

**BUDAPEST FŐVÁROS III. KERÜLET,
ÓBUDA-BÉKÁSMEGYER ÖNKORMÁNYZAT
ALPOLGÁRMESTER**

1033 Budapest, Fő tér 3.

*Az előterjesztés tárgyalása a Mötv. 46. § (1) bekezdése alapján nyilvános ülésen történik
A döntéshozatal módja: egyszerű többség*

ELŐTERJESZTÉS

**A Képviselő-testület
2024. június 27-ei ülésére**

Tárgy: Budapest Főváros III. kerület, Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának elfogadása 2024-2029. évekre

Előterjesztő: Turgonyi Dániel Absolon alpolgármester

Előterjesztést készítette: Pál Zsolt esélyegyenlőségi referens, Fenntarthatósági, Ifjúsági, Civil és Nemzetiségi Osztály

Előterjesztés szakmai elkészítéséért felelős önálló szervezeti egység vezetője: Dr. Király Katalin főosztályvezető, Társadalmi Kapcsolatok Főosztály

Előterjesztést véleményező bizottság: Szociális, Egészségügyi és Lakásügyi Bizottság

Előterjesztés tárgyalásához meghívott: -

Tisztelt Képviselő-testület!

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) 31. § (1) bekezdése alapján a települési önkormányzat képviselő-testülete ötévente, öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot (a továbbiakban: HEP) fogad el. A Képviselő-testület a 2018. szeptember 14-i ülésén elfogadta a 494/2018.(IX.14.) számú határozatával Budapest Főváros III. Kerület, Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programját a 2018-2023 évekre.

2020. és 2022. években az Ebktv. 31. § (4) bekezdése - kétéves felülvizsgálati kötelezettség - alapján a HEP áttekintése és felülvizsgálata megtörtént, amit Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Képviselő-testülete elfogadott.

2023. évben megkezdődött a HEP 2024-2029 évekre szóló anyagának elkészítése, a szükséges statisztikai adatok begyűjtése, a szakmai változások, eredmények beemelése a HEP 2024-2029 dokumentumba. Egyes adatok azonban csak a 2023. év végére, illetve 2024. év elejére lettek elérhetőek, és így a HEP elkészült munkaanyagának az egyeztetése időben elhúzódott.

Ezen okok miatt a Képviselő-testület a 25/2024 (II. 29.) határozatával meghosszabbította a HEP 2018-2023 dokumentum hatályát.

A HEP összefoglalásaként készült egy „Vezetői összefoglaló” elnevezésű dokumentum (1. melléklet) annak érdekében, hogy a főbb változások, új programok röviden bemutatásra kerüljenek.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy a határozati javaslatot elfogadni szíveskedjen.

Határozati javaslat:

A Képviselő-testület úgy határoz, hogy

1. elfogadja a „Budapest Főváros III. kerület, Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Program 2024-2029.” című dokumentumot az előterjesztés 2. melléklete szerinti tartalommal.
2. felkéri a Polgármestert, hogy gondoskodjon a HEP közzétételéről, és a Belügyminisztérium erre a célra létrehozott elektronikus rendszerébe történő rögzítéséről.

Felelős: Polgármester

Határidő: a közzétételre a döntéstől számított 30 nap

Budapest, 2024. június 18.

Turgonyi Dániel Absolon
alpolgármester

Melléklet:

1. Vezetői összefoglaló
2. Budapest Főváros III. kerület, Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Program 2024-2029.

Budapest Főváros III. kerület, Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat

HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM

2024-2029

Vezetői összefoglaló

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv) 31. § (1) bekezdése alapján a települési önkormányzat ötévente, 5 évre szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programot (a továbbiakban: Program) fogad el. Budapest Főváros III. kerület, Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat (a továbbiakban: Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat) Képviselő-testülete a 429/2017.(VI.22.) számú határozatával elfogadta a 2018-2023 évekre szóló Programot. Az Ebktv 31. §(4) bekezdésében foglaltak szerint a Program időarányos megvalósulását 2 évente, vagy a helyzetelemzésben leírt körülmények jelentős megváltozása esetén a Programot át kell tekinteni és szükség szerint módosítani kell. Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat 2020-ban és 2022-ben áttekintette a hatályos Programot, és elvégezte az időközben felmerült változásokból fakadó módosításokat. Ennek folyományaként a Program folyamatosan aktualizálódott, és a rendelkezésre álló adatok és információk függvényében naprakésznek tekinthető.

A 2024-2029 évekre szóló Program helyzetelemző része és az intézkedési terve is frissült a korábbi változások, adatfrissítések, valamint a 2022. évi Népszámlálás adatai alapján.

Az Ebktv a Program kapcsán 5 kiemelt célcsoportot nevesít, melyek a legsérülékenyebb csoportok. Az alábbiakban ezen célcsoportokra vonatkozóan emeljük ki azokat a főbb elemeket (kihívások, új programok, ellátások stb.), amik a 2018-2023 években merültek fel, és kerültek bevezetésre, illetve ezek a jelen időszakban is fennállnak, folytatódni fognak.

A 2020-ban kitört koronavírus járvány és annak hatásai, valamint az orosz-ukrán háború hatásai komoly terhet róttak az ellátórendszerre, különösen a sérülékeny csoportokra. Ezek számos új helyzetet teremtettek pl. karantén-helyzet, a betegségből adódó ápolási, ellátási nehézségek, gazdasági kihívások (infláció), menekültek tömeges ellátása, elhelyezése stb.

Romák/mélyszegénységben élők esélyegyenlősége

2023-ban megújult a települési szociális támogatásokra vonatkozó rendelet, ahol aktualizálva lett az ellátásokhoz kapcsolódó jövedelemhatár, illetve új ellátásként a méltányos óbudai téli rezsitámogatás került bevezetésre. Ehhez kapcsolódóan a kerület KÖZTERÜLETEIN keletkezett hulladékfa-anyagok (gallyazásból, vagy vihar után keletkezett faanyag, vagy kivágásra ítélt fák) feldolgozásával és a rászorulóknak kiosztásával is - együttműködve az Óbuda-Békásmegyer Cigány Nemzetiségi Önkormányzattal és az ÓCSTGYVK-val - támogattuk a III. kerületi családokat.

Megújult az önkormányzati bérlakások bérbeadási rendszere. A bérlakások mennyiségi fejlesztése ugyan kívánatos lenne, de Óbuda-Békásmegyer Önkormányzatnak nem feladata az ingatlanfejlesztés, ezért más módon, a kerületben megvalósuló ingatlanfejlesztőkkel együttműködve kívánja fejleszteni bérlakás-állományát.

Megújult a Szent Margit Rendelőintézet és a Csobánka téri rendelőintézet. Ennek keretében színvonalasabb ellátásokat lehet biztosítani az érintetteknek.

Gyermekek esélyegyenlősége

A kerület népességének változása több célcsoportnál is érzékelhető. Így különösen a gyermekek körében, ahol az óvodába beíratott gyermekek száma fokozatos csökkenést mutat. Ugyanakkor az óvodai nevelésben lévő gyermekek körében a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek aránya folyamatosan emelkedik. Ez további feladatokat ró az óvodapedagógusokra és a szakszemélyzetre. Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat a lehetőségeihez mérten támogatja a kiemelt figyelmet igénylő – így fejlesztésre/megsegítésre szoruló gyermekeket a korábban bevezetett támogatásokkal. Emellett, civil partnerségi kapcsolatok kialakításával (pl. önkormányzati ingatlan civil szervezetnek történő, kedvezményes bérbeadás mellett a kerületi gyermekek előnyben részesítése a szolgáltatások igénybevétele során; az óvodapedagógusok felkészítése érdekében képzést indítottunk a Kézenfogva Alapítvánnyal együttműködve); valamint az óvodai csoportok terheltségének a kiegyensúlyozására (egy adott óvodai csoportba csak meghatározott számú kiemelt figyelmet igénylő gyermek helyezhető el) munkacsoport alakult az alkalmazandó szakmai protokoll kidolgozására.

A bölcsődei és az óvodai ellátás során azt tapasztaltuk, bár a férőhelyek száma elégséges kerületi szinten, de a kerület egyes részei között nem egyenletesen oszlik el az igénybevevők száma. A belső-óbudai területen sokkal nagyobb igény mutatkozik ezekre az ellátásokra, mint a békásmegyeri részeken.

A munkaerő-hiány egy általános jelenség már hosszabb ideje, de a pedagógusi, illetve a szociális szakmát érzékenyen érinti. Így a gyermekek ellátásánál a megfelelő szakszemélyzet számának a fenntartása, a hiányok pótlása komoly kihívás. Azon törekvés, mely szerint a meglévő munkaerő megtartása kiemelt feladat, önmagában nem elégséges, mivel az elvándorlást, illetve a nyugdíjba vonulókat pótolni szükséges. A változó törvényi szabályozással járó bizonytalanságok sem kedveznek a munkaerő megtartásának, vagy új munkaerő felvételének. Ezek mellett Óbuda Békásmegyer Önkormányzat a lehetőségeihez mérten kezeli a kialakult helyzetet és törekszik az ellátás megfelelő színvonalú fenntartására a munkatársak megbecsülése mellett.

2023-ban átadásra került a Dr. Faragó Sándor Gyermekegészségügyi Központ, ahol megújult környezetben juthatnak hozzá a kerületi gyermekek az egészségügyi szolgáltatásokhoz (alapellátás, csecsemő- és gyermek UH, gyermekpszichológus, dietetikus, gyógytornász). A Központban további gyermekszakorvosi ellátásokat tervezünk kialakítani az igényeknek megfelelően. A megújult környezet magába foglalja az épület fejlesztését (megfelelő belső elrendezés, energiatakarékos kialakítás stb.), és a nyitvatartási időben látogatható játszóteret is.

A gyermekek és fiatalok megfelelő fejlődése, illetve a veszélyeztetettségük mértékének csökkentése (pl. korai iskolaelhagyás, vagy szegregáció jelenségének a felmerülése) több intézmény együttműködésének az eredményes együttműködése révén valósulhat meg. Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat támogatja ezeket az együttműködéseket (az intézményei révén részt vállal ezekben, illetve a civil partnerségek, illetve pályázati támogatások révén biztosít további lehetőségeket).

Nők esélyegyenlősége

A nők esetében az egyik legfontosabb kihívás a munkaerő-piacra történő reintegrációjuk a gyermekvállalás után. Ennek segítése leginkább a gyermekek napközbeni ellátásának fejlesztésével lehetséges, illetve munkáltatói oldalról a részmunkaidős álláshelyek kialakításával. Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat a gyermekek napközbeni ellátása tekintetében (bölcsődei ellátás) jól teljesít, mivel a magas kihasználtság mellett kis mértékben rendelkezésre áll szabad férőhely is.

A települési támogatások körében az egyszülős családok támogatása is új elemként jelent meg, ami leginkább a nőket érinti (a házasságok felbontása során a bírósági gyakorlat a legtöbb esetben az anyának ítéli a közösen nevelt gyermeket).

Új programként indult el a családon belüli, illetve párkapcsolati erőszak kérdéskörével foglalkozó tematikus eseménysorozat és képzés. A téma nem új, azonban új lendületet kapott azzal, hogy több oktatási/képzési esemény is kapcsolódott ehhez, ahol olyan szakemberek voltak jelen, akik munkájuk gyakorlása közben könnyen kapcsolatba kerülhetnek olyan személyekkel, akik áldozattá váltak. A program folytatása során a képzésben résztvevők körét bővíteni kívánjuk azokkal, akik potenciálisan olyan szakmában dolgoznak, ahol az áldozatok személyesen megjelenhetnek, és ez nem egészségügyi, vagy szociális szakma, hanem pl. a szépségiparhoz kapcsolódik.

Idősek esélyegyenlősége

Az előregedés jelensége nem egyedi kihívás, hanem egy széles körű, sokakat érintő, és összetett helyzet, ami folyamatos alkalmazkodást kíván meg az érintettektől és családjaiktól, illetve az ellátórendszerrel is.

A III. kerületben élők körében is fokozatosan növekszik az idősek száma és aránya is, az állandó népesség körében. Így az idősellátás egyre több figyelmet igényel.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat az idős személyek megbecsülése érdekében, valamint tekintettel az infláció okozta megélhetési nehézségekre 2024. évben elindítja az „Óbudai megbecsülés” programját, ami a kerületben élő 65 éves, vagy annál idősebb személyek számára – a jogosultsági feltételek fennállása esetén - évente egy alkalommal támogatást nyújt vásárlási utalvány formájában. A vásárlási utalvány a helyi piacokon váltható be, ami így közvetve támogatja a helyi gazdaságot is.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat a civil partnerségek révén támogatja az aktív időskort támogató civil kezdeményezéseket. Az itt megvalósuló programok az intergenerációs kapcsolódások jegyében is zajlanak, ami egy további szempontja ezeknek a programoknak.

Az idősök körében fokozottan figyelni szükséges az aktivitásuk megőrzésére (itt: mobilitásuk), aminek egyik sarokpontja az akadálymentes közlekedés. Ennek terén Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat több célcsoport igényeit is szem előtt tartva (pl. fogyatékos személyek), valósítja meg fejlesztéseit. A kereszteződésekben lévő járdák szegélyeinek a lesüllyesztése, vagy középületek akadálymentesítése fokozatosan és folyamatosan zajlik a kerületben (pl. közösségi költségvetés keretében a Kiskorona utcai idősök klubja bejárat akadálymentesítése). Azonban a továbblépéshez egy koncepció kialakítása van folyamatban, amihez erősíteni kívánjuk az Önkormányzat és az érintett civil szervezetek közti együttműködést, aminek keretében akadálymentesítéssel foglalkozó kerekasztal műhelymunkát indítottunk, illetve 2023. évtől rehabilitációs környezettervező szakmérnök segíti az akadálymentesítéssel kapcsolatos munkát. A koncepcióban olyan szempontok kerülnek meghatározásra, ami mentén az érintett célcsoportok számára, a legnagyobb társadalmi hasznosság elérése érdekében valósulnak meg a fejlesztések. Ennek jegyében látunk arra lehetőséget, hogy a fővárosi tömegközlekedéssel kapcsolatos javaslatainkat érvényre juttassuk (megállók áthelyezése közelebb az egyes közintézményekhez).

Fogyatékos személyek esélyegyenlősége

Az idős személyek esélyegyenlőségénél már jelztük az akadálymentes közlekedéssel kapcsolatos fejlesztéseket és kihívásokat, amik a fogyatékos személyek esetében is lényegesek. Azonban a következő időszakra nézve a szemléletformálás elősegítésén túlmenően, az infokommunikációs akadálymentesítés is hangsúlyos szerepet játszik. A fizikai akadálymentesítés esetében egyes kerületi játszóterek fejlesztése során megvalósultak akadálymentes játszóeszközök felállítása, illetve a játszótér megközelítésének akadálymentesítése is.

A kulturális területen elindultak kezdeményezések a civil partnerségek keretén belül (pl. 2021-ben együttműködve az Esernyős Kft-vel és az Akku Egyesülettel, a Pilinszky 100 kiállítás keretében bemutatott művek audió narrációját készítettük el, amely elősegíti a látássérültek kultúrához való egyenlő esélyű hozzáférését), amit tovább szeretnénk erősíteni, építve Óbuda-Békásmegyer gazdag kulturális örökségére.

Az adatok alapján a fogyatékos személyek csoportjainak belső eloszlása változóban van. A „klasszikus” fogyatékoságtípusok (mozgási, szenzoros) mellett egyre nagyobb számban vannak az autizmus spektrumzavarral élők, illetve a pszichoszociális fogyatékosággal élők. Az Óbudai Rehabilitációs és Foglalkoztatási Központ ez utóbbi személyek nappali ellátásában részt vállal, illetve a fejlesztő foglalkoztatásuk révén elősegíti társadalmi integrációjukat. A foglalkoztatás során előállított termékek forgalmazása pedig szintén hozzájárul az érintettek értékkeremtő képességük fejlődéséhez, valamint bevételként is megjelenik, ami a társadalmi vállalkozások irányába való nyitást jelzi. Ez pedig összecseng Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Fenntarthatósági Stratégiájában foglaltakkal.

Civil partnerségek

Az esélyegyenlőség megteremtése során Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat támaszkodik a civil partnerségekre, mivel az alulról jövő kezdeményezések számos esetben hatékonyabban járulnak hozzá egy-egy kihívás megoldásához. Azonban a civil szervezetek pénzügyi támogatása mellett, elindult a civil szervezetek fejlesztése is. Ennek lényege, hogy a civil szervezetek megtanulják, miként lehet kapcsolatokat építeni és szolgáltatásokat kifejleszteni és kiajánlani vállalkozások felé, amivel kölcsönösen előnyös helyzeteket teremthetnek. Ezekből az együttműködésekben Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat és intézményei is részt vállalnak.

HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM

BUDAPEST FŐVÁROS III. KERÜLET, ÓBUDA-BÉKÁSMEGYER ÖNKORMÁNYZAT

2024-2029

Tartalom

1	BEVEZETÉS	4
1.1	A TELEPÜLÉS BEMUTATÁSA.....	4
1.2	ÉRTÉKEINK, KÜLDETÉSÜNK	5
1.3	JOGSZABÁLYI HÁTTÉR BEMUTATÁSA.....	7
1.4	STRATÉGIAI KÖRNYEZET BEMUTATÁSA.....	8
1.4.1	Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal.....	8
1.4.2	A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása.....	8
1.4.3	A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása.....	9
1.5	NÉPESEDÉS, EGÉSZSÉGÜGY, LAKÁSHELYZET	9
2	A MÉLYSZEGÉNYSÉGBEN ÉLŐK ÉS A ROMÁK HELYZETE, ESÉLYEGYENLŐSÉGE	11
2.1	JÖVEDELMI ÉS VAGYONI HELYZET	11
2.2	FOGLALKOZTATOTTSÁG, MUNKAERŐ-PIACI INTEGRÁCIÓ	12
2.3	PÉNZBELI ÉS TERMÉSZETBENI SZOCIÁLIS ELLÁTÁSOK, AKTÍV KORÚAK ELLÁTÁSA, MUNKANÉLKÜLISÉGHEZ KAPCSOLÓDÓ TÁMOGATÁSOK.....	14
2.4	LAKHATÁS, LAKÁSHOZ JUTÁS, LAKHATÁSI SZEGREGÁCIÓ.....	16
2.5	TELEPEK, SZEGREGÁTUMOK HELYZETE	24
2.6	EGÉSZSÉGÜGYI ÉS SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOKHOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS	24
2.7	KÖZÖSSÉGI VISZONYOK, HELYI KÖZÉLET BEMUTATÁSA	28
2.8	A ROMA NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZAT CÉLCSOPORTOKKAL KAPCSOLATOS ESÉLYEGYENLŐSÉGI TEVÉKENYSÉGE, PARTNERSÉGE A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZATTAL	30
2.9	KÖVETKEZTETÉSEK: PROBLÉMÁK BEAZONOSÍTÁSA, FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEK MEGHATÁROZÁSA	30
3	A GYERMEKEK HELYZETE, ESÉLYEGYENLŐSÉGE, GYERMEKSZEGÉNYSÉG.....	30
3.1	A GYERMEKEK HELYZETÉNEK ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI (PL. GYERMEKEK SZÁMA, ARÁNYA, ÉLETKORI MEGOSZTLÁSA, DEMOGRÁFIAI TRENDEK STB.)	30
3.2	SZEGREGÁLT, TELEPSZERŰ LAKÓKÖRNYEZETBEN ÉLŐ GYERMEKEK HELYZETE, ESÉLYEGYENLŐSÉGE.....	32
3.3	A HÁTRÁNYOS, ILLETVE HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ, VALAMINT FOGYATÉKOSSÁGGAL ÉLŐ GYERMEKEK SZOLGÁLTATÁSOKHOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉSE	32
3.4	A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK/TANULÓK, VALAMINT FOGYATÉKOSSÁGGAL ÉLŐ GYEREKEK KÖZOKTATÁSI LEHETŐSÉGEI ÉS ESÉLYEGYENLŐSÉGE.....	46
3.5	KÖVETKEZTETÉSEK: PROBLÉMÁK BEAZONOSÍTÁSA, FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEK	5453
4	A NŐK HELYZETE, ESÉLYEGYENLŐSÉGE.....	5453
4.1	A NŐK GAZDASÁGI SZEREPE ÉS ESÉLYEGYENLŐSÉGE	5453
4.2	A MUNKAERŐ-PIACI ÉS CSALÁDI FELADATOK ÖSSZEEGYEZTETÉSÉT SEGÍTŐ SZOLGÁLTATÁSOK (PL. BÖLCSŐDEI, CSALÁDI BÖLCSŐDE, ÓVODAI FÉRŐHELYEK, FÉRŐHELYHIÁNY; KÖZINTÉZMÉNYEKBE RUGALMAS MUNKAI DŐ, CSALÁDBARÁT MUNKAHELYI MEGOLDÁSOK STB.).....	5655
4.3	CSALÁDTERVEZÉS, ANYA- ÉS GYERMEKGONDOZÁS TERÜLETE.....	5756
4.4	A NŐKET ÉRŐ ERŐSZAK, CSALÁDON BELÜLI ERŐSZAK.....	6160
4.5	KRÍZISHELYZETBEN IGÉNYBE VEHETŐ SZOLGÁLTATÁSOK (PL. ANYAOTTHON, CSALÁDOK ÁTMENETI OTTHONA) 6264	
4.6	A NŐK SZEREPE A HELYI KÖZÉLETBEN.....	6362
4.7	A NŐKET HELYI SZINTEN FOKOZOTTAN ÉRINTŐ TÁRSADALMI PROBLÉMÁK ÉS FELSZÁMOLÁSUKRA IRÁNYULÓ KEZDEMÉNYEZÉSEK	6462
4.8	KÖVETKEZTETÉSEK: PROBLÉMÁK BEAZONOSÍTÁSA, FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEK MEGHATÁROZÁSA	6463
5	AZ IDŐSEK HELYZETE, ESÉLYEGYENLŐSÉGE.....	6664
5.1	AZ IDŐSKORÚ NÉPESSÉG FŐBB JELLEMZŐI (PL. SZÁMA, ARÁNYA, JÖVEDELMI HELYZETE, DEMOGRÁFIAI TRENDEK STB.).....	6664
5.2	IDŐSEK MUNKAERŐ-PIACI HELYZETE.....	6765
5.3	A KÖZSZOLGÁLTATÁSOKHOZ, KÖZÖSSÉGI KÖZLEKEDÉSHEZ, INFORMÁCIÓHOZ ÉS A KÖZÖSSÉGI ÉLET GYAKORLÁSÁHOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS	6866
5.4	AZ IDŐSEKET, AZ ÉLETKORRAL JÁRÓ SAJÁTOS IGÉNYEK KIELÉGÍTÉSÉT CÉLZÓ PROGRAMOK A TELEPÜLÉSEN 7068	

5.5	KÖVETKEZTETÉSEK: PROBLÉMÁK BEAZONOSÍTÁSA, FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEK MEGHATÁROZÁSA.....	7169
6	A FOGYATÉKOSSÁGGAL ÉLŐK HELYZETE, ESÉLYEGYENLŐSÉGE	7169
6.1	A TELEPÜLÉSEN FOGYATÉKOSSÁGGAL ÉLŐ SZEMÉLYEK FŐBB JELLEMZŐI, SAJÁTOS PROBLÉMÁI	7269
6.2	FOGYATÉKKAL ÉLŐ SZEMÉLYEK PÉNZBELI ÉS TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSA, KEDVEZMÉNYEI.....	8280
6.3	A KÖZSZOLGÁLTATÁSOKHOZ, KÖZÖSSÉGI KÖZLEKEDÉSHEZ, INFORMÁCIÓHOZ ÉS A KÖZÖSSÉGI ÉLET GYAKORLÁSÁHOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS LEHETŐSÉGEI, AKADÁLYMENTESÍTÉS	8381
6.4	KÖVETKEZTETÉSEK: PROBLÉMÁK BEAZONOSÍTÁSA, FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEK MEGHATÁROZÁSA.....	8886
7	HELYI PARTNERSÉG, LAKOSSÁGI ÖNSZERVEZŐDÉSEK, CIVIL SZERVEZETEK ÉS FOR-PROFIT SZEREPLŐK TÁRSADALMI FELELŐSSÉGVÁLLALÁSA	8987
8	A HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM NYILVÁNOSSÁGA	9189
9	A HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM INTÉZKEDÉSI TERVE (HEP IT)	9189
9.1	A HEP IT RÉSZLETEI	9189
9.2	MEGVALÓSÍTÁS	108106
9.3	ELFOGADÁS MÓDJA ÉS DÁTUMA	111109

1. Bevezetés

Budapest Főváros III. Kerület, Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat (a továbbiakban Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat) kiemelt figyelmet fordít a társadalmi integráció és felzárkózás megvalósítására, az érintett csoportok, illetve a veszélyeztetett csoportok helyzetének javítására az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosításával.

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv), valamint a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” című dokumentumban foglaltak szerint átdolgozva, Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat az Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, így különösen az Integrált Településtervezési Stratégiát, a Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiót, a Fenntarthatósági Stratégiát, az egyéb ágazati stratégiákat, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program megvalósítása érdekében bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés, az egészségügy, a bűnmegelőzés, valamint a szociális ellátás állami és nem állami szereplőire, a helyi gazdasági és civil élet szereplőire.

A 2020. évben kitört SARSCOV19 világjárvány, és az ezzel összefüggő korlátozó intézkedések számos kihívás elé állították mind az egyént, mind pedig a szervezeteket, hatóságokat. A különleges helyzet több eddig szokatlan megoldást eredményezett (pl. digitális tanrend), vagy elősegítette új megoldások gyorsabb elterjedését (pl. digitalizáció, otthoni munkavégzés). Ugyanakkor több problémára is rávilágított, többek között a digitális szakadék és a hátrányos helyzettel összefüggő egyenlőtlenségek növekedésére, az elmagányosodásra, illetve az összezártaságból, a személyes kapcsolatok beszűküléséből adódó pszichés megterhelésekre, valamint az alapvető termékekhez való hozzáférhetőség sérülékenységére. A 2022-ben felpörgő infláció, valamint a megélhetési költségek növekedése együttesen több szempontból is új kihívások elé állították a társadalom tagjait, köztük a sérülékeny csoportokat is, amelyeket jelen dokumentumban a lehetőségeinkhez mérten érintünk.

Az Esélyegyenlőségi Program célcsoportjai helyzetüknél fogva magas kockázatnak vannak kitéve a gyors társadalmi változásokhoz való alkalmazkodás során, lévén helyzetük és/vagy állapotuk kiszolgáltatottabb, képességeik, megküzdési és érdekérvényesítési stratégiáik, módszereik gyengék.

Jelen dokumentum a helyzetelemzéssel és a megfogalmazott intézkedésekkel hozzá kíván járulni a III. kerületben élők esélyegyenlőségének javításához és az egyenlő bánásmód elvének széles körben való elterjesztéséhez.

A helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

2. A település bemutatása

Óbuda-Békásmegyer „város a városban”, több mint 2000 éves múlttal rendelkezik. A feltárt régészeti leletek, az utókorra maradt történelmi emlékek titkokat rejtenek. Titkokat, amelyeket a régészek kutatnak, nekik köszönhetően a kerület története évről-évre újabb és újabb érdekességekkel gazdagodik.

Óbuda-Békásmegyer a Duna jobb partján és a budai hegyek között terül el, mai közigazgatási határa 1950-ben alakult ki. A kerület népességszámát tekintve Budapest második legnagyobb

kerülete. Területe az őskor óta állandóan lakott. A Duna közelsége, a hegyek által felkínált védelem mindig is vonzotta a letelepedni vágyókat.

Az 1930-as évektől Óbuda belső területén sorra épültek az ún. városi házak, fejlődött a közlekedés, 1939-ben megkezdődött a mai Árpád-híd építése, ami 1950-re megszüntette a városrész Pesttől való elszigeteltségét, ám helyrehozhatatlanul kettészakította a régi történelmi városközpontot.

A II. világháborúban számos lakóépület és gyárüzem megsemmisült, vagy súlyos károkat szenvedett. 1950-ben a kerülethez csatolták Békásmegyert a hozzá tartozó Csillaghegygel.

A népesség demográfiai összetétele a 70-80-as években a lakásépítési hullámmal megváltozott. A nagyszámú beköltözések ellenére a kerület korösszetételét tekintve „fiatalos”. Ugyanakkor erősen tetten érhető az idősödés jelensége, ami már középtávon is hatással van a kerület életére, az ellátórendszerekre.

Óbuda-Békásmegyer lakónépessége az év január 1. napján (fő)

Év	Összesen	Férfiak	Nők
1990	143 622	67 018	76 604
2000	131 415	60 465	70 950
2010	124 930	57 011	67 919
2017	126 930	58 219	68 711
2018	126 539	58 129	68 410
2019	125 992	57 921	68 071
2020	125 154	57 572	67 582
2021	124 582	57 401	67 181
2022	123 380	56 895	66 485
2023	122 661	56 493	66 168
2024	122 219	56 377	65 842

Forrás: BM Népességnylvántartás

A táblázatban szereplő adatok alapján jól tetten érhető az a jelenség, ami szerint fokozatosan csökken a kerület népessége. Ennek egyik oka, hogy az elmúlt években jelentős számban költöztek ki családok a környékbeli agglomerációba.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat egyik fontos célja, hogy mérsékelje az urbanizációs hatásokat, így pl. a kerület határán lévő területek jellegét megóvja a beépítéstől, teret hagyva a természetes környezetnek.

3. Értékeink, küldetésünk

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat elkötelezettségét fejezi ki az esélyegyenlőség területén, hiszen a jogszabályokban meghatározott, kötelező feladatok ellátásán túl a kerület nem önkormányzati fenntartású intézményeivel, civil szerveződésekkel (egyesületeivel és alapítványaival), valamint a kerületi vállalkozásokkal közösen törekszik érvényre juttatni az esélyegyenlőség eszméjét a társadalmi élet minden területén. Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége során mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdekelt civil szerveződések is aktív szerepet játszanak, elősegítve ezzel a kerület lakosságának ilyen irányú szemléletváltását is. A helyi vállalkozások bevonása és ösztönzése az egyenlő bánásmód erősítése érdekében további lehetőségeket rejt, kihasználva a vállalatok társadalmi felelősségvállalási, illetve fenntarthatósági kezdeményezéseit.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program (a továbbiakban: HEP) átfogó célja, hogy felmérje a településen élő marginalizálódott, illetve veszélyeztetett csoportok helyzetét, egyben meghatározza azokat a fejlesztési irányokat, melyek e célcsoportok életminőségében jelentős változásokat érnek el.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat esélyegyenlőségi programjának az itt élő hátrányos helyzetű csoportokra kell irányulnia, akik számára a sikeres élet és társadalmi integráció esélye a helyi társadalmat célzó fejlesztések és beruházások ellenére korlátozott marad a különböző területeken jelentkező hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések nélkül. Bár az egyenlő bánásmód megsértése más védett csoportok esetében is megfigyelhető jelenség, a fogyatékos személyek, a nők és a romák esetében a hátrányos helyzettel és szegénységgel is erőteljesen összefüggő jelenségekről van szó.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat a HEP elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkrimináció-, és a szegregációmentességet,
- a településen belüli esélyegyenlőtlenség enyhítését,
- a leszakadó társadalmi rétegek számára lehetőséget biztosítani a társadalmi beilleszkedéshez, integrációhoz a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás, a kultúra és a lakhatás területén.

A helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat a rendelkezésre álló lehetőségeihez mérten ütemezi, készíti elő és valósítja meg. Ebben a folyamatban minden esetben támaszkodik az érintett csoportokra, képviselőikre és együttműködik más hatóságokkal, civil és gazdasági szervezetekkel.

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával történik.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a HEP intézkedési terve (a továbbiakban: HEP IT) tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt, biztosítva ezzel az átláthatóságot és a társadalmi részvétel erősítését.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

4. Jogsabályi háttér bemutatása

A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A HEP elkészítését az Ebktv előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” című fejezete
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nk.)

előírásai..

Helyi rendeletek:

- Budapest Főváros III. Kerület, Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Képviselő-testületének 12/2023. (III.23.) önkormányzati rendelete a személyes gondoskodás körébe tartozó gyermekjóléti és szociális ellátásokról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjakról
- Budapest Főváros III. Kerület, Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Képviselőtestületének 11/2023.(III.23.) önkormányzati rendelete az egyes pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokról
- Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Képviselőtestületének 13/2005. (III.3.) önkormányzati rendelete a személyes gondoskodás keretébe tartozó szociális szolgáltatásokról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjakról

5. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózáspolitikai fő irányait.

- Új Roma Stratégia (2019-2030)
- Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)
- „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)
- Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)
- Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)
- Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025)

A HEP-ben leképeződik a Felzárkózási Stratégia szemlélete, így azok a felzárkózáspolitikai helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózáspolitikai tervezési alapjaként épít a HEP-re a Pénzügyminisztérium összefogásában készült Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége során mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdekelt civil szervezetek is aktív szerepet játsszanak, elősegítve ezzel az itt élő lakosság ilyen irányú szemléletváltását is.

5.1. Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Néhány fontos koncepció, terv, amelyek egy-egy szektor célkitűzéseit határozzák meg:

- Gyermekjogi Stratégia,
- Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió,
- Fenntarthatósági Stratégia 2020-2024,
- Óbuda-Békásmegyer Településfejlesztési Konceptiója és Integrált Településfejlesztési Stratégiája,
- Lakásgazdálkodási Stratégia.

A HEP elkészítése során nagy hangsúlyt fektettünk a felsorolt dokumentumokban levont következtetésekre, és célunk volt a szinergikus hatások feltárása az eredményesség érdekében.

5.2. A HEP térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzatnak nincs térségi, társulási kapcsolódása.

5.3. A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés elkészítéséhez helyi adatgyűjtés, KSH és a TeIR adatbázis, valamint a népszámlálási adatok szolgáltak alapul.

A helyzetelemzéshez és az intézkedések megtervezéséhez elsősorban a gyermekekre, nőkre, mélyszegénységben élőkre, romákra, idősekre, és a fogyatékos emberekre vonatkozóan szükséges adatokat és információkat próbáltuk összegyűjteni, és azok elemzésével foglaltuk össze és dolgoztuk ki a helyzetüket javító program javaslatait.

2021-ben a járványhelyzetre való tekintettel elmaradt a népszámlálás. A 2022-ben lezajlott népszámlálás adatai 2023 szeptemberétől állnak a rendelkezésünkre, ami alapot ad a jövőbeli tervezéshez. Ennek korlátai azonban számos helyen megjelennek. Így többször csak budapesti szintű adatokkal találkozhatunk, amelyeket kellő körültekintés mellett tudunk csak használni.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat „Budapest Főváros III. Kerület, Óbuda-Békásmegyer kábítószer problémával való érintettsége, kezelési lehetőségei” címmel 2017-ben kutatást végzett, amely az Óbuda-Békásmegyer területén élő, valamint ott tanuló fiatalok drogfogyasztási érintettségének, jellemzőinek vizsgálatára, továbbá a kerületben működő szolgáltatások feltérképezésére, monitorozására, az esetleges hiányok felderítésére, és a fejlesztési lehetőségek meghatározására irányult.

2022-ben célzott kutatásban vettünk részt, ami a kerületi fiatalokra fókuszált. Ennek a kutatásnak az eredményeit részben beépítettük jelen stratégiánkba.

Az egyes célcsoportok adatainak érzékenysége okán nem áll minden adat a rendelkezésünkre, ezért célzott vizsgálatok elvégzése indokolt lehet (pl. romák helyzete), illetve egyes esélyegyenlőséget érintő problémák, társadalmi jelenségek átfogóbb vizsgálata is indokolt (idősödés hatásai az ellátórendszerre, ifjúsági munkanélküliség, lakhatási nehézségek és a szegénység összefüggései).

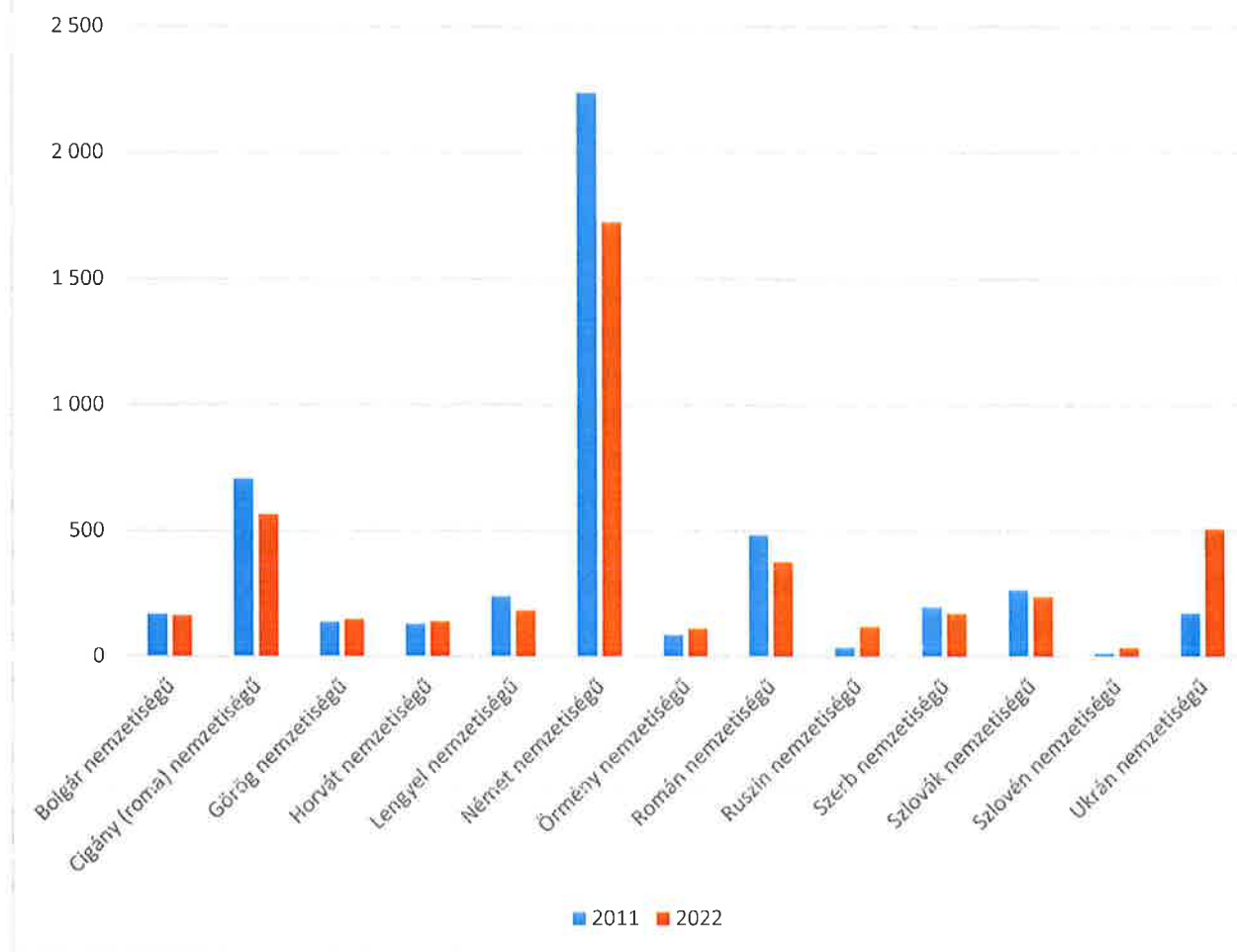
6. Népesedés, egészségügy, lakáshelyzet

A kerület lakossága folyamatosan csökken, amit az óvodába beíratott gyermekek számának a csökkenése is jól mutat. Ennek egyik oka a lakosság agglomerációba történő elvándorlása, ami mellett megjelent a távolabbi területek felé történő elvándorlás is. Egy másik jellemző tendencia a népesség elöregedése. Mindkét tendencia komoly hatással van a kerületi ellátórendszerekre, azok fenntarthatóságára, és esélyegyenlőségi szempontból is komoly kihívást jelent, mert mind a gyermekek, mind az idősek célcsoportja a HEP-nek.

Az állandó népességen belül a férfiak (47%) és nők (53%) aránya a 2022. évi népszámlálási adatok alapján közel azonos. Míg életkori megoszlásban a 0-18 évesek aránya az állandó népességen belül 19,1 %, a 65 évesnél idősebbek aránya pedig 23,2 %. Ez az arány jól mutatja az elöregedési kihívásokat, amelyekkel már rövidtávon is számolni szükséges. Ami ebben a helyzetben érdekes, hogy a nők aránya minden életkori szakaszban magasabb az állandó népességen belül. Vizsgálva az egyes életkori szakaszokat, szembeötlő, hogy amíg a 0-18 éves korú népességben ez a különbség közel 1 %-pont, és a 18-64 éves korcsoportban is csak 2 %-pont körül alakul, addig a 65 évesnél idősebbek között 6 %-pont fölé kerül, ami jelentős különbségnek mondható.

A kerületben élő személyek közül a valamilyen nemzetiséghez tartozók száma a 2011. évi népszámlálási adatokhoz képest csökkenést mutat a 2022. évi népszámlálási adatokhoz viszonyítva.

Nemzetiséghez tartozók a kerületben

Forrás: KSH

A 2022. évi népszámlálás adatai szerint a lakott lakások száma a kerületben 58 795 db. Ennek 42,6 %-ában csak 1 fő él. A lakott lakások közel 2/3 részét 1961-2000 között építették, leginkább az időszak első felében, így ezen lakások életkora az 50 évhez közelít. Az épületek falazatát tekintve a látható tények a számokban is visszatükröződnek. A panel jellegű falazat a lakott lakások 53,7%-ára jellemző, míg a téglafalazat a lakott lakások 43,3%-ára.

Az egészségügyi ellátórendszer folyamatos változásai révén ezen a területen több kihívás is jelentkezik. A Budapesti Szent Margit Kórház és rendelőintézet adja a szakmai munka nagyobb részét a járó-, és fekvőbeteg ellátásban. A kerületben két járóbeteg ellátó intézmény van Óbudai és Békásmegyeri helyszínekkel. Az alapellátás a kerületben a jogszabályok szerint biztosított. A háziorvosi és a házi gyermekorvosi ellátás, az ügyeleti ellátás a nehézségek ellenére folyamatos. Ezekhez az ellátásokhoz Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat különböző jellegű és mértékű támogatásokat biztosít.

A VEKOP-7.2.2-17: „Egészséges közösséget építünk” elnevezésű projekt, – melyet a Nemzetgazdasági Minisztérium 2018. június 15-én támogatásra érdemesnek ítelt – keretében lehetőség nyílt a III. kerületben járási Egészségfejlesztési Iroda (EFI) létrehozására, a III. kerület helyi egészségfejlesztési-, népegészségügyi-, mentális kapacitásainak fejlesztésére, összehangolására az országos fejlesztéssel, továbbá a helyi egészségpolitika és helyi együttműködések fejlesztésére. A fejlesztések által a III. kerületben működő egészségügyi alapellátás, a járóbeteg-szakellátás és az

egészségfejlesztési programokat megvalósító szervezetek között szoros szakmai kapcsolat tud kialakulni. Az Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat fenntartásában működő Szent Margit Rendelőintézet, – mint projektgazda – a gyógyító tevékenység mellett nagy figyelmet fordít és elkötelezett a betegségek megelőzésére is a lakosság egészségének javítása, fejlesztése érdekében, valamint az egészség, mint érték közvetítésében. A projekt a III. kerületi intézmények között meglévő erős partnerségi együttműködésre épít. A megvalósult fejlesztések széles partnerségi egyeztetés és együttműködés eredményeként kerültek kialakításra. Az EFI eredményes megvalósítását szolgálják a Kerületi Kábítószer Egyeztető Fórummal, az Óbudai Szociális Szolgáltató Intézménnyel, az Óbudai Családi Tanácsadó és Gyermekvédelmi Központtal, az Esernyős Kulturális és Sport Nonprofit Kft.-vel, Óbuda-Békásmegyer Védőnői Szolgálattal, a Kék Pont Drogkonzultációs Központtal és Drogambulancia Alapítvánnyal, valamint az Óbudai Rehabilitációs és Foglalkoztatási Központtal történt egyeztetések alapján kialakításra került tervezett programok és aktivitások.

A fejlesztések eredményeként létrejött a kerület egészségfejlesztési, népegészségügyi bázisa, központja. Az EFI az országos egészségfejlesztési hálózat részeként fejleszti mentális egészségfejlesztési humán-, és szakmai kapacitásait, részévé válik a népegészségügyi rendszernek. A lelki egészséget támogató, lelki problémákat megelőző-, időben kiszűrő, megfelelően kezelő-, depresszió-, és öngyilkosság megelőzés helyi programjain keresztül a lakosság széles körének lehetőséget biztosít a mentális jóllét, egészség, megújulás legmagasabb szintjének eléréséhez.

7. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A magyarországi romák kétségtől az ország legkiszolgáltatottabb társadalmi csoportjai közé tartoznak. Népszámuk négyötöde él létminimum alatt, többségük társadalmi és fizikai értelemben is szegregált, vagy szegregálódó településeken, településrészekben él. Lakáskörülményeik, oktatási és munkaerő-piaci esélyeik jóval alacsonyabbak a nem romákénál, egészségügyi helyzetük rossz. A szociális létbizonytalanság mellett a kirekesztettség a legtöbb roma közös jellemzője.

Az esélyegyenlőséget elősegítő program tervezésekor nem csak arra kell ügyelnünk, hogy miként javítsuk célprogramokkal a romák lakhatási, oktatási, szociális és egészségügyi helyzetét, hanem olyan beavatkozásokat célszerű tervezni, amelyek megpróbálják megoldani a romák kirekesztettségének mérséklődését egy-egy célzott beavatkozáson keresztül.

A romák helyzetének vizsgálatakor óhatatlanul felmerülő alapprobléma, hogy hivatalos etnikai adatok nem, vagy csak korlátozott mértékben állnak rendelkezésre. A települési önkormányzatnak a hatályos adatvédelmi jogszabályok betartásával arra kell törekednie, hogy minél több adatot gyűjtsön be a településen élő romák helyzetével kapcsolatban.

A rendelkezésre álló adatok szerint kerületünkben a 2011. évi népszámlálás során 708 fő, míg a 2022. évi népszámlálás során 566 fő vallotta magát romának. Óbuda-Békásmegyer Cigány Nemzetiségi Önkormányzat szerint azonban számuk ennél lényegesen több.

7.1. Jövedelmi és vagyoni helyzet

Kerületünkben a nyilvántartott állásukeresők között nagy arányban (közel 80%-ban) fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek. Ez a nagyságrend évek óta változatlan, és a koronavírus-járvány gazdasági hatásaira vezethető vissza. A romák körében – bár erről csak közvetett budapesti szintű adataink vannak, az alacsony iskolázottságúak aránya 6% körül alakul, míg ugyanez az arány pl. a német nemzetiségűek körében 0,4 %.

Az alacsony iskolázottság mellett jellemző hátrányt jelent a munkaerő-piaci elhelyezkedésben az előítélet, illetve a motivátlanság. Ez a két tényező pedig erős összefüggést mutat a megszerezhető

jövedelemmel, és így a vagyoni helyzettel. Ugyanakkor az is elmondható, hogy mind az alacsony iskolázottság, mind a munkanélküliség jelentős mértékben sújtja a romákat és hozzájárul a mélyszegénység kialakulásához, fennmaradásához.

A fenti két okból kifolyólag a munkalehetőségek elsősorban a rosszul fizetett, alacsony presztízszű munkákra predesztinálják a mélyszegénységben élőket, és kitörésükhöz további célzott és összehangolt intézkedések szükségesek pl. a korai iskolaelhagyás jelenségének kezelése, visszaszorítása. Ezek az intézkedések azonban széles körű partnerségben, hosszabb távon tudják kifejteni hatásukat.

7.2. Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat foglalkoztatáspolitikai elvei között szerepel a kerületben beruházni kívánó vállalkozásokon keresztül a munkahelyteremtés közvetett támogatása.

Egy település gazdasági (és ezen keresztül népességmegtartó) erejének jó fokmérője a települési munkahelyek száma és a településen foglalkoztatottak aránya.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Képviselőtestülete folyamatos intézkedéseivel támogatja a településen beruházni vágyó vállalkozásokat, ezzel segíti a munkaerőpiac fokozatos növekedését a kerületben.

A 2020-ban kitört koronavírus-járvány, és az általa okozott gazdasági nehézségek a foglalkoztatási helyzetre is jelentős hatással voltak. A korlátozó intézkedések miatt a turizmus, a vendéglátás, a szállodaipar, és további szolgáltatási szektorok munkavállalói, vállalkozói kerültek nehéz helyzetbe. A 2022-ben felgyorsult infláció, illetve az energiaköltségek jelentős drágulása közvetlenül és közvetve is hátrányosan érinti a foglalkoztatási lehetőségeket, és rontja a kitörési esélyeket. Ugyanakkor számolni szükséges azzal is, hogy míg 2020 előtt a munkaerő-kereslet dominált, ami munkaerő-hiányt hozott magával, főképp strukturális szinten, addig 2023-ra ez az állapot mérséklődött. Azonban az is megfigyelhető, hogy egyes foglalkozási csoportokban megmaradt a munkaerő-hiányos állapot, pl. a szakképesítést igénylő munkák és a mérnöki munkák esetében.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

A regisztrált álláskeresők száma 2019-ig fokozatosan csökkent (2019-ben az álláskeresők havi átlaga 953 fő volt), majd a 2020. évben a járványhelyzet miatt jelentősen megugrott (havi átlag 1941 fő). A járványhelyzet lassú normalizálódása miatt a regisztrált álláskeresők havi átlagos száma fokozatos csökkenésnek indult: 2022-ben átlagosan 1625 fő, míg 2023. szeptemberében 1517 fő, 2024. januárjában 1783 fő volt. Az álláskeresők aránya nemek szerint: 56% nő, 44% férfi, ami 10 %-pontos elmozdulást jelent a nők irányából a férfiak felé a 2022-es adatokhoz képest. A regisztrált álláskeresők aránya a 25-54 éves lakónépességben a legmagasabb (62%), őket az 55 év feletti korosztály követi (27%).

A kerület foglalkoztatási aránya nem tér el jelentősen a budapesti átlagtól, azonban az egyes városrészek között nagyobb eltérések lehetnek. Ennek egyik oka a lakónépesség életkorából ered.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

Egy településen az alap-, közép és a felsőfokú oktatás léte és minősége nemcsak egy település gyermekeinek a fejlődését befolyásolja, hanem hozzájárul a település népességmegtartó erejének növeléséhez is. Ezt árnyalja, hogy Budapest esetében az agglomerációról vagy más kerületbe történő ingázás gyakori jelenség, amelyek miatt a foglalkoztatás egyes aspektusait kerület szinten vizsgálni ezek figyelembevétele mellett lehet csak.

Az alacsony iskolai végzettség egy másik aspektusa a korai iskolaelhagyás jelensége. Ebből a szempontból a terület veszélyeztetettsége alacsony, de prevenciós intézkedések szükségesek. Az Észak-Budapesti Tankerületi Központtal kötött együttműködési megállapodás a tankerületi esélyegyenlőségi program intézkedési terve megvalósítása érdekében a korai iskolaelhagyás jelenségét kívánja csökkenteni, illetve megelőzni.

c) közfoglalkoztatás

A kerületben a közfoglalkoztatás nem játszik jelentős szerepet, bár a munkaerő hiányának orvoslása ezen a módon is megoldható lenne. Azonban jellemzően olyan személyek kerülnek be a közfoglalkoztatási programba, akik alacsony iskolai végzettséggel, illetve egyéb más hátrányokkal is rendelkeznek. Ezen munkavállalók visszavezetése a nyílt munkaerő-piacra számos esetben olyan belső erőforrásokat igényel, aminek a hiánya gyakorlatilag ellehetetleníti a tartós megmaradást a nyílt munkaerő-piacon.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

A foglalkoztatás területén a III. kerület nem emelhető ki önállóan a budapesti és a környező területek munkaerő-piaci folyamataiból, összefüggéseiből. Ennek révén az információkhoz való hozzáférés, a mobilitás lehetősége sokkal komplexebben jelentkezik. Ami mégis kiemelhető, hogy a munkalehetőségekhez kapcsolódó információkhoz való hozzáférés egyre inkább a digitális térbe költözik, ami más jellegű kihívásokat és diszkriminációs helyzeteket teremt (pl. digitális csatornákhöz való hozzáférés, digitális eszközök használata, akadálymentessége). A munkavégzés jellegének változása, a hibrid és a távmunka erőteljes megjelenése a magasabban kvalifikált munkakörökben pedig más jellegű kihívásokat hoz magával a mobilitás területén. A szakmunkák, vagy a betanított munkák esetében a személyes jelenléttel történő munkavégzés dominál, ami még mindig jelentős mértékű ingázást generál.

e) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

A kerületben több foglalkoztatást segítő program működik, melyet az Óbudai Családi Tanácsadó és Gyermekvédelmi Központ (a továbbiakban: ÓCSTGYVK), a BFKH III. Kerületi Hivatal Heltai Jenő téri Foglalkoztatási Osztálya és több civil szervezet a különböző célcsoportokra koncentráltan szervez.

f) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat is törekszik arra, hogy foglalkoztatóként maga közvetlenül növelje a romák foglalkoztatási arányát, pl. azáltal, hogy intézményeikben (Polgármesteri Hivatal, óvodák, egészségügyi és más intézmények) roma szakképzett és nem szakképzett munkaerőt alkalmaz, és ennek kialakítására együttműködési megállapodást köt a helyi cigány nemzetiségi önkormányzattal, vagy roma civil szervezettel.

g) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Regisztrált eset, írásos bejelentés nem áll rendelkezésre a témában. Ugyanakkor a látencia ezen a területen elég magas, másrészt pedig maguk az érintettek sem minden esetben ismerik fel a hátrányos megkülönböztetést egy-egy ilyen helyzetben.

7.3. Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A Szt. már csak a járási hivatal hatáskörébe tartozó, kötelező ellátásokra vonatkozó szabályokat tartalmazza, ide tartozik az aktív korúak ellátása is. Ugyanakkor az önkormányzatok felhatalmazást kaptak, hogy rendkívüli települési támogatást nyújtsanak a létfenntartást veszélyeztető helyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gondokkal küzdő személyek részére, illetve települési támogatást adhatnak a krízis-helyzetben lévő személyek számára, a helyi szociális problémák kezelésére.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Képviselőtestületének 11/2023.(III.23.) önkormányzati rendelete az egyes pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokról (a továbbiakban: SZR) az alábbi ellátási formákról rendelkezik:

- települési támogatások: óbudai betegápolási díj, óbudai gyógyszer-támogatás, óbudai jövedelempótló támogatások, óbudai lakhatási támogatás, óbudai hátralékkezelési támogatás, óbudai téli rezsitámogatás, 65. életévüket betöltött kerületi lakosok támogatása („Óbudai Megbecsülés Program”), óbudai ápolási pótlék;
- rendkívüli települési támogatások: rendkívüli családvédelmi támogatás, rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, magasabb összegű rendkívüli támogatás, temetési támogatás, dunai árhullám okozta károk enyhítésére gyorssegély, óbudai újszülöttek támogatása, beiskolázási támogatás, iskolakezdési támogatás;
- egyéb támogatások: gyermekek nyári táboroztatásának támogatása, egyedi támogatás speciális ellátásokhoz, fejlesztést igénylő gyermekek támogatása, gyermeket egyedül nevelők támogatása, karácsonyi támogatás, étkeztetési támogatás, 100. életévüket betöltő kerületi lakosok jubileumi támogatása, védőoltások támogatása, óbudai továbbtanulási támogatás, óvodai idegennyelvi támogatás, óbudai szociális tanulmányi ösztöndíj;
- Méltányossági támogatások: méltányos rendkívüli települési támogatás, köztemetés költségének megtérítéséhez biztosított kedvezmény, méltányos óbudai téli rezsitámogatás;

a) Aktív korúak ellátása – Óbudai jövedelempótló támogatás (a továbbiakban: ÓJT)

Az aktív korúak ellátásának 2015. március 1-jétől a járási hivatal hatáskörébe kerülésével a SZR-ben az ÓJT került bevezetésre. A SZR értelmében Óbudai jövedelempótló támogatásban részesülhet az a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű személy, aki legalább 40%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg a 60%-os mértéket, továbbá az, aki a rá irányadó nyugdíjkorhatárt 5 éven belül betölti és a jövedelempótló támogatás iránti kérelem benyújtását megelőző 2 évben az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább 180 nap időtartamig együttműködött vagy 180 nap keresőtevékenységet folytatott, valamint az a pályakezdő álláskereső is, aki kérelmét a tanulmányai befejezését követő 3 hónapon belül benyújtja, feltéve, hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított és keresőtevékenységet nem folytat. Az ellátás vonatkozásában biztosítottnak kell tekinteni a megélhetést, ha egyedülálló személy esetében,

továbbá ha a családban fogyatékkal élő vagy egészségkárosodással élő személy él, ahol a jövedelem meghaladja a 35 000 Ft-ot, vagy családban élő személy esetében a 30 000 Ft-ot. A támogatás összege 2018 februárjától havi 20 000 Ft-ról 25 000 Ft-ra emelkedett. Amennyiben az ÓJT-ben részesülő személy jogosultsága tárgyév november 1-jén fennáll, úgy karácsonyi segélyre jogosult, melyet az önkormányzat szintén saját forrásból biztosít.

A munkába állás megkönnyítése érdekében 2016 óta lehetőség van egyösszegű jövedelempótló támogatás igénylésére azon aktív korú álláskereső személyeknek, akik a kérelem benyújtását megelőzően legalább 1 hónapja nem rendelkeznek rendszeres jövedelemmel, az Óbudai Családi Tanácsadó és Gyermekvédelmi Központtal együttműködnek, valamint családjukban az egy főre eső havi jövedelem nem haladja meg az 51 300,- Ft-ot. A támogatás összege a mindenkor hatályos minimálbér 50%-a.

Aktív korúak ellátása			
		eFt	Fő
2018	Óbudai jövedelempótló támogatás (rendszeres)	3 571	19
2019	Óbudai jövedelempótló támogatás (rendszeres)	3 675	15
2020	Óbudai jövedelempótló támogatás (rendszeres)	3 225	15
2021	Óbudai jövedelempótló támogatás (rendszeres)	2 950	17
2022	Óbudai jövedelempótló támogatás (rendszeres)	2 279	15
2023	Óbudai jövedelempótló támogatás (rendszeres)	2 175	12

Forrás: Önkormányzati adatok

A koronavírus világjárvány idején az Önkormányzat kiemelt fontosságú feladatának tekintette azoknak a szociálisan rászorult személyeknek a segítségét, akik a világjárvány következtében még nehezebb élethelyzetbe kerültek. A létbiztonság megőrzése érdekében **átmeneti jelleggel** (2020. évben adott támogatásként) két új támogatási forma került bevezetésre (veszélyhelyzeti krízistámogatás, egyszeri otthonápolási támogatás).

b) Veszélyhelyzeti krízistámogatás

Az Szt. 26.§-a alapján a képviselő-testület a hatáskörébe tartozó pénzbeli ellátásokat kiegészítheti és a szociálisan rászorultak részére más pénzbeli támogatásokat is megállapíthat. Így került sor 2020. első félévében a koronavírus világjárvány okozta károk enyhítése céljából különböző krízistámogatások átmeneti bevezetésére.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Képviselőtestületének 19/2020. (III.27.) önkormányzati rendelete alapján veszélyhelyzeti krízistámogatás állapítható meg annak a kérelmezőnek, akinek munkaviszonya igazolhatóan a veszélyhelyzet időszakában szűnt meg, vagy munkaviszonya fennáll, azonban a munkáltató semmilyen javadalmazásban nem részesíti és táppénzben sem részesül, valamint családjában az egy főre számított havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj

mindenkori legkisebb összegének 200 %-át, veszélyhelyzeti krízistámogatásként évente egyszeri legfeljebb 120 000 Ft összegű támogatás adható.

A támogatás kizárólag 2020. évben került megállapításra 339 fő részére, akik átlagosan 80 339 Ft összegű támogatásban részesültek.

c) Egyszeri otthonápolási támogatás

Egyszeri otthonápolási támogatásra jogosult - jövedelemhatártól és vagyoni helyzettől függetlenül - az az önkormányzat közigazgatási területén legalább egy éve bejelentett lakó- vagy tartózkodási hellyel rendelkező nagykorú személy, akinek 2020. április 1-jét követően fekvőbeteg-ellátást nyújtó intézményből elbocsátott és az orvosi dokumentáció alapján ápolásra, gondozásra szoruló, 18. év feletti hozzátartozójáról kell gondoskodnia, vagy akit 2020. április 1-jét követően fekvőbeteg-ellátást nyújtó intézményből elbocsátottak és az orvosi dokumentáció alapján ápolásra, gondozásra szorul, feltéve, hogy az otthoni ellátás a III. kerületben történik. A támogatás összege 50 000 Ft. A támogatás kizárólag a 2020. évben került megállapításra 34 fő részére.

7.4. Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat számára kiemelten fontos, hogy a kerület polgárainak átlátható segítséget nyújtson lakhatási problémáinak megoldásában, e célkitűzés figyelembe vételével alakítja a jövőben is lakásgazdálkodási irányelveit. 2020. év végén a Képviselő-testület elfogadta az új lakásgazdálkodási stratégiáját. Az életminőség jelentős elemét képezik a lakhatás körülményei, melyek szoros összefüggést mutatnak a lakosság jövedelmi helyzetével.

Az új lakásgazdálkodási stratégia a korábbiaktól eltérő prioritásokat fogalmazott meg, így szükségszerűvé vált az önkormányzat tulajdonában álló egyes vagyontárgyak bérbeadásáról szóló 9/2015. (II. 16.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Vbr.) helyett egy új rendelet megalkotása az önkormányzat tulajdonában álló lakások bérbeadására vonatkozóan. Az is igényként merült fel, hogy mivel a Vbr. az önkormányzati lakások bérbeadásán túl az önkormányzat tulajdonában álló helyiségek bérbeadásáról szóló szabályokat is tartalmazta, a lakások vonatkozásában egy önálló, új rendelet kerüljön megalkotásra.

Legfontosabb változásként a korábbi szabályozáshoz képest új alapokra került a pályáztatási rendszer, új lakáspályázati típusok kerültek bevezetésre a lakás állapota, a lakbér-kategóriák és a célcsoportok mentén.

Év	2021	2022	2023
kiírás száma	4	7	4
kiírt lakások száma	21	75	69

A beköltözhető állapotú lakások szociálisan rászoruló lakosoknak biztosítható korábbi pályáztatási rendszerét egy új bérbeadási forma váltotta fel, a névjegyzék alapján történő bérbeadás. Azok a III. kerületi családok, akik lakhatásukat csak az önkormányzat segítségével tudják megoldani, az év során folyamatosan kérhetik felvételüket a névjegyzékbe, és amennyiben olyan üres lakás kerül visszaadásra, amely azonnal beköltözhető, a névjegyzékben első helyen álló kérelmező számára kerül haladéktalanul felajánlásra.

Az, hogy a névjegyzéken belül hova kerül besorolásra a kérelmet benyújtó, a VBR mellékleteként szereplő pontrendszer alapján kerül meghatározásra. A pontrendszer kialakításakor fontos szempont volt, hogy a különösen hátrányos helyzetű lakosok prioritást élvezzenek, ennek megfelelően kiemelt pontszámot kapnak a gyermeküket egyedül nevelő szülők, azok a háztartások ahol fogyatékos, vagy

tartósan beteg személy él, az alacsony jövedelemmel rendelkezők, továbbá ha a kérelmező által jelenleg használt lakás alacsony komfortfokozatú, vagy egészségre ártalmas körülményekkel bír.

Év	2021	2022	2023
kérelmek száma	49	45	50
névjegyzékre felkerülők száma	37	40	33
lakás bérleti jogának biztosítása	6	7	5

A korábbi pályázati úton történő bérbeadáshoz képest így hatékonyabb, átláthatóbb, az ügyfelek számára is nyomon követhetőbb rendszer került kialakításra. Az önkormányzat honlapján folyamatosan frissített adatbázisban a kérelem azonosító száma és a kérelmező által elért pontszám a lakosság számára is hozzáférhető információk lesznek.

Vonatkozó helyi rendeletek:

- Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Képviselő-testületének 18/2014.(VI.2.) önkormányzati rendelete az önkormányzat tulajdonában lévő egyes vagyontárgyak elidegenítéséről;
- Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Képviselő-testületének 60/2020.(XII.18.) önkormányzati rendelete az önkormányzat tulajdonában lévő lakások bérbeadásáról (a továbbiakban: Ölb.)

a) Bér lakás-állomány

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzatának tulajdonában lévő lakásállomány száma és komfortfokozat szerinti megoszlása

	2020.12.31.	2021.12.31.	2022.12.31.	2023.12.31.
összes lakás	3025	2946	2935	2908
összkomfortos	2132	2114	2108	2103
komfortos	659	644	648	656
félkomfortos	83	77	73	63
komfort nélküli	143	108	103	84
szükség- és egyéb lakások	8	3	3	2

Forrás: ÓV Zrt.

2020. év végén Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat elfogadta az új lakásgazdálkodási stratégiáját. Az életminőség jelentős elemét képezik a lakhatás körülményei, melyek szoros összefüggést mutatnak a lakosság jövedelmi helyzetével és igény szintjével.

Az Ölb. kimondja, hogy az évente megüresedő és bérbeadás útján újrahasznosítható lakások legalább 70%-át kizárólag pályázati úton vagy névjegyzék alapján lehet bérbe adni. A pályázaton meghirdetett lakások legalább 50%-át fiatalok részére kell bérbe adni.

Bérleti szerződéssel rendelkező lakások száma, felújítási kötelezettséggel bérbe adott lakások száma, lakbérbesorolás szerinti megoszlás
(A nyugdíjasházi lakások bérlői a lakbérkategória szerinti bontásban nem szerepelnek.)

	2020.12.31.	2021.12.31.	2022.12.31.	2023.12.31.
bérleti szerződéssel rendelkező lakások száma	2717	2693	2650	2635
helyreállítási kötelezettséggel bérbe adott lakások száma	311	294	341	410
bérbeszámítással kiadott lakások száma	192	216	263	307
szociális lakbért fizetők száma	548	548	550	480
költségelvű lakbért fizetők száma	1431	1423	1382	1053
piaci alapú lakbért fizetők száma	485	466	457	838

Forrás: ÓV Zrt.

Jogcím nélküli lakáshasználat, részletfizetési megállapodások, kilakoltatások

	2020.12.31.	2021.12.31.	2022.12.31.	2023.12.31.
jogcím nélkül használt lakások száma	138	131	106	130
lakbérhátralékkal érintett lakások száma	708	477	473	605
részletfizetési kedvezmény megállapodás alapján (lakás)	81	45	21	30
kilakoltatott családok száma (összes)	11	0	6	20
hátralék miatt kilakoltatott családok száma	6	0	5	17

Forrás: ÓV Zrt.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat megkezdte a Pünkösdfürdő utca és a Hatvany Lajos utca sarkán található önkormányzati tulajdonú telken a **bérlakás-fejlesztési projekt** előkészítését. A telken 3 tömbben összesen 291 lakás épül fel.

Az Önkormányzat a telket közbeszerzési eljárás során kiválasztott beruházónak értékesítette, aki a vételár fejében lakásokat ad át. Az átadott lakások száma a közbeszerzési eljárás során megajánlott lakások számától függ.

A telken felépülő társasház tervei szerint minden lépcsőházi főbejárata akadálymentesen megközelíthető, a közlekedő terek akadálymentes használatra alkalmasak, a szintek személyfelvonókkal akadálymentesen elérhetőek lesznek.

b) Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat tulajdonában lévő nem lakáscélú ingatlanainak bérbeadását, ellenőrzését, fenntartását és kezelését az Óbudai Vagyonkezelő Nonprofit Zrt. Értékesítési, Helyiség és Telekhasznosítási Osztálya végzi a vonatkozó önkormányzati rendeleteknek megfelelően. Az osztály az alábbi ingatlanok tekintetében jár el: [9/2015. (II. 16.) önkormányzati rendelet 1. § b)] nem lakás céljára szolgáló helyiségek.

c) Lakhatást segítő támogatások

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat a lehetőségeihez mérten folyamatosan igyekszik kellő mértékben hozzájárulni a kerületben élők szociális és lakhatási problémáinak megoldásához, különböző pénzbeli és természetbeni támogatások biztosításával, valamint az általa működtetett szociális intézményrendszer segítségével. Elsődleges cél a szociális biztonság megteremtése és megőrzése, valamint a kerületi lakosok lakásfenntartással kapcsolatos kiadásainak csökkentése. A jelenleg igényelhető, lakhatást elősegítő támogatások az alábbiak:

- **Óbudai lakhatási támogatás**

Óbudai lakhatási támogatás a lakásfenntartás havi költségeinek csökkentése, a lakhatás megőrzése érdekében állapítható meg a lakhatáshoz kapcsolódó kiadások csökkentése érdekében, és a közüzemi szolgáltatók részére kerül folyósításra a támogatás.

Év	2021	2022	2023
megállapított támogatás száma	397	482	335
támogatás átlagos havi összege	5.629.-Ft	5.579.-Ft	5.641.-Ft

- **Óbudai hátralékkezelési támogatás**

Rendszeres hátralékkezelési támogatásban az az önhibáján kívül adósságot felhalmozó háztartás, illetve személy részesülhet, akinek a kezelendő adóssága nem haladja meg az 528.000 Ft-ot és a szolgáltatóval a tartozás rendezése érdekében részletfizetési megállapodást kötött, akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a rendeletben meghatározott mértékét, és a meghatározott lakásnagyságot.

Év	2021	2022	2023
megállapított támogatás száma	14	8	4
támogatás átlagos havi összege	14.742,-Ft	14.830,-Ft	17.124,-Ft

Egyösszegű hátralékkezelési támogatásban az az önhibáján kívül adósságot felhalmozó háztartás, illetve személy részesülhet, akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a rendeletben meghatározott mértékét, és a településen elismert minimális lakásnagyságot meg nem haladó lakásban lakik, a Szociális, Egészségügyi és Lakásügyi Bizottság döntése alapján.

Év	2021	2022	2023
megállapított támogatás száma	16	7	8
támogatás átlagos havi összege	88.393,-Ft	82.877,-Ft	92.562,- Ft

Az eddig felsorolt támogatások minden esetben természetbeni formában kerülnek megállapításra, amely azt jelenti, hogy a jogosult nem kapja kézbe a megállapított összeget, hanem az általa megjelölt szolgáltató felé történik az utalás, és a szolgáltató a következő havi számlában írja jóvá a támogatás összegét, ezzel csökkentve a jogosult által fizetendő összeget.

A támogatások célja nem pusztán a fenntartási költségek csökkentése, hanem ez által az eladósodás megakadályozása, illetve a már felhalmozott adósság csökkentése, megszüntetése.

- **Lakbér módosítás**

Amennyiben az önkormányzati lakás költségelvű, piaci I. vagy piaci II. alapú lakbért fizető bérlője számára – kivéve a bérbeszámítási megállapítással rendelkező bérlő – a háztartás jövedelmének

csökkenése miatt a lakbér megfizetése a lakbér mértékének soron következő felülvizsgálatát megelőzően rendkívüli élethelyzetet idézne elő, lakbérmódosítás iránti kérelmet nyújthat be.

A lakbérmódosításra való jogosultság abban az esetben állapítható meg, ha a bérleményben élő bérlő és vele egy háztartásban élő személyek egy főre jutó jövedelme nem haladja meg a rendeletben meghatározott mértéket.

Év	2021	2022	2023
lakbérmódosításra jogosultak száma	33	14	55
elutasított döntések száma	8	5	9
méltányos lakbérmódosításra jogosultak száma	0	0	8
elutasított méltányos döntések száma	0	0	8

• Lakáscélú önkormányzati helyi támogatások

1. *A fiatal házaspár (40 év alattiak) első lakáshoz jutásának támogatása* olyan vissza nem térítendő, egyösszegű támogatás, amelynek mértéke a vásárolt - új vagy használt - ingatlan vételárának, illetve az építendő lakás építési költségének 10 %-a, de maximum 1.000.000 Ft. A fiatal házaspár első lakáshoz jutásának támogatása jövedelemhatárhoz kötött.
2. *A lakáscélú helyi támogatás* olyan visszatérítendő, kamatmentes kölcsönként biztosított egyösszegű támogatás, amely új vagy használt lakás tulajdonjogának megszerzéséhez, lakás építéséhez, lakás emeletráépítés, tetőtér-beépítés útján vagy egyéb módon történő létesítéséhez, lakás bővítéséhez, korszerűsítéséhez, felújításához, a súlyosan mozgássérült személy lakásának akadálymentesítési célú felújításához nyújtható. A támogatás mértéke annak céljától függően változik, és minden esetben jövedelemhatárhoz kötött.
3. 2022-ben bevezetésre került a megnövekedett lakhatási költségek támogatására az Óbudai téli rezsitámogatás, aminek a célja, hogy a megnövekedett energiaköltségeket ellensúlyozza több más támogatási formával együttesen. Ezt a támogatási formát 2022. október 1-től lehet igényelni. A támogatás havi összege 10000 Ft, amit maximum 5 hónapon keresztül lehet igényelni. Méltányos téli rezsitámogatásban a Szociális, Egészségügyi és Lakásügyi Bizottság döntése alapján a téli rezsitámogatásban nem részesülő kérelmezők részesülhetnek a téli rezsitámogatásra vonatkozó jövedelemhatártól és vagyoni helyzettől függetlenül, ha a kérelmező fűtési költségei a létfenntartását veszélyeztetik.

Időszak	Téli rezsitámogatás	Méltányos téli rezsitámogatás	
	Támogatottak száma (fő)	Támogatottak száma (fő)	Átlagos támogatási összeg (Ft/fő)
2022.10.01. – 2023.03.31.	706	41	15305
2023.10.01. – 2024.03.31.	527	8	12250

Forrás: Önkormányzati adatok

4. A fűtési költségek csökkentése érdekében az Önkormányzat, együttműködve az Óbuda-Békásmegyer Cigány Nemzetiségi Önkormányzattal, a III. kerületi közterületeken, közintézményekben keletkezett hulladékfa-anyagokat, azok feldarabolása után eljuttatta a rászoruló családoknak.

d) Akadálymentesítés

2016 januárja és 2021. április 30-a között 2 db ingatlan akadálymentesítésére került sor. Az önkormányzati lakások az elmúlt pár évben összességében nem kerültek akadálymentességi szempontból felmérésre, azonban az Önkormányzat törekszik az esélyek egyenlő biztosítására, ezért a lakáspályázatok meghirdetése alkalmával a kiírás illetve a műszaki adatlap tartalmazza, hogy akadálymentes-e az ingatlan, lift található-e a házban.

e) Eladósodottság

Az ÓCSTGYVK-hoz forduló családok szociális, anyagi, mentális és fizikai állapota az évek során fokozatosan romló tendenciát mutatott. Jellemzően sok a visszatérő ellátott, akik hiába rendelkeznek támogató családi kapcsolatokkal, szakmával és munkahellyel, a fennálló anyagi és pszichés problémáik, valamely családtag állásvesztése okán egyre kilátástalanabb élethelyzetbe kerülnek, eladósodnak. Ez törvényszerűen a feszültség növekedéséhez és a fennálló konfliktushelyzet okán szorongás kialakulásához vezethet.

A pandémia miatt 2020-ban sajnos sok III. kerületi család került nehéz helyzetbe, a fővárosi gazdaságot érintő negatív folyamatok következtében az Intézmény ügyfélkörében sokan veszítették el korábbi biztos megélhetésüket.

A 2020. évet követően is magas volt az ÓCSTGYVK ügyfélkörében a sokproblémás családok száma. Igénybe vevőiknek leggyakrabban anyagi, életviteli, gyermeknevelési, és a családi konfliktusokkal kapcsolatos problémáik voltak.

A problémátípusokat tekintve anyagi jellegű problémák megoldásában kérték legnagyobb arányban (41,2%) a segítségüket. Az alacsony jövedelem miatt jellemzően az alapvető szükségletek kielégítésének hiányáról volt szó, továbbá a felhalmozott közüzemi tartozások megfizetését sem tudták megoldani segítség nélkül ügyfeleik.

Adósságkezelési tanácsadás

Az adósságkezelési szolgáltatást igénybe vevők esetében – az Önkormányzat helyi rendelete szerint - előgondozást, tanácsadást, életvezetési tanácsadást, pénzgazdálkodási tanácsadást, utógondozást végeztek.

Azon segítséget kérő ügyfeleknek, akik még időben, menedzselhető adósságteherrel fordulnak a ÓCSTGYVK-hoz, nagy eséllyel rendezhetővé válhat adósságuk. A nagyobb, hosszú évek alatt felhalmozott tartozások nehezen kezelhetők.

Az adósságkezelési szolgáltatás által nyújtott támogatási formák

	Váradi utca			Kelta utca			Összesen		
	2020	2022	2023	2020	2022	2023	2020	2022	2023
Adósságkezelési tanácsadás forgalmi adatai – tanácsadási alkalmak száma	516	541	434	1456	1178	1211	1972	1719	1645
Adósságkezelési tanácsadás esetszáma (fő)	86	62	51	89	70	96	175	132	147
Ebből új igénybe vevő	20	27	23	36	33	41	56	60	64
Beadott Hálózat Alapítvány kérelmek száma	7	11	8	22	17	23	29	28	31

Forrás: ÓCSTGYVK

Tapasztalatuk szerint évről-évre nehezebb a hátralékkezelési támogatásokba bevonni az ügyfeleket. Azokat a családokat tudják a legnagyobb eséllyel segíteni a hátralékuk rendezésében, akik:

- átmeneti anyagi problémával rendelkeznek (pl. átmeneti munkanélküliség, családi krízis),
- rendelkeznek állandó jövedelemmel,
- megvan a fizetési hajlandóságuk a tárgyhavi számláik és a törlesztési önerő együttes fizetésére,
- a tartozásuk nagysága a 2000000 forintot nagymértékben nem haladja meg,
- hosszú távon működnek együtt az adósságkezelési tanácsadóval.

2023-ban a családok 56%-a nem tudta igénybe venni az önkormányzati támogatást, ezen családok hátralékát - a Hálózat Alapítvány támogatásával – igyekeznek kezelhetővé tenni.

Részletfizetési tanácsadás

2022-ben a részletfizetési tanácsadást 16 fő, míg 2023-ban 24 fő vette igénybe. Mindenki esetében támogatni tudták a részletfizetési kérelmet. Az igénylők 2022-ben összesen 12215219 Ft, 2023-ban 20989153 Ft adósságállományt halmoztak fel.

2022-ben az átlagos havi részletfizetés összege 28.000 Ft/fő, az általunk javasolt átlagos futamidő 43 hónap volt.

2023-ban a két telephely igénybe vevőinek adósságállománya lényegesen eltért egymástól. A Kelta utcai telephelyhez fordulókat tartozása lényegesen magasabb volt, mint a Váradi utca klienseké. Ebből adódóan az átlagos havi részletfizetés összege a Kelta utcai telephelyen 35. 000Ft/fő, a Váradi utcai telephelyen 13.563 Ft/fő, az ÓCSTGYVK ÁLTAL javasolt átlagos futamidő a Kelta utcai telephelyen 48 hónap, a Váradi utcai telephelyen 6,5 hónap volt.

		2022			2023		
Részletfizetési statisztika		Váradi utca	Kelta utca	Összesen	Váradi utca	Kelta utca	Összesen
Részletfizetési tevékenységeinek (tanácsadás + javaslatkészítés)	tanácsadás száma	34	13	47	41	20	61
Részletfizetési esetszáma (fő)	tanácsadás	12	4	16	14	10	24
Támogatott kérelmek száma	részletfizetési	10	3	13	14	10	24

Forrás: Részletfizetési tanácsadás – igénybe vételi statisztika (ÓCSTGYVK)

Az elmúlt években az ÖLB alapján, a nagymértékű lakbér- és rezsihátralék felhalmozódásának megakadályozása érdekében a Lakásügyi Főosztály, az Óbudai Vagyongazdálkodási Nonprofit Zrt. és az ÓCSTGYVK új típusú, szoros együttműködést alakított ki, amelynek a célja az igénybe vevők részletfizetési megállapodásának megkötése és az optimális részletfizetési konstrukció meghatározása volt. Ennek alapján az Óbudai Vagyongazdálkodási Nonprofit Zrt.-nél felhalmozott lakbértartozás, illetve a szolgáltatótól behajthatatlanság miatt átvett távhő- és melegvízhátralék esetén az igénybe vevőnek lehetősége volt maximum 60 hónap időtartamban részletfizetési megállapodás megkötésére. Az ÓCSTGYVK szakemberei a család jövedelmének és lakhatási kiadásainak különbözete alapján javaslatot tettek a havi törlesztő részlet mértékére és a futamidőre.

f) Lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A hajléktalanság problémája sok szempontból jogi, munkaerő-piaci, lakásügyi, pszichiátriai okokkal értelmezhető. A hajléktalanok közül sokaknak még alkalmazkodási, összeférhetetlenségi problémáik is vannak, és nem utolsósorban valamilyen szenvedélybetegségük is vélhetően. Hatékony szociális munkát végezni velük csak mindezek szem előtt tartása mellett lehet.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület az utcai szociális munkán keresztül folyamatosan vizsgálja a kerületben megjelenő hajléktalanok számát, jellemzőit.

A III. kerületben két csapat utcai gondozó szolgálat működik, összesen négy fővel, párokban dolgozva.

A hajléktalanok jellemzően az óbudai lakótelepeken, elhagyott lakásokban, őrházakban húzzák meg magukat. Az Önkormányzat támogatásából megvásárolt tartós élelmiszereket és konzerveket, valamint téli időszakban a meleg takarókat és a hálósákokat mindenki szívesen fogadja.

Nem túlzás kijelenteni, hogy 2020-ban, a COVID-19 járvány miatt ilyen mértékben még sosem volt szükség az utcai gondozók munkájára a hajléktalan ellátásban. A kliensek közül soknak megszűnt a munkahelye, elestek minden jövedelemszerzési lehetőségtől. Az emberek távolságtartóbbá váltak, csökkent az adakozó kedv, valamint a korlátozások miatt kiüresedtek az utcák, a parkok. Bár a helyzet közben normalizálódott, a hajléktalanság jelensége nem változott érdemben.

Az ÓCSTGYVK munkatársai 2023-ban a Budapest Esély Nonprofit Kft. által életre hívott TámogatLak Programba 4 családból 1 családot tudtak sikeresen pályáztatni. A program kiemelt célja a roma fiatalok hajléktalanná válásának a megelőzése, társadalmi integrációja. A sikeresen pályázott

család havonta 50.000,-Ft megélhetési támogatásban részesül, továbbá 12 hónapon át egyéni mentorálást is biztosítanak számára.

7.5. Telepek, szegregátumok helyzete

Szegregátum a településeknek azon területeit érinti, ahol az aktív korú népességben belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya mindkét mutató tekintetében magasabb, mint 50%. Az általános tapasztalatok alapján elmondható, hogy ezeken a területeken az alacsony státuszú mélyszegénységben élő és roma népesség koncentrációja igen magas, éppen ezért a városi szegregátumok meghatározásának egyik elsődleges célja az ilyen jellegű területek lehatárolása. Az esélyegyenlőség érvényesítése érdekében különös figyelmet kell fordítani minden infrastrukturális fejlesztés és kerület-rehabilitációs támogatás esetén az alacsony státuszú lakosok helyzetére. Kiemelten fontos a kerület különböző pontjain lakók részére a (szociális) infrastruktúrához való hozzáférés- biztosításának gyakorlata és annak vizsgálata, hogy érvényesül-e a településen a diszkriminációmentesség, szegregációmentesség.

Az alacsony státuszú lakosok esélyegyenlősége előmozdításának elengedhetetlen feltétele az egyenlő hozzáférés biztosításán túl olyan támogató lépések, szolgáltatások tervezése és megvalósítása, amelyek csökkentik munkaerő-piaci hátrányaikat, javítják foglalkoztatási esélyeiket.

Az Önkormányzat nem jelölt meg olyan területeket, ahol jelenleg a szegregáció veszélye fenyegetne, és a rendelkezésre álló statisztikai adatok alapján sem mutatkozik ilyen terület.

A kerületünkben nincsenek elkülönített telepek, etnikailag szegregált lakókörnyezetek. Mivel a kis létszámú, szociális lakásokban élő családok integráltan, vegyesen helyezkednek el a szociális problémát nem generáló lakossággal, ezért ezek nem veszélyeztetett területek. Az antiszegregációs program készítése nem releváns.

A szegregációs mutatók tekintetében az Önkormányzat a segélyezési mutatókat, ill. a szociális bérlakásokat vette figyelembe. A segélyezési mutatók sem támasztanak alá a kerületben magasabb számú, koncentráltan jelenlévő veszélyeztetett területeket.

7.6. Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapellátáshoz alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

A kerületben az egészségügyi alapellátás összesen 14 telephelyen, térítésmentes önkormányzati tulajdonú ingatlanokban működik. Az orvosokhoz tartozó kötelező ellátási területek jogszabály szerint a kerület teljes egészét lefedik. Óbuda-Békásmegyer felnőtt lakosságának háziorvosi ellátását 59 felnőtt háziorvos biztosítja. A házi gyermekorvosok száma 26 fő. Az orvosok ellátási körzete alapján egy felnőtt háziorvoshoz átlagosan 2024 felnőtt lakos tartozik. A fogorvosi alapellátásban 25 felnőtt fogorvos és 12 gyermekfogorvos vesz részt, egy felnőtt fogorvosra átlagosan 4502 felnőtt lakos jut. A kerületi lakosok sürgősségi ügyeleti ellátását az Önkormányzat szerződés útján biztosítja. A kerületben a járó- és fekvőbeteg szakellátás biztosított. 2023-ban átadásra került a Viziorgona u. 8. szám alatti Dr. Faragó Sándor GK Gyermekesegészségügyi Központ. A lakosság gyógyszerekkel és gyógyászati segédeszközökkel való ellátásáról 33 gyógyszertár gondoskodik, közöttük vannak olyanok, amelyek 24 órás ügyeletet tartanak.

b) prevenciós és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Kötelező jellegű népegészségügyi szűrések már nem léteznek. Kötelezően elrendelni szűrővizsgálatot csak járványügyi indokkal lehetséges, ezek azonban nem tartoznak a

népegészségügyi szűrések közé. Az egészségügyi mutatók viszonylag pontos képet adnak a település egészségügyi helyzetéről. Az életminőség javítását és egészségfejlesztést szolgáló intézkedések (Eütv.) biztosítottak a kerületben.

A Szent Margit Rendelőintézet Egészségfejlesztési Intézete évente több alkalommal biztosít lehetőséget ingyenes szűrővizsgálatok elvégzésére a kerület lakosainak saját szervezésű egészségnapjain, vagy más rendezvények programjaként.

A szűrővizsgálatok elsődleges célja az, hogy az egészséges, vagy magukat annak gondoló személyek elsősorban panaszmentes betegségeit időben diagnosztizálják, és megfelelően kezelhessék. A vizsgálatok a legtöbb esetben csupán pár percet vesznek igénybe és fájdalommentesek. Amennyiben a szűrésen valamilyen betegség tekintetében pozitív eredmény merül fel, a páciens rövid időn belül visszahívják átfogó szakorvosi vizsgálatra a pontos diagnózis felállítása érdekében. A betegségek korai felfedezésével a beteg és az orvos is időt nyer, így lehetőség van a korai kezelésre, és a súlyosabb következmények, esetleges szövődmények elkerülésére.

A 2020. évben kitört koronavírus járvány miatt a lakossági szűrővizsgálatok elmaradtak, de a járványveszély elmúltával újraindultak.

A járvány alatt sem szünetelt az újszülöttek Önkormányzat által támogatott csípőszűrése, és a beiskolázandók szemészeti szűrése. Az Önkormányzat anyagilag támogatja a nem kötelező védőoltások (rotavírus, meningococcus B) beadását is.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat törekszik olyan erőforrások felkutatására, amelyek hozzájárulnak az egészségügyi ellátórendszer hatékony működéséhez szükséges humánerőforrás biztosításához, az egészségügyi humánerőforrás ágazatban tartásának elősegítéséhez, valamint a hiányszakmák, hiányterületek felé történő orientációjához. Ilyen eszköz a kerületi pótlék, az igénybe vehető praxisvásárlási hitel, az önkormányzati bérlakáshoz való hozzájutás.

A magyar – ezen belül a fővárosi és a kerületi – lakosság egészségi állapota jelenleg elmarad Magyarország társadalmi-gazdasági fejlettsége alapján elvárható szinttől. A daganatos és szív-érrendszeri betegségek mellett a mentális megbetegedések előfordulása is nagyarányú, mely tényezők összességében nagy betegségterhet jelentenek az ország számára. A felsorolt betegségek jelentős hányada vezethető vissza a helytelen életmódra, ezért a lakosság egészségmagatartásában jelentős javulást kell elérni, és ehhez biztosítani szükséges a megfelelő fizikai-, társadalmi-, gazdasági- és jogi környezetet.

A kerület eltökélt abban, hogy hozzájáruljon az egységes egészségfejlesztési rendszer kialakításához, mely követhető utak mentén biztosítja a lakosság számára a szükségleteknek és igényeknek megfelelő szolgáltatásokat. Az egészségfejlesztési feladatok összehangolása és megfelelő ellátása érdekében Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat a Szent Margit Rendelőintézet Egészségfejlesztési irodája segítségével valósult meg a kerületben az egészségfejlesztési, betegségmegelőzési tevékenység-portfolio bővülés, mely lehetővé teszi a mentális egészség megőrzését, valamint a mentális egészségi problémák korai felismerését és a páciensek ellátórendszerrel való összekapcsolását, ellátását is.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Célunk a komplex rehabilitáció minél szélesebb körű elérése. A kerületben a rehabilitáció egyes összetevői fellelhetőek és működnek, azonban ezek összehangolt, együttes, tervszerű alkalmazása a multiszektoriális és az önkormányzati lehetőségeken túlmutató okok miatt nehézkes.

Komplex rehabilitáció összetevője	Ellátó intézmény
egészségügyi	Óbudai Szociális Szolgáltató Intézmény Otthoni Szakápolási Szolgálat; Szent Margit Rendelőintézet Nonprofit Kft.; Szent Margit Kórház
pszichológiai	ÓCSTGYVK; pedagógiai szakszolgálat;
oktatás-nevelési	speciális és integrált köznevelési intézmények
foglalkoztatási	Óbudai Rehabilitációs és Foglalkoztatási Központ; BFKH III. Kerületi Hivatala; civil szervezetek
szociális	ÓCSTGYVK; Polgármesteri Hivatal Szociális Főosztály; Óbudai Szociális Szolgáltató Intézmény; Óbudai Rehabilitációs és Foglalkoztatási Központ - támogató szolgálat; BFKH III. Kerületi Hivatala; civil és egyházi szervezetek
Forrás: Önkormányzati adatok	

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat elkötelezett híve az egészséges életmódnak, a gyermekek körében az életkori szükségleteket kielégítő, egészségtudatosabb étkezési kultúra elterjedésének.

A kerületi nyugdíjasok Óbuda-Békásmegyer területén, 11 helyszínen, az önkormányzat által fenntartott idősokklubjában vehetik igénybe a napi ellátást és a szociális étkeztetést.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat jelenleg is aktívan támogatja a kerületi sportéletet, amiben mind a versenysport, mind a szabadidős sport helyet kap. A pénzbeli és természetbeni támogatások során új megközelítések kerültek előtérbe, így hangsúlyosabb lett a szabadidős sportolás, valamint az intergenerációs sporttevékenységek elindítása.

Ezek mellett lényeges elem, hogy a mikromobilitási közlekedés (kerékpár, roller, elektromos roller) fejlesztése, ami részben a járványveszéllyel összefüggően is erősödött, további támogatásokat és szabályozást kapjon, mivel a gépjárművel történő közlekedés alternatívájaként hozzájárul egy egészségesebb, és fenntarthatóbb mobilitáshoz.

A szabadidős tevékenységek sorában a római-parti plázs 2021. évi megnyitása tovább gazdagította a kerületi lehetőségeket. A Római-part természetközeli állapotának megőrzése, fejlesztése, illetve a sport és szabadidős célokra való felhasználása fontos célja Óbuda-Békásmegyer Önkormányzatnak.

A III. Kerületi TVE uszodáját az edzések és mérkőzések közötti szabad időpontokban bárki látogathatja térítés ellenében. A kerületi lakosok pedig kedvezményes jegyet vásárolhatnak.

Az Esernyős Kulturális és Sport nKft. szervezésében számos sportesemény kerül megrendezésre minden évben, illetve a kültéri sporteszközök kialakításával, felújításával (futópálya, streetworkout) további lehetőséget teremtenek.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az Óbudai Szociális Szolgáltató Intézmény integrált szervezeti formában biztosítja Óbuda-Békásmegyer teljes területén az alap és szakosított ellátást, komplex ápolási és gondozási feladatokat lát el, emellett teljes körű szociális információs szolgáltatást nyújt a kerület lakóinak.

A komplex szolgáltatás az intézmény valamennyi szervezeti egységében egyformán elérhető annak érdekében, hogy a lakosság a lakóhelyéhez legközelebb kapja meg a szükséges ellátást. A szociális biztonság megteremtéséhez kapcsolódó ellátási formákról, az intézmény szolgáltatásairól, az ellátások igénybevételére vonatkozó szabályokkal kapcsolatos tudnivalókról személyesen, telefonon és e-mailben is naprakész információt nyújtanak, saját honlapot üzemeltetnek.

A kerületi rászoruló lakosok Óbuda-Békásmegyer területén, 10 helyszínen, az önkormányzat által fenntartott idősek nappali ellátást nyújtó klubjaiban vehetik igénybe a nappali ellátást és a szociális étkeztetést. A házi segítségnyújtó és a jelzőrendszeres házi segítségnyújtó szolgálat ellátását igénylők telefonon, személyesen és írásban is kérhetik az ellátást. A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások térítési díját kedvezményesen, a jövedelemmel arányosan állapítják meg. A személyi térítési díjat méltányosságból csökkenthetik, vagy elengedhetik. A nappali ellátás térítési díját Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat teljes egészében átvállalja.

A kor előrehaladtával, az egészségi állapot gyengülésével az idős emberek számára az egymásra épülő szolgáltatások nyújtanak biztos támaszt. Kezdetben elegendő a szociális étkeztetés biztosítása, az önállóság szűkülésével a házi segítségnyújtás és az idősek nappali ellátást nyújtó klubja elégíti ki a megváltozott gondozási igényeket. Egy-egy nehezebb élethelyzetben további lehetőség a család támogató háttérével (vagy anélkül) az átmeneti elhelyezés biztosítása, amely a „Derűs Alkony” Gondozóházban valósul meg. A Gondozóház feladata, hogy a szociálisan és/vagy egészségileg rászoruló idős emberek részére adekvát gondoskodást nyújtson, figyelembe véve az idős ember szükségleteit, igényeit, valamint az öregedés sajátosságait. Az intézmény szakmai célkitűzése, hogy az ellátást igénybe vevők részére kiegyensúlyozott, nyugodt körülmények megteremtése mellett fizikális, mentális ápolás-gondozást biztosítson családi környezetben.

Óbuda-Békásmegyer területén hat nyugdíjasház tartozik az Önkormányzat fenntartása alá. A beköltözni kívánók kérelmét a Szociális, Egészségügyi és Lakásügyi Bizottság bírálja el.

Az Óbudai Rehabilitációs és Foglalkoztatási Központ a kerületben élő felnőtt korú fogyatékos emberek, valamint pszichiátriai betegek számára külön-külön biztosít nappali ellátást, illetve 2024. január 1-től pedig közösségi ellátást is pszichiátriai betegeknek. Támogató szolgáltatás igénybevételére is lehetőség van, mely lehetővé teszi a különböző fogyatékkal élő személyek lakókörnyezetben történő ellátását, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítségét, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtást. Formái személyi segítség és szállító szolgáltatás. A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár és Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat közötti megállapodás értelmében a szállító szolgálat bekapcsolódott a „Könyvet házhoz” programba.

g) Hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

A kerületi ellátórendszer elemei mindenki számára hozzáférhetők, egységes, egymásra épülő szolgáltatásokat nyújtanak. Az ellátórendszer hatásosságát és hatékonyságát eredményezi az is, hogy az egészségügyi, az oktatási- közművelődési-, sport- és a foglalkoztatási intézmények, szervezetek a szakmai programjuk megvalósítása során együttműködnek.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

7.7. Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

A közösségi élet színterei sokrétűek, ilyenek a lakóközösségek, a munkahelyek, önkormányzati intézmények, templomok, civil szervezetek. A kerület elsősorban a természeti környezetére, kulturális tradícióira és közlekedési kapcsolataira építve reálisan tűzheti ki célul, hogy országos és közép-európai viszonylatban is kiemelkedő minőségű lakó és üzleti környezetet biztosít.

Célunk, hogy a kerületben élők igényeit magas szinten kielégítő, élénk üzleti élettel rendelkező, a fővárosi, hazai és külföldi polgárok számára egyaránt vonzó, gazdag kultúrájú üzleti-, lakó- és pihenőkörnyezetet hozzunk létre, amely fejlődésének alapját a történelmi hagyományok, a kedvező természeti és gazdaságföldrajzi adottságok fenntartható, tudatos kihasználása képezi.

Az Óbudai Nyár a kerület – részben műemléki - helyszínein megrendezett rendezvénysorozat, melynek keretében koncertek, kiállítások, színházi előadások, filmvetítések, és megannyi kulturális élmény várja az érdeklődőket. A kínálatot a kerület kulturális intézményei is színesítik. A különböző helyszíneken a gyermekek éppúgy megtalálhatják a kedvükre való játékokat, mint a nyugalomra váró nagyszülők, hisz a játszóháztól az izgalmas könyvtári eseményekig élmények sokaságát kínálja a rendezvény. Ezen felül számtalan más – már budapesti viszonylatban is ismert és elismert eseményen vehetnek részt az érdeklődők (Pl. Gyermeknap rendezvény, Óbuda Napja, Advent Óbudán rendezvénysorozat stb.)

a) A közösségi élet színterei, fórumai

A helyi közéleti szerep növekedésének ösztönzésére a helyi média szolgál. A kerületi újság - Óbuda Újság - eljut az állampolgárokhoz, a kerületi vállalkozásokhoz, intézményekhez. A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár kerületben működő tagkönyvtárai és az Óbudai Platán Könyvtár is biztosítja az itt élők részére a „könyvet házhoz szolgáltatást”.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat gondot fordít arra, hogy az állampolgárokat, a kerületben lévő „szellemi tőkét” bevonja a kerület társadalmi életébe, a kerületfejlesztési programok előkészítésébe. Az ingatlanberuházókat ösztönözi képzőművészeti alkotások, szökökutak elhelyezésére, segíti a nemzeti művészeti csoportok alakulását, bemutatkozását, a nemzeti hagyományörző rendezvények (Balkán Csokor, nemzeti nap) lebonyolításához helyszínt biztosít, az Óbudai Múzeum gyűjti a helytörténeti anyagokat, és időszakos és állandó kiállításokon bemutatja azokat. A helyi lakosság integrációját támogató közösségfejlesztő programok egyre nagyobb számban fordulnak elő, köszönhetően a civil pályázatok ilyen irányú tematikus kiírásainak.

2023-ban elindult az Óbuda applikáció, ami egy újabb színtere a kerületi információáramlásának, és erősíti az Önkormányzat és a lakosság közti kommunikációt. A megújult Óbuda honlap akadálymentes formában biztosítja az információáramlást, illetve az aloldalain keresztül a tematikus híreket, információkat.

A közösségi költségvetés 2020. évi elindítása további lehetőséget biztosít a kerület lakóinak, közösségeinek arra, hogy a saját környezetükben felmerülő problémákat, fejlesztési lehetőségeket jelezve támogatást kapjanak, és megvalósítsák ezeket.

A kerületben működő civil szervezetek aktívak, színes tevékenységeikkel hozzájárulnak a kerület fejlődéséhez. A civil szervezetek részére meghirdetett pályázatok pedig témáikban elősegítik a közösségek működését, fejlődését, fejlesztését.

A kerületben működő közművelődési intézmények biztosítják a közösségi kulturális hagyományok és értékek ápolásának, a művelődésre, társas életre szerveződő közösségek tevékenységének, a lakosság életmódjának javítását szolgáló kulturális céloknak a megvalósítását, a művészeti értékek létrehozásának, megőrzésének segítségét és bemutatását. Intézményeink:

- Óbudai Kulturális Központ Nonprofit Kft. – a kerületben 4 helyszínen,
- Óbudai Társaskör Művelődési Ház,
- Esernyős Óbudai Kulturális, Turisztikai és Információs Pont Nonprofit Kft. (2021-től Esernyős Kulturális és Sport Nonprofit Kft.).

A kerületben működő idősök klubjai kedvelt helyszínei a közösségi életnek. Színes, változatos programkínálattal várják a fiatal nyugdíjasokat és a korábban születetteket, teret kínálnak a közösségépítésre. Kerületünk vezetése arra törekszik, hogy a kerületben, azon belül a szűkebb lakóhely szerinti közösségekben erősödjenek a kapcsolatok, közeledjenek egymáshoz aIII. kerületi emberek. Az Óbudai Szociális Szolgáltató Intézmény klubjainak programjai szorosan illeszkednek a kerület közösségépítő programjaihoz.

b) Közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Az Önkormányzat nem gyűjt és értékel adatokat arra vonatkozóan, hogy az általa működtetett, vagy felügyelt közszolgáltatásokhoz (köznevelés, szociális ellátás, egészségügy, közétkeztetés, gyermekjólét, közművelődés, stb.) való hozzáférés mennyire biztosított a településen élő hátrányos helyzetű romák számára, illetve, hogy a gyakorlatban mennyire veszik igénybe ezeket a szolgáltatásokat.

c) Helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat területén a közös és kölcsönös segítségvállalás mintegy 150 működő civil szervezet által végzett önkéntes munkák keretein belül valósul meg.

A szolidaritás és felelősségvállalás az itt élő magánemberek önkéntes munkáiban is megnyilvánul, amiket elsősorban a helyi civil szerveződések révén valósítanak meg.

Az adventi adománygyűjtés hagyományos eseménye a kerületnek, és ezek eljuttatása a rászorulóknak részére az ÓCSTGYVK segítségével történik. Az önkéntesség egy fejlődőben lévő terület. Elsősorban a környezetvédelmi jellegű önkéntességek a meghatározóak, de egyre több szociális jellegű önkéntes tevékenység is megjelenik a kerületben.

A 2022-ben indított Civil Üzleti Iskola az önkormányzati, gazdasági és civil szereplők összekapcsolása révén új szintre emelte az önkéntességet. A civil szervezetek fejlesztése ezen a téren új lehetőségeket nyit meg a civil szervezetek számára a vállalati önkéntesség felől.

2023-ban Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat együttműködési megállapodást kötött a Rebolt nKft-vel (Cseriti bolt), akik vállalták, hogy havonta egy családot „felöltöztetnek”. A család kiválasztásában az ÓCSTGYVK munkatársai vesznek részt.

d) A helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei

A kerületben jelen van 12 nemzetiség, akik különböző hagyományörző programjaik révén hozzájárulnak a kerület kulturális sokszínűségéhez. A nemzetiségi önkormányzatok együttműködve a települési önkormányzattal törekszenek a kulturális önazonosság megőrzése és támogatása mellett megkönnyíteni és elfogadtatni a nemzetiségi különbözőségeket. Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat tevékenységükhöz anyagi támogatással is hozzájárul.

2024-ben pilot jelleggel elindult a Kulturális sokszínűség az óvodákban elnevezésű program, ahol a helyi nemzetiségek bemutatkozása mellett további nemzetiségek (pl. indiai, mexikói, perui,

pakisztáni, orosz) mutatták be a gyerekeknek a saját kultúrájuk egy kis szeletét (népdalok, mesék, táncok népviselet).

7.8. A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A kerületben a rendszerváltás óta folyamatosan tevékenykedik Cigány Nemzetiségi Önkormányzat, amely aktívan együttműködik Óbuda-Békásmegyer Önkormányzattal.

7.9. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
Mélyszegénységben élőkről adathiány	A mélyszegénységben élők egyes csoportjai, vagy a mélyszegénységhez köthető jelenségek vizsgálata, feltérképezése
Segélyezéssel, szociális transzferekkel nem lehet olyan mértékű jövedelmet biztosítani, amely a létfenntartási szükségleteket kielégítik úgy, hogy ebben a lakhatási költségek is benne vannak	A lakhatási szegénység mérséklése, a munkavállalás elősegítése, foglalkoztatás – munkalehetőségek teremtése, a rezsiköltségek csökkentése (rehabilitáció, energiatudatosság, energiatakarékosság)
Az önkormányzati bérlakás állomány a teljes lakásállomány 5 %-a. Az EU országokban ez a szám 30-35 %.	A szociális városrehabilitációs fejlesztések folytatása, a piaci alapú ingatlanfejlesztések bekapcsolása a szociális lakások számának növelésébe

8. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

8.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

Bejelentett lakosság:

Állandó népességből	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023.
0-2 évesek száma	3531	3415	3223	3193	3055	3050	3017
0-14 évesek száma	17862	17787	17523	17362	16655	16536	16240
15-17 évesek száma	3088	3202	3266	3351	3420	3546	3538

Forrás: TelR és saját adatok

Látható, hogy a gyermekek száma fokozatosan csökken, ami egybevág az állandó népesség fokozatos csökkenésével. Ez a tény azon túl, hogy komoly hatással van a társadalmunk előregedésére, további kihívásokat is tartogat az ellátórendszer számára.

A gyermekek esélyegyenlősége kapcsán lényeges, hogy biztosítva legyen a megfelelő közszolgáltatásokhoz való hozzáférés. Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat 2023-ban átadta a Dr. Faragó Sándor Gyermekegészségügyi Központot a kerületi gyermekek részére a Víziorgona utcában. A Központ megújult környezetben várja a gyermekeket és biztosít részükre alapellátást, valamint szűrővizsgálati, tanácsadási, és terápiás szolgáltatásokat (csecsemő és gyermek UH, dietetikus, gyógytornász). A tervek szerint a szolgáltatások köre bővítésre kerül szakorvosi szolgáltatásokkal is.

A megújult környezet nem csak az épület felújítását foglalja magába, hanem kialakításra került egy játszótér is, ami nyitvatartási időben látogatható.

Veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete:

A Gyvt. 14. §. értelmében „A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzübeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint e törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat.

A jogszabály a települési önkormányzat jegyzőjének feladatai közé sorolja a pénzübeli és természetbeni ellátások közül a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, illetve a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések közül a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítását.

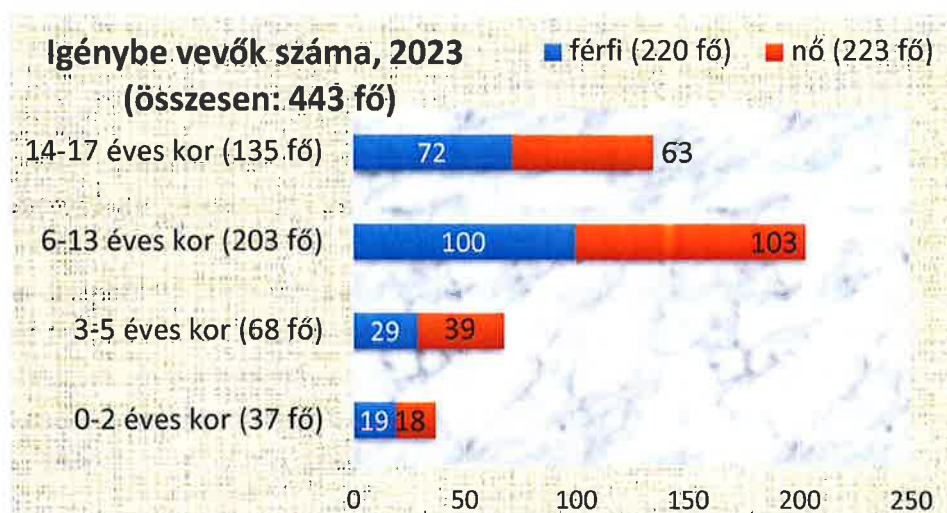
Az önkormányzat feladata olyan, a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások biztosítása, mint a gyermekjóléti szolgáltatás, a gyermekek napközbeni ellátása, illetve a gyermekek átmeneti gondozása.

A települési önkormányzat jegyzője a Gyvt-ben meghatározott feltételek szerint állapítja meg a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot (továbbiakban Rgyk.), melynek célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének, a természetbeni támogatásnak, illetve a külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevétele.

A jogszabály értelmében az egy főre eső jövedelem a családban nevelkedő gyermekek esetén nem haladhatja meg a szociális vetítési alap 180%-át (51 300,-Ft), egyedülálló szülő esetében a 165%-át (47 025,-Ft).

Az egyéb jogosultsági feltételek fennállása esetén, a nappali tagozaton tanuló fiatal felnőtt részére nagykorúvá válását követően is megállapítható a kedvezményre való jogosultság, amennyiben a nagykorú gyermek a nagykorúvá válását megelőző második hónap első napja, valamint a nagykorúvá válását megelőző nap közötti időszakban legalább egy napig rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre volt jogosult.

Kerületünkben a támogatási formát igénybevevők nagy része munkanélküli, alkalmi munkából, vagy kizárólag a gyermekek után folyósított juttatásokból tartja el családját. A szülők közül sok kizárólag alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik, mely jelentősen megnehezíti a munkaerőpiacon való elhelyezkedésüket.

A hatósági intézkedéssel érintettek korcsoportonkénti bontása

Az ÓCSTGYVK esetmenedzserei 2023-ban 443 esetben tettek javaslatot hatósági megkeresésre, vagy a Szolgálat által kezdeményezett hatósági intézkedés kezdeményezésére, ebből 209 kiskorú esetében került sor véglegessé váló hatósági döntésre. A szakemberek 1549 esetben láttak el különböző hatósági intézkedésekhez kapcsolódó tevékenységet.

Korösszetétel alapján a hatósági intézkedésben érintettek tekintetében évek óta a 6-13 éves korosztály jelenléte mutat kiugróan magas esetszámot. Erre a korosztályra, valamint a 14-18 éves fiatalokra jellemző a kamaszkort kísérő normatív krízisekre való nem adekvát reagálás, melynek következtében a deviáns magatartás irányába sodródás jelenik meg. Az ideiglenes hatályú elhelyezés és a nevelésbe vétel vonatkozásában is ez a két korosztály érintett leginkább.

8.2. Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A kerületben nincs szegregált, telepszerű lakókörnyezet.

8.3. A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

- a) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

Óbudai Családi Tanácsadó és Gyermekvédelmi Központ (ÓCSTGYVK) tevékenysége

Az ÓCSTGYVK a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése, a fennálló veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő, önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt, valamint a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységet lát el.

A jelzőrendszer működése

A gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer működtetését a TyVT. szabályozása szerint, a család- és gyermekjóléti szolgálatok látják el. A jogszabály négy lépcsős támogató rendszer működtetését írja elő.

Ezek a lépcsők az alábbiak:

1. a települési jelzőrendszeri felelős
2. a járási jelzőrendszeri tanácsadó
3. Kormányhivatal Járási Hivatala
4. Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság.

A feladatok az alábbiak szerint oszlanak meg:

A települési jelzőrendszeri felelős tartja a kapcsolatot a jelzőrendszeri tagokkal, működteti a jelzőrendszert. Éves intézkedési tervet készít, amelyben szerepelnek az adott évre kitűzött célok, a jelzőrendszer hatékony működtetése érdekében. Évente Gyermekvédelmi Tanácskozást szervez, mely során a jelzőrendszeri tagokkal közösen értékeli a jelzőrendszer éves munkáját, felméri a jelzőrendszer működése során fellépő hiányosságokat, és megoldást találnak a zavartalan működésre.

A járási jelzőrendszeri tanácsadó szakmai támogatást nyújt a települési jelzőrendszeri felelősnek, vizsgálja a szolgálathoz beérkezett jelzések szakmai tartalmát, a jelzésekre reagálás idejét. Amennyiben problémát tapasztal, jelzi a települési jelzőrendszeri felelősnek.

A kormányhivatalok járási hivatalai (Budapesten a Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály) éves értékelést készítenek a jelzőrendszerek működéséről, a jelzőrendszeri intézkedési tervekből. Tanácsadóként segíti a jelzőrendszer működtetését.

A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság képzésekkel, konferenciákkal segíti a jelzőrendszer működését, valamint működteti a gyermekvédő hívószámot. (Ingyenesen, a nap 24 órájában hívható telefonos jelzési lehetőség, ami erre irányuló kérelem nélkül is anonim.)

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. NM rendelet szerint a veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszer működtetésének eszközei:

- Jelzések- visszajelzések.
- Esetmegbeszélések, esetkonferenciák, esetkonzultációk.
- Szakmaközi megbeszélések.
- Gyermekvédelmi Tanácskozás.
- A jelzőrendszeri intézkedési terv.

Az Intézményben a települési jelzőrendszeri felelős nyilvántartást vezet a Család- és Gyermekjóléti Szolgálathoz beérkező jelzésekről, a jelzések kapcsán tett lépésekről. Ezt a nyilvántartását minden héten megküldi a járási jelzőrendszeri tanácsadónak. A beérkező jelzések kapcsán a jelzőrendszeri felelős egyik első feladata a Szolgálat hatáskörének és/vagy illetékességének megállapítása, a jelzésből hiányzó adatok megszerzése. A jelzést a hatáskör és/vagy illetékesség megállapítását követően az illetékes Szolgálathoz juttatja el.-2023-ban a Szolgálat 444 db jelzést kapott 371 igénybe vevőről, a Központhoz pedig 98 db jelzés érkezett 78 főről.

Az ÓCSTGYVK 2023-ban is maradéktalanul biztosította a GyVT. által felsorolt speciális szolgáltatásokat. A jogszabályi rendelkezésnek megfelelően a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, valamint veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a család- és gyermekjóléti központ a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló, egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt, amelynek keretében:

- utcai és lakótelepi szociális munkát,
- kapcsolattartási ügyeletet, ennek keretében közvetítői eljárást,
- kórházi szociális munkát,
- gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot,

- járási jelzőrendszeri koordinációt szervez és működtet, továbbá
- jogi tanácsadást,
- pszichológiai és pszichiátriai tanácsadást,
- családkonzultációt, családterápiát, családi döntéshozó konferenciát,
- mediációs szolgáltatást
- óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet biztosít szolgáltatási körében, valamint
- gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot működtet,
- a fentiekén túl egyéb speciális tanácsadást: közösségi fodrászatot biztosít.

Gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálat

Az ÓCSTGYVK-ban 2023-ban is 4 esetmenedzser és 1 családsegítő működtette a gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot. Az Intézmény munkatársai a feladatot időszakos váltásban látták el, a nyitvatartási időn túl hívható telefonszámon.

A 2022-es évben 10, míg a 2023-as évben a telefonszámra 19 hívás érkezett be, ez a viszonylag alacsony szám azt mutatja, hogy még mindig kevesen élnek ezzel a lehetőséggel. A hívások többsége információk kérésére korlátozódott. Azokban az esetekben, ahol a beérkezett információ miatt jelzési kötelezettséggel kellett élni, a munkatársak megtették a szükséges lépéseket. Olyan krízishelyzettel nem találkoztak, mely azonnali intézkedés szükségességét vetette volna fel.

Szociális diagnózis

A feladatellátási kötelezettség szerint egy esetmenedzser felelős a szociális diagnózisok elkészítéséért. Feladata az egyén, illetve a család szociális helyzetének felmérése, a szükségleteik kapcsán jelentkező esetleges hiányok megállapítása, valamint az adekvát segítő szolgáltatási elemek és szolgáltatások beazonosítása. 2022-ben és 2023-ban 3-3 szociális diagnózis készült.

A Mentálhigiénés Csoport által biztosított szolgáltatások

A Mentálhigiénés Csoport célja a kerületünkben élő, segítségre szoruló igénybe vevők (felnőttek, gyermekek) speciális, mentálhigiénés szolgáltatások biztosításával való segítése.

A csoport által biztosított szolgáltatások:

- pszichológiai tanácsadás
- mediáció
- kapcsolattartási ügyelet
- családi- és párkonzultáció
- felnőtt pszichiátriai kezelés
- fogyatékosügyei tanácsadás
- munkavállalási- és pályaválasztási tanácsadás
- menekültügyi koordináció.

Pszichológiai tanácsadás

A pszichológiai tanácsadást igénybe vevők és a tanácsadási alkalmak száma 2022-ben: 202 fő, 1129 alkalommal, míg 2023-ban: 325 fő, 1479 alkalommal vette igénybe ezt a szolgáltatást. Két fő teljes és két fő részmunkaidős pszichológus kolléga látja el a tanácsadási folyamatot, melyre mindig magas igény mutatkozik. *A felnőtt igénybe vevők* túlnyomó többsége nő volt, a legtöbben a 35-49 éves korosztályból. A témák széles köre került elő: gyakori krízisállapotok életkortól függetlenül,

gyereknevelési kérdések, pszichiátriai betegségek hatása a kliensre, hozzátartozóra; válás hatása a szülőre, gyerekre, női családtag bántalmazása, gyerekbántalmazás; férfi érzelmi bántalmazása; gyermeknevelési nehézségek, párkapcsolati nehézségek, családon belül elszennvedett traumák tünetei, klinikai diagnózist igénylő tünetegyüttesek. Megjelennek öngyilkossági gondolatok, komplikált, nehezített gyászok: öngyilkosság miatti halál, covid miatt hozzátartozó elvesztése. Gyerek otthon ápolása miatti kimerülés, többféle krízisben megtartás, életvégi összegzés, halálra készülés, önismereti célok.

A gyermek, illetve tinédzser korú kliensek között a leggyakoribb problémák a szorongásos jellegű tünetek, illetve családon belüli bántalmazás voltak. A szorongás forrása a kiskorúak esetében gyakran családon belüli konfliktusok (válás, szülők veszekedése), családon belüli bántalmazás vagy iskolai beilleszkedési nehézségek, viselkedési problémák. Kamaszoknál erős hangulati ingadozás, autizmus gyanú, szülőkről való leszakadás és nehézségei, öngyilkossági gondolatok.

Több esetben irányították más intézménybe a vélhetően klinikai pszichés problémával, illetve tanulási zavarokkal küzdő fiatalot, felnőttet. Az ellátórendszer szűkös kapacitása miatt nem könnyű bejutni ezekbe az ellátásokba.

2022. nyarán pszichológus kollégával 13-15 éves kamasz lányoknak 6 alkalmas csoportot tartottak.

2023. őszén egy óvodai és iskolai szociális segítő kollégával férfiaknak 5 alkalmas csoportot tartottak szülővé válás témában. Ezen kívül két 8 - 8 alkalmas csoport segítette a családon belüli vagy azon kívüli bántalmazást átélt nőket.

Mediáció

A mediáció olyan speciális konfliktuskezelői eljárás, melynek folyamán az egymással vitában álló felek egyezség megkötése céljából egy képzett, pártatlan, titoktartásra kötelezett közvetítőt kérnek fel, hogy közös megállapodásra juthassanak.

A mediáció megkezdése előtt a felek előkészítő konzultáción vesznek részt, melyen az elvárások és lehetőségek tisztázódnak. Így a felek lelkiileg és gondolatban felkészültebben érkezhetnek a mediációra.

A felek motivációja nagymértékben befolyásolja a mediáció sikerességét. Az esetek nagy részében a mediáció megállapodással végződik. Amennyiben mégsem sikerül egyezsége jutniuk, a felek akkor is közelebb kerülhetnek a megoldáshoz, hiszen több információval rendelkeznek a megoldandó problémáról és mintát kapnak ahhoz, hogy hogyan lehet a vitákat konstruktívabb formában kezelni. Természetesen a vitának vannak olyan elmérgesedett szakaszai, ahol a probléma már nem oldható meg a közvetítés keretei között, hatósági beavatkozás szükséges.

A szolgáltatást a családsegítő/esetmenedzser által delegált igénybe vevők vehetik igénybe, elsősorban annak érdekében, hogy a vitás válások, kapcsolattartások, nevelési gondok esetében a gyerekek minél kevésbé sérüljenek.

2022-ben 25 felkérés érkezett mediációra, zömmel válási-kapcsolattartási esetek kapcsán. Összességében 129 alkalommal találkoztak a mediátorok 39 igénybe vevővel. A szolgáltatást 2023-ban 78 fő 169 alkalommal vette igénybe. Mindezt 2 fő, az Igazságügyi Minisztérium által akkreditált mediátor - egyéb munkája mellett - végzi. Egy-egy mediáció átlagosan 2-3 órán át tart, amelyet több alkalommal lehet igénybe venni.

2023-ban már nem csak a Váradi utcai telephelyén, hanem Békásmegyeren is tudta az intézmény a mediációs szolgáltatást nyújtani.

Kapcsolattartási ügyelet

A kapcsolattartási ügyelet a 15/1998. (IV.30.) NM rendelet és a GyVT. alapján a gyermekvédelmi központok kötelezően nyújtandó speciális szolgáltatása. Az ügyelet biztosítja a gyermek(ek) és a kapcsolattartásra jogosult szülő/nagyszülő közötti békés, zavartalan találkozást, mely lehet felügyelt, felügyelet nélküli, vagy az elvitel jogával bíró. Minden esetben hatósági megkeresésre történik a felvétel. Igyekeznek a szülőket meggyőzni a gyermekvédelmi közvetítői eljárás szükségességéről, de ezt a lehetőséget ritkán veszik igénybe, mert mire a konfliktusuknak ebbe a szakaszába érnek, többnyire már nagyon elmérgesedett a viszony közöttük. Az alkalmak során szükség és igény szerint tanácsadással segítik az érintetteket.

A kapcsolattartási ügyeletet páratlan héten hétfőtől csütörtökig nyitvatartási időben, 2023 októberétől pedig pénteken nyitvatartási időn túl biztosítja az Intézmény, melyet jellemzően délután óvoda, iskola utáni időpontokban vesznek igénybe a résztvevők. Az elmaradt kapcsolattartások pótlására következő héten ugyanabban az időben és időtartamban lehetőség van. Az egyes találkozások alkalmával a jelenlévők aláírásukkal igazolják megjelenésük és távozásuk idejét, az ott történekről pedig rövid összefoglaló készül. A kapcsolattartásokról az ügyeletesek szükség szerint tájékoztatást adnak az elrendelő hatóságoknak, illetve, ha szükséges, javaslattal élnek a végzésben, ítéletben, határozatban foglaltak módosítására.

A felügyelt kapcsolattartásnál fontos, hogy a gyermek számára biztonságos és kedvező körülmények között kerüljön sor a találkozásra, ennek érdekében a kapcsolattartási ügyeleti szoba barátságos, különböző játékok, sporteszközök, könyvek, rajzolásra és alkotásra alkalmas tollak, festékek, papírok színesítik. A szobákon kívül az udvaron elhelyezett kosárlabda palánk, a meleg időszakban felállított trambulín és a két mozgatható futball kapu is a gyerekek igényeit szolgálja, melyeket szüleikkel közösen használhatnak.

2022-ben 58 fő, 364 alkalommal, míg 2023-ban 34 fő, 397 alkalommal vett részt felügyelt kapcsolattartáson. A bíróságok egyre többször ideiglenes intézkedésként rendelik el a kapcsolattartást, amíg ítélet nem születik. Az okok között szerepel korábbi családon belüli bántalmazás, a pert megelőző problémás kapcsolattartások, a nehezített válások utáni nagyszülői kapcsolattartások ellehetetlenülése, az egyik szülő kezeletlen pszichés problémái. Előfordul, hogy a szülők egyezsége alapján rendeli az intézményhez a hatóság a felügyelt kapcsolattartást.

Család- pár- és szülőkonzultáció

A szolgáltatás az igénybe vevő családokat abban segíti, hogy egymás szempontjait megismerhessék, kapcsolati elakadásait, konfliktusait átbeszélhessék és megérthessék. Célja az, hogy jól működő dinamikus családi egyensúlyi helyzet alakuljon ki, melyben boldogabban élhetnek, fejlődhetnek a családtagok.

Mint az elmúlt években, 2023-ban is nagy igény mutatkozott erre a szolgáltatásra, melyet két, rész munkaidős kolléga látott el. 2023-ban összesen 25 családdal dolgoztak személyes találkozás keretében. Megállapodást 62 fővel kötöttek, a háttérben 44 gyermek volt érintett a folyamatokban. Az év során 17 családdal zárták le az együttműködést.

Bár a szolgáltatásban részt vevők többnyire segítők ajánlására érkeztek, egyre több pár, család kérte önkéntesen ezt a speciális szolgáltatást. A családsegítő, illetve esetmenedzser kollégák által küldött családok esetében sokszor súlyos házastársi konfliktusok terhelik a résztvevőket, ami a gyermekek állapotára, fejlődésére is negatív hatással van.

2023-ban az előző évekhez viszonyítva több fiatal pár és kisgyermeket nevelő család vette igénybe speciális szolgáltatásukat. A szülők a gyermekneveléssel járó külső és belső elvárások teljesítésének törekvései között olykor szem elől tévesztik párkapcsolatuk ápolásának fontosságát. Ez utóbbit

nehezíti a felnőttek túlterheltsége, és a támogató tágabb családi háttér hiánya. Ugyanakkor a belső motivációval érkezőkkel a párkapcsolati és szülői kommunikáció javítása során eredményes munkafolyamat volt véghez vihető.

A 2023-ban családkonzultáción részt vevő családok között ismét jelentős volt a kamaszkorhoz kapcsolódó családi működésbeli egyensúlyvesztés. Az életszakasszal járó érzelmi hullámvázok, az olykor kötött szülői elvárások és a lázadással járó konfliktusok hoztak szolgáltatásunkhoz hét családot. Mozaikcsaládok esetén a leválási folyamatok olykor erőteljesebb konfliktusokkal járnak. A korábban nem diagnosztizált figyelem és/vagy hiperaktivitás zavarral élő fiatalok serdülőkorban könnyebben sodródhatnak veszélyeztetett helyzetekbe. Ilyenkor a családi feszültség erősen megemelkedik és a szülők gyakran tehetetlenséget élnék meg.

A kamasz gyermeket nevelő szülők támogatásának céljából „Segítség, kamaszodik” címmel 5 alkalmas tematikus támogató *csoportot* szerveztünk az év második felében. Ennek keretében a digitális szülőség témában külön előadással egybekötött beszélgetést szenteltünk a Kék Pont munkatársának bevonásával.

2023-ban több bántalmazást megélt, abból gyógyuló, felépülő családdal is dolgoztunk. Az érintett gyermekekkel és felnőttekkel való együttműködés során mesékkel is segítettük az új, biztonságos családi egyensúly alakulását.

Néhány esetben határozott ülőszámú *szülőkonzultáció* elégséges volt az eredményes megküzdéshez a felmerült családi elakadásokban.

A szolgáltatásra való nagy igény miatt ebben az évben is várólistával, hosszú várakozással kellett számolni. Ezért nagy szükség lenne a családterápiás szolgáltatás bővítésére, családterapeuta felvételére.

Felnőtt pszichiátriai támogatás

A rendelés heti 4 órában, hétfőn zajlik, esetenként 45-50 perces ülésekkel, előjegyzés alapján. A páciensek körülbelül fele-fele arányban családsegítő vagy más szakszolgálatos kolléga által küldöttek (közülük 4-en védelembe vétel kapcsán kötelezettek), illetve önként jelentkezők voltak.

2023-ban 40 fő vette igénybe a szolgáltatást, főként a középkorú (35-49) korosztályból; a második leggyakoribb korosztály a 24 év alatti fiatalok voltak.

A problematikától függően gyógyszeres kezelés és támogató betegvezetés vagy analitikusan orientált terápia kombinálása, vagy „csak” tanácsadás vagy pszichoeducáció zajlik a pszichiátriai és pszichoterápiás szakma előírásai és etikája szerint, azzal a páciensek felé is nyílt specifikummal, hogy ügyeiket szükség esetén az ügyében érintett másik kollégával átbeszéljük. Ez a fajta teamben dolgozás az itteni munka egyik legfontosabb lehetősége is egyben; emellett előnye sokak számára, hogy a hagyományos egészségügy keretein kívül folyik, ezért kevésbé stigmatizáló, esetleg jobban elérhető hiányzó érvényes betegbiztosítás nélkül is.

Tünetileg a hangulati és szorongásos zavarok vezetnek (depresszió, bipoláris, pánik, fóbia), de szenvedélybetegség és evészavar is megjelenik. Általánosságban igaz, hogy egyre gyakoribb a súlyosabb patológia, főként a személyiségzavar megjelenése.

Fogyatékoságügyi tanácsadás

A fogyatékoságügyi tanácsadói tevékenység, mint új szolgáltatás a SZT. és a GyVT. által is nevesítésre került 2022. január 1-jei hatállyal. Az új szabályok értelmében országos hálózat keretében, az emberi erőforrások minisztere által kijelölt család- és gyermekjóléti központokban nyújtják a szolgáltatást a fogyatékoságügyi tanácsadók. Mint kijelölt központ, az ÓCSTGYVK széleskörű szolgáltatásai a fogyatékoságügyi tanácsadással egészültek ki.

Négy tanácsadóval, heti 20 órában működtetik a szolgáltatást.

A fogyatékosügyei tanácsadás a 2023-as év során Budapest budai oldalát, az I., II., III., XI., XII., és XXII., kerületeit látta el, melyet 112 fő 279 alkalommal vett igénybe.

2023-ban 21 rendezvényen is képviseltették magukat a fogyatékosügyei tanácsadók. Többek között a III. kerületi Fogyatékosügyei Kerekasztal beszélgetésen, a Fogyatékos Emberek Világnapján az Óbudai Kulturális Központban. Emellett a fogyatékossgal élők számára rendezett, illetve fogyatékos személyek által előadott színházi előadásokon, zenei rendezvényeken is részt vettek.

A tanácsadók kihelyezett segítségnyújtást is adtak, így például az Óbudai Rehabilitációs és Foglalkoztatási Központtal is kialakult egy jól működő kapcsolat, melynek során a foglalkoztatottakkal és az ott dolgozókkal rendszeresen találkozó tanácsadó információkkal segíti a munkát, esetmegbeszéléseken vesz részt. De a III. kerületen kívül működő szervezetekkel, egyebek között a XII. kerületi Fél-sziget Klubbal, vagy a XI. kerületi Újbuda Prizmával is hasonló kapcsolatot alakítottak ki.

Csoportfoglalkozás keretein belül állásmegtartó csoportot és 5 alkalmas szülőcsoportot tartottak ADHD és autista gyerekeket nevelő szülők számára.

Munka, - és pályaválasztási tanácsadás

A 2023-as évben összesen 57 fő 448 alkalommal vette igénybe munka- és pályaválasztási tanácsadók szolgáltatását, melyet 2 szakember lát el.

A szolgáltatások kiterjednek a személyre szabott álláskeresésre, piacképes fényképes önéletrajz és motivációs levél elkészítésére az adott munkakörnek megfelelően, álláskeresési technikák ismertetésére, és természetesen a jelentkezéshez szükséges e-mail-ek küldésére, telefon- és internethasználatra, nyomtatásra. Nagyon sok igénybe vevőnek nincs internet hozzáférése, így az álláskeresésben, de egyéb szolgáltatások igénybevételében is hátrányban vannak.

Az ÓCSTGYVK-ban professzionális munkavállalási tanácsadás folyik, amelynek része az érdekérvényesítő, kommunikációs, problémamegoldó képességek erősítése, emellett naprakész munkaerő-piaci, képzési információkat tudnak nyújtani. Támogatott képzéseket is keresnek és a jelentkezésben is támogatják az igénybe vevőket.

A munkavállalással kapcsolatos elakadás, önértékelési gondok, szorongás, gyász, veszteségélmények hozzájárulnak a munkavállalás és a munkában való megmaradás nehezítettségéhez. A segítő beszélgetés során felszínre hozzák azokat az érzéseket, problémákat, amelyek miatt megrekedt valahol az egyén.

Az óbudai jövedelempótló juttatásban részesülőkkel rendszeres kapcsolatot tartottak, támogatták őket mindennapi életvezetésükben, valamint a felmerülő szociális, mentális problémáikkal bevonták őket a családsegítésbe, pszichológusi-, pszichiáteri szakszolgáltatásba, valamint a napi megélhetésben segítő élelmiszeradomány osztásokba.

Háborús menekültekkel- oltalmazottakkal végzett segítő tevékenység

Az Ukrajnában zajló háború hatására több ezer menekült érkezett hazánkba. Egy részük Budapestre érkezett, és sokan a III. kerületben kértek segítséget.

A menekültválság kezelésére egy csapat hoztak létre. A családokkal rendszeres kapcsolatban álltak, őket változó mennyiségű és összetételű, napi élelmiszer, gyümölcs adományokkal, havi rendszerességű adománycsomaggal, óvodai, bölcsődei, lelki, mentális tanácsadással támogatták.

2023-ban az ÓCSTGYVK összesen 35 Ukrajnából menekült családdal állt kapcsolatban.

Az ÓCSTGYVK-ban napi ételmisszerrel, kenyér, pékáru, zöldség, gyümölcs adománnyal tudtak segíteni a Magyar Ételmisszerbankon keresztül, valamint a Magyar Vöröskereszttel működtek együtt. Tőlük havi rendszerességgel ételmisszer, vegyiáru csomagot kaptak a családok, valamint ruházatot, ágyneműt válogathattak. Együttműködtek továbbá a kerületi oktatási intézményekkel, a Máltai Szeretetszolgálat, a Jezsuita Menekültszolgálat, a Magyar Katolikus Karitással.

Utcai és lakótelepi szociális munka

Az utcai és lakótelepi szociális munka célja a szabadidejét az utcán töltő, kallódó, csellengő gyermekek speciális segítése, így a potenciálisan veszélyeztetettnek tekinthető gyermekekkel, fiatalokkal a kapcsolat felvétele és fenntartása. Ennek érdekében munkatársaik felkutatják az idejüket utcán, tereken töltő, céltalan, magatartásukkal saját testi, lelki, értelmi fejlődésüket veszélyeztető, kallódó, csellengő gyermekeket, fiatalokat, alternatívát kínálva számukra szabadidejük hasznos és produktív eltöltésére. A 1039 Budapest Víziorgona utca 7. szám alatti telephelyükön működő szolgáltatásuk célja, hogy a lézengő, motiválatlan, esetenként fizikailag vagy mentálisan veszélyeztetett fiatalokat bevonják a Reintegrációs Ifjúságnevelési Gócpont Ifjúsági közösségi Térben (RING) részükre szervezett tartalmas szabadidős programokba.

Az utcai és lakótelepi szociális munkát 2023. év nagy részében egy munkatárs óvodai és iskolai szociális segítő végezte szociális segítői feladatainak ellátása mellett. Az ő munkáját a többi szociális segítő - külön erre szóló beosztás szerint - minden munkanapon egy-egy fő közreműködésével támogatta, mind az utcai és lakótelepi szociális terepmunkában, mind a RING Ifjúsági Közösségi Térben történő prevenciós feladatok (főként csoportfoglalkozások) ellátásában. Ez, az amúgy is leterhelt óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet végző munkatársak szakmai döntésén alapuló vállalása volt.

2023. májusától szeptember közepéig az óvodai és iskolai szociális segítők részvételével megkezdtek a terepmunkát a kerület három helyszínén (Harrer Községi Park, Békás Sziti Skatepark és Békásmegyeri Piac) heti egy-egy délután, majd szeptember elején újabb helyszínnel bővült a terepmunka. A Békásmegyeri Piacra hasonlóan a Holdudvar Parkba is lakossági kérésre terjesztették ki tevékenységüket. Szeptember óta a Holdudvar Parkba járó gyermekek többségével iskolájukban tartották a kapcsolatot.

A RING Ifjúsági Közösségi Térben – a nyári időszaktól eltekintve – hétfőtől csütörtökig minden délután színes programokkal várták a gyermekeket. A tanítási szünetekben, valamint a tanítási időszakban az iskolák nyitva tartásához igazodóan, prevenciós szabadidős programokat, kirándulásokat, klubot és kreatív tevékenységet biztosítottak a fiatalok számára. 2023. évben a RING-be rendszeresen járó, valamint a terepmunka során kapcsolatot tartó gyermekek száma 30 fő volt, akik számára összesen 72 alkalommal nyújtottak segítő szolgáltatást (információnyújtás, tanácsadás, segítő beszélgetés). Ezt kiegészítve, az utcai és lakótelepi szociális munka keretében a RING-ben óvodai és iskolai szociális segítő munkatársaik alapfeladatukon túl 8 tematikus csoportfoglalkozást tartottak, összesen 20 óra időtartamban.

Az eredményes szakmai munka érdekében az utcai szociális munkás kolléga együttműködött a kerületben hasonló szolgáltatásokat nyújtó szervezetekkel, alapítványokkal, illetve indokolt esetben jelzéssel élt az illetékes családsegítő, esetmenedzser vagy családgyógyozzó felé, valamint együttműködött ezekkel a szakemberekkel.

2023. július elején a RING-be rendszeresen járó gyermekek számára napközis tábor szerveztek "Városi kalandozások" címmel. A tábor célja elsősorban a Békásmegyeri élő, és a RING-be járó gyermekek megsegítése, érzelmi intelligenciájuk fejlesztése csoportfoglalkozásokkal és közösségi programokkal, ingerszegény környezetükből fakadó hátrányaik kompenzálása, valamint Budapest és

környéke megismertetése volt. A táborozáson 15 fő 3 kísérővel vett részt. A tábor hétfőtől péntekig tartott, minden nap reggel 9-től 17-18 óráig. A táborozás minden napján délelőtt prevenciós foglalkozásokon vettek részt a gyermekek, amelyet egy-egy élményprogram követett.

Az óvodai és iskolai szociális segítő szakemberekkel megvalósult közös munka segített abban, hogy a prevenció hangsúlyosabbá válhasson a fiatalokkal végzett segítői tevékenységben. A gyermekek a RING-ben intenzív és egyéni odafigyelésben részesültek, kollégáik egyéni és tematizált csoportos beszélgetés keretében támogatták őket megküzdési és alkalmazkodási stratégiájuk fejlődésében.

Az előző évek tapasztalatai szerint a legnagyobb érdeklődés 2023-ben is a külső, szabadidős, élményprogramokat kísérte, hiszen a kerületi hátrányos helyzetű családok csak nagyon nehezen tudják kigazdálkodni költségvetésükből mind az útiköltséget, mind a belépők díját. Az intézmény többi nyári táborában is több Ifjúsági Közösségi Térbe járó gyermek vett részt.

Kórházi szociális munka

Az ÓCSTGYVK a Szent Margit Kórházzal kötött szerződést a kórházi szociális segítőmunka feladatainak ellátása érdekében, melynek keretében egy esetmenedzser osztott munkakörben, heti 10 órában a szülészeti, nőgyógyászati, újszülött- és fejlődés-neurológiai osztályán látja el tevékenységét.

Céljuk, hogy a válsághelyzetben lévő anyának, szülőnek és gyermekének segítséget nyújtsanak a gyermeket veszélyeztető tényezők megelőzésében, megszüntetésében, valamint a gyermekelhanyagolás és gyermekbántalmazás észlelése esetén jelzéssel éljenek feléjük a további bántalmazás megakadályozása érdekében.

A 2023-as évben kórházi szociális segítő tevékenység keretében 68 esetben került sor intézkedésre. Az esetekben jellemzően a problémák halmozottan fordultak elő. A jelzőrendszeri megkereséseknek köszönhetően, már a veszélyeztetés kezdeti szakaszában kezdődhetett meg a szociális segítő munka, így sok esetben elkerülhetővé vált a hatósági intézkedés elrendelése. Az elmúlt évben nagyobb hangsúly került a preventív munkára is.

Jogi tanácsadás

A tanácsadást 2023-ban Óbuda mellett már Békásmegyér teljes lakossága is a lakhelyéhez közeli szolgáltatási helyszínen tudta igénybe venni.

A Kelta utcai telephelyen keddenként, a Víziorgona u. 10-ben található telephelyen csütörtökönként, összesen hetente 10 órában, a Váradi utcai székhelyen pedig heti két alkalommal, egy délelőtti és egy délutáni időszámban tudták fogadni az ügyfeleket.

A szolgáltatás tanácsadás jellegű, abban segíti a szolgáltatást igénybe vevőket, hogy eligazodjanak a fennálló problémáik jogi vonatkozásainak tekintetében, illetve tájékoztatást ad a jogi problémák lehetséges megoldásairól, a vonatkozó jogszabályi rendelkezésekről. A tanácsadás révén az ügyfél megfelelő felkészültséget szerezhet ahhoz, hogy saját ügyében eljárjon, s önmagát sikerrel képviselhesse akár a bíróság, akár a közigazgatási szervek előtt, illetve tájékoztatást kaphat arról, hová és milyen feltételekkel fordulhat térítésmentes ügyvédi képviselőért.

Az ügyfelek által hozott jogi problémákat típus szerinti megoszlásban vizsgálva megállapíthatjuk, hogy az ügyfelek részéről a hivatalos iratok értelmezése és a fellebbezésekhez történő segítségnyújtás mellett a házasság felbontása és szülői felügyelet, valamint járulékos kérdései rendezése, életjátszár viszony, öröklési joggal, hagyatéki eljárással kapcsolatban, valamint végrehajtási és munkajogi ügyekben mutatkozott a legtöbb igény a jogi segítségnyújtásra.

A szolgáltatást igénybe vevők többségében egy alkalommal fordultak szakemberükhöz, azonban volt számos olyan eset is, ahol összetettebb problémával, vagy valamilyen folyamatban lévő eljárással kapcsolatban kértek segítséget, ami több találkozási alkalmat igényelt.

A jogászok ezen kívül számos alkalommal nyújtottak segítséget segítő szakembereik számára eseteik jogi vonatkozásaival kapcsolatban, illetve folyamatosan figyelték az intézményi tevékenységet érintő jogszabályok változását, melyről tájékoztatták a segítőket.

Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység

Az óvodai és iskolai szociális segítők konkrét feladatait a 1998. évi XXXI. törvény 39.§. (3a) bekezdése, 40/A.§ (2) bekezdés ag) pontja, az 15/1998. (IV.30) NM rendelet 25-26. §-a, valamint az Emberi Erőforrások Minisztériuma által 2018. augusztus 15-én kiadott szakmai ajánlása, majd ezt követve és kiegészítve 2022. október 10-én a Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet által kiadott módszertani útmutatója szabályozza. (Az Oktatási Hivatal 2019.06.20-i lezárással útmutatót adott ki az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység bevezetéséhez és gyakorlatahoz. Ez utóbbi szakmai iránymutatás még a mai napig hasznos segítség a köznevelési intézmények számára.)

Az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében, a szociális segítő munka eszközeivel nyújt támogatást a köznevelési intézménybe járó gyermekeknek, a gyermekek családjainak, valamint a köznevelési intézmény pedagógusainak, és az ott dolgozó más szakembereknek, mint a jelzőrendszer tagjainak.

Az óvodai és iskolai szociális segítők alaptevékenységüket a köznevelési intézményekben végzik, ahol személyes jelenléttel, előre meghirdetett időpontokban rendszeresen biztosítják elérhetőségüket mind a gyermekek és szülők, mind a pedagógusok, illetve az iskolában tevékenykedő többi szakember számára. Amennyiben egy köznevelési intézmény gyermek- és ifjúságvédelmi felelőst foglalkoztat, az intézményt érintő gyermekvédelmi feladatokat az óvodai és iskolai szociális segítő a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőssel szerves együttműködésben látja el.

Munkatársaik a köznevelési intézményekben folyó gyermekvédelmi munka hatékonyabbá tétele érdekében törekednek arra, hogy az intézményekben ún. gyermekvédelmi team-ek jöjjenek létre. Ezek tagjai az adott intézményben dolgozó pedagógusok és szakemberek, akik megadott időszakonként áttekintik gyermekvédelmi szempontból az intézmény működését, fókuszban tartva a prevenciók lehetőségeket, valamint a veszélyeztetett gyermekek intézményen belül megvalósítható, a gyermekvédelmi alapellátással összehangolt támogatásának megvalósulását

2023-ban az óvodai és iskolai szociális segítők a kerületben működő 64 köznevelési intézményből 58-ban, azoknak 88 feladatellátási helyén, együttműködési megállapodás alapján végeztek aktív, segítő munkát személyes jelenléttel.

Az óvodai és iskolai szociális segítők egyéni, csoportos és közösségi szociális munkát végeznek, valamint gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat látnak el. 2023 során 6308 főt (2020. évben 1650 fő, 2021. évben 4051, 2022. évben 5817 főt) értek el tevékenységük keretében.

A köznevelési intézményekben megtartott prevenciók csoportfoglalkozások 2023-ban 311 (2022-ben 232, 2021-ben 96) alkalommal kerültek megszervezésre, főleg egy-egy iskolai osztály részére, de egyre nagyobb az igény szülők, pedagógusok részéről is. A legtöbb figyelmet ebben az évben az iskolai bullying és a pályaválasztással kapcsolatos témák kapták. Minden csoport- és közösségi foglalkozás alapos előkészületet igényelt, mivel a foglalkozások célját, tematikáját, mind az érintett pedagógusokkal, szülőkkel előzetesen ismertetni kellett, a foglalkozásokkal összefüggő adminisztrációs feladatok ellátása mellett.

Az óvodai és iskolai szociális segítők az év folyamán alapfeladataikon túl a Váradi utcai központban és a RING Ifjúsági Közösségi Térben, illetve az ehhez kapcsolódó utcai és lakótelepi szociális munka keretében, a kerület két játszóterén összesen 64 csoportfoglalkozást tartottak.

Családok Átmeneti Otthona

Személyes gondoskodást nyújtó ellátások közé tartozik a gyermekek átmeneti gondozása, melyet kerületünk a Családok Átmeneti Otthonában, illetve Gyermekek Átmeneti Otthonában nyújt.

A Családok Átmeneti Otthona folyamatos munkarend szerint működő bentlakásos intézmény. Az intézmény feladata a Gyvt. 51. § és a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint az Nmr. rendelkezése szerint a krízishelyzetbe került gyermekek és szüleik számára átmeneti gondozás keretében ellátás biztosítása. Az Otthonban biztosított gyermekjóléti alapellátás legfőbb célja az otthontalanná vált szülők és gyermekeik, a családi krízis következtében védelmet kereső szülő és gyermeke, a szociális krízisbe került gyermekes családok számára átmeneti időre otthonszerű elhelyezés biztosítása annak érdekében, hogy a gyermeket emiatt ne kelljen elválasztani szülőjétől. Az ÓCSTGYVK Víziorgona utca 7. szám alatti telephelyén 40, a Gyvt. 184. § (1) bekezdése alapján bejegyzett szolgáltatási helyén pedig 48 férőhely áll a rászorulóknak rendelkezésére (10 lakásban).

A 2023-as évben 44 családnak – összesen 154 főnek - tudtak lakhatási és egyéb támogatást nyújtani. A fent hivatkozott családok összetétele szerint 68 felnőttből és 86 gyermekből állt. 2023-ban 89 új beköltöző család volt. 2022-ben 27 új beköltöző család volt. Két éven belüli ismételt felvételre 4 család esetében került sor.

Az Otthonban az átmeneti gondozás ideje maximum 12 hónap, ami további 6 hónappal, szükség esetén a tanév végéig meghosszabbítható. Azon családok, akik megbízhatóan önálló életvezetésre képesek a 10 szolgáltatási helyként nyilvántartott lakásba kerültek. Amennyiben a család ott is önállóan is megállta a helyét javaslattal éltek az Önkormányzat felé bérleti jogviszony biztosítására.

A 2022-es esztendő során a beköltöző családok összetételét tekintve az egyszülős családok és a kétszülős családok számaránya szinte kiegyenlített volt. A 2023-as esztendő során a kétszülős családok számaránya több mint kétszerese volt az egyszülős családokénak.

Gyermekek Átmeneti Otthona

A Gyermekek Átmeneti Otthonának működését is a Gyvt. ill. az Nmr. szabályozza. Az Otthonban az a családban élő gyermek helyezhető el, aki átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül marad, vagy elhelyezés hiányában ezek nélkül maradna, valamint akinek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett. Az alapellátás keretében a családban nevelkedő, rászoruló gyermeket ideiglenes jelleggel az életkorához, egészségi állapotához és egyéb szükségleteihez igazodó, teljes körű ellátást biztosító átmeneti gondozásban kell részesíteni. A Gyermekek Átmeneti Otthonában az ellátás a szülő és a gyermek kérelmére vagy beleegyezésével nyújtható.

Az ÓCSTGYVK-ban működő Gyermekek Átmeneti Otthonának működési engedélye 12 férőhelyre szól. A gyermekek Óbuda-Békásmegyer közigazgatási területén élő családokból kerülnek ki, s emellett az intézmény együttműködési megállapodást kötött az I. kerületi, valamint a szentendrei önkormányzattal.

2023-ban összesen 25 ellátottjuk volt, 4 felnőtt és 21 gyermek.

- b) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

Óbudai Egyesített Bölcsődék

az ellátás célja: „A családban nevelkedő kisgyermek számára a családi nevelést segítve, napközbeni ellátás keretében a gyermek fizikai- és érzelmi biztonságának és jóllétének megteremtésével, feltétel nélküli szeretettel és elfogadással, a gyermek nemzetiségi / etnikai hovatartozásának tiszteletben tartásával, identitásának erősítésével, kompetenciájának figyelembevételével, tapasztalatszerzési lehetőség biztosításával, viselkedési minták nyújtásával elősegíteni a harmonikus fejlődést. A hátrányos helyzetű, a szegény és a periférián élő családok gyermekei esetében a hátrányoknak és következményeiknek enyhítésére törekvés, szükség esetén más intézményekkel, szervezetekkel, szakemberekkel együttműködve. A valamilyen kisebbséghez tartozó gyermekek esetében fontos a nemzetiségi/etnikai hovatartozás tiszteletben tartása, az identitástudat kialakulásának segítése. A csoportban gondozható, nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek esetében pedig minél fiatalabb életkortól kezdve a gondozásba ágyazott habilitációt és a rehabilitációt segítjük.”

Nagy hangsúlyt fektetnek a prevencióra, amely az ellátás minden területére kiterjed. A bölcsődei szakemberek gyakorlati képzésével, és elméleti továbbképzésével folyamatosan emelik a gondozás-nevelés színvonalát.

Az Óbudai Egyesített Bölcsődék 10 telephelyen, jelenleg 996 férőhelyen (feltöltöttség 90,60%-os) segíti a területen élő kisgyermekes családokat a szolgáltatásaival. A kötelező feladatain túl időszakos gyermekfelügyelet, és 1 telephelyen játszócsoport biztosítja azoknak a kisgyermekes családoknak a közösségi élettel való találkozását, társkapcsolatok, kulturális ismeretek, a gyermekneveléssel kapcsolatos ismeretek közvetítését, - akiknek nincs szükségük, illetve nem tudják alapformában igénybe venni a bölcsődei ellátást. Immáron mind a 10 bölcsődében kialakításra került szőszoba, ahol a gyermekek immunrendszere erősödik, miközben mozgásukat és kreativitásukat fejlesztő játékokkal játszhatnak.

Egyedülálló és országosan is kivételes kezdeményezés a kerületben indult, zenei hagyományainkra épülő „Élő népzene a bölcsődében” elnevezésű program. A zenei fejlődésgondozás a bölcsődékben, heti 1 alkalommal, alkalmanként 2-2 telephelyen zajlik, ahol a bölcsődés gyermekek a mondókákkal, népdalokkal, hangszerekkel ismerkedhetnek meg.

Az ún. „Szeretet-kapcsolat” ellátás a szülő-csecsemő-kisgyermek konzultáció keretében a szakember a szülő-gyermek kötődési, kapcsolati problémáiban próbál segíteni. A szolgáltatást igénybe vevő szülők képzett szakembertől kaphatnak segítséget olyan csecsemő és kisgyermekkorai problémák esetében, mint a gyakori csecsemőkorai sírás, szoptatási nehézség vagy kisgyermekkorai étkezési, alvási, viselkedési, regulációs zavarok, amelyek korai anya-gyermek kapcsolati, kötődési problémákat feltételeznek. A konzulens olyan technikákkal, megoldási módszerekkel segíti a szülőt, amivel az anya-gyermek, gyermek-anya kapcsolat (mindkét nézőpontból tekintve) jobbá tehető. A szolgáltatás elsősorban a nem bölcsődés gyermekekre irányul, akiket a családokkal kapcsolatban álló szakemberek irányítanak a konzulenshez. A szolgáltatás nem csak a kerületben, de országosan is egyedülálló a bölcsődei rendszerben.

Térítési díjköteles szolgáltatás az un. humánkineziológia, mozgásterápia és masszázs. A szolgáltatások a Kerék, Víziorgona utcai intézményekben vehetők igénybe. Előzetes telefonos bejelentkezés szükséges, nem csak bölcsődések részére. A terápia lényege a sérült gyermekek fizikai állapotának meghatározása, és célzott fejlesztése. Cél, hogy minél több taktilis és kinezetikus inger érje a gyermekeket. A terápia támogatja idegrendszerük és intelligenciájuk fejlődését,

mozgáskoordinációjuk kialakulását. A foglalkozások egyénre szabottak, és igazodnak a gyermek mozgásfejlődési szintjéhez.

A nemzeti köznevelésről szóló törvény az eddigi bölcsődei és egyéb intézményekben végzett korai fejlesztési feladatokat a Pedagógiai Szakszolgálatokra bízta 2013. január 1-jétől. Amennyiben a gyermek bölcsődei nevelésben részesül, a korai fejlesztést és gondozást az intézményben látják el továbbra is, azonban a szükséges szakemberről a pedagógiai szakszolgálati intézmény gondoskodik.

Az integrált bölcsődei csoportokban az elmúlt években kimutathatóan nőtt a részképesség zavarban szenvedő kisgyermekek száma. A korai fejlesztés előfeltétele az időben történő felismerés. A bölcsődei szakemberek tudása sok gyermek további életére meghatározó irányt, segítséget ad. Az integrált csoportokban a Szakértői Bizottság szakvéleménye alapján, halmozottan sérült gyermekeket fogadnak. Gyógypedagógus, humánkineziológus fejleszt, ad tanácsot, segítséget a gyermekeket ellátó gondozónőknek, szülőknek. A kerület bölcsődéiben a tipikus fejlődésű gyermekek csoportjába fogadnak másként fejlődő gyermekeket is. A másság elfogadásának természetességét kívánják ezzel megőrizni, hiszen a bölcsődés korú kisgyermek számára a társ mássága nem ismert. Az egészségesen fejlődő gyermekek mintanyújtása felhúzó, támogató, erősítő szerepet tölt be a fejlesztésre szoruló társ életében. Logopédus szakember segíti a bölcsődébe járó gyermekek beszédindítását. A Kerék bölcsődében a Sajátos Nevelési Igényű (SNI-s) gyermekek szüleinek szülőcsoportos beszélgetést szerveznek rendszeresen, pszichológus önkéntes munkájával.

A kerület legújabb bölcsődéje a Csillaghegyi Makovecz Bölcsőde, ahol 52 férőhely biztosított, 1300 négyzetméteren kialakításra került egy sószoba, egy 300 adag étel előállítására alkalmas főzőkonyha, egy központi játszószoba, valamint külön fejlesztő szoba a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek számára az ehhez szükséges eszközökkel felszerelve. Továbbá az épület korszerű energetikai megoldásokat használva, napkollektor-rendszerrel állítja elő a használati meleg vizet.

c) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

Földrajzi fekvésének köszönhetően a kerület különleges adottságokkal rendelkezik. A Duna partja, a hegyvidék számos lehetőséget nyújt a sportolni vágyók számára, ehhez nyújtanak segítséget az e területen működő civil szervezetek. A sportegyesületek szerepet vállalnak az egészségmegőrzés, egészségnevelés feladataiból is. A kerületben közel 50 sportszervezet vesz részt a gyermekek mindennapos testmozgásának szervezésében, lebonyolításában.

Aktívan részt vesznek a kerület sportéletében, kiemelt figyelmet fordítanak a sport közösségformáló, közösségmegtartó szerepére, és hogy a kerületi gyermekek minél szélesebb körben megismerkedjenek a sport adta örömmel, a csapat által nyújtott biztonság élményével.

Nyári ifjúsági táborok

Siófok-sóstói nyári tábor célja a III. kerületi lakcímmel rendelkező gyermekek és fiatalok nyári, belföldi, szorgalmi időn kívüli (kivétel óvodák) táborozásának támogatása. Kiemelten kezeljük a 7-10 napra szóló és a szociálisan rászoruló gyermekek szállás, utazás, étkezés költségeinek csökkentésére irányuló pályázatokat.

2022-től elérhető a civil szervezetek számára az iskolai nyári szünet idejére nyári táborok támogatása. Itt a kerületben élő 5 és 18 év közötti gyermekek és fiatalok kedvezményes napközis táboroztatására lehet pályázni. 2022-ben és 2023-ban is több, mint 500 gyermek és fiatal részére tudtunk így kedvezményes nyári elfoglaltságot biztosítani, megkönnyítve ezzel a kerületi családok életét. A nyári táborok támogatásának pályázatát 2024-ben is meghirdettük, így járulva hozzá a kerületi gyermekek és fiatalok nyári elfoglaltságainak színesítéséhez.

Iskolai egészségfejlesztés

Az iskolavédőnők preventív tevékenységüket a kerületi állami fenntartású és egyéb, pl. alapítványi oktatási intézményekben végzik a 6-18 évesek, valamint a 18 év feletti, középfokú nappali rendszerű iskolai oktatásban résztvevők körében, jogszabály szerint (a bölcsődék és óvodák körében ezeket a feladatokat a területi védőnők végzik).

Egy iskolavédőnő általában 2-3 iskolát lát el, az ellátott létszám függvényében, mely iskola védőnőnként általában 800 - 1200 fő között alakul.

Az iskolavédőnők a munkájuk során nagy hangsúlyt helyeznek az iskoláskorúak egészségfejlesztésére, melyre a tanítási órák keretében, általában az osztályfőnöki órákon, biológia órákon, illetve iskolai egészségnapokon nyílik lehetőségük. A

2020/2021-es tanévben a koronavírus járvány miatt azonban a korábbi évekhez képest lényegesen kevesebb egészségfejlesztő programra, iskolai egészségnapra nyílt lehetőség a tanórák keretein belül, amely lassan optimalizálódott.

Az iskolai órákon kívül különböző szakkörök alkalmával segítették a tanulók iskolai versenyekre való felkészítését, pl. a kerületi táplálkozási vetélkedőre, csecsemőgondozási és elsősegély-nyújtási versenyekre.

Nyári táborokban végzett egészségfejlesztés

Az iskolavédőnők a gyermekek nyári táborozása során is hangsúlyt helyeznek a gyermekek egészségének megőrzésére. Ezért – az iskolai nyári szünetekben – a nyári táborok helyszínein - , az Óbudai Nagy László Általános Iskola Zápor utcai telephelyén (1032 Budapest, Zápor utca 90.) és a Dr. Béres József Általános Iskola Keve-Kiserdő telephelyén (1039 Budapest, Királyok útja 178/e) 8 héten keresztül ügyeletet láttak el. A táborozó gyermekek egészségügyi felügyelete mellett hetente tartottak egészségfejlesztési alkalmakat a személyi higiéné, kézmosás, helyes táplálkozás, elsősegélynyújtás témakörében, összesen 12 alkalommal, táborozása során is hangsúlyt helyeznek a gyermekek egészségének megőrzésére.

Óbuda-Békásmegyer Kábítószerügyi Egyeztető Fórum

A szenvedélybetegségekkel kapcsolatos munkában a helyi közösségek, civil szervezetek és szakemberek segítő összefogása vezethet eredményre, hiszen a különböző társadalmi problémák abban a közösségben kezelhetők leghatékonyabban, ahol keletkeznek. Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat fontosnak tartja a helyi szintű közösségi és szakmai összefogást, támogatja a kábítószer-megelőzéssel és a kezeléssel foglalkozó helyi szervezeteket. Óbuda-Békásmegyer Kábítószerügyi Egyeztető Fórum a munkájával (a továbbiakban: KEF) ezeket az intézményeket fogja össze, koordináló, egyeztető tevékenységet végez.

A KEF a fenti koordináló tevékenységét a nemzeti és helyi Drogellenes Stratégia iránymutatásai valamint a tagok által megfogalmazott és elfogadott cselekvési terv alapján végzi.

A KEF kiemelt feladata az információáramlás elősegítése, a rendszeres kommunikáció elérése a tagok között. A célok megvalósításához évente cselekvési terv készül. Az aktualitásokat előtérbe helyezve alakítják programjaikat, hogy az elméleti és gyakorlati tapasztalatokkal gazdagodva egyre hatékonyabban tudjon minden résztvevő eljárni egy-egy fiatal, csoport vagy akár településrész tekintetében. Ennek érdekében kiadta a „Tiszta sorok Óbudán” című tájékoztató anyagot, amelyben a szenvedélybetegségekkel foglalkozó kezelőhelyek, továbbá a fiatalokkal foglalkozó szervezetek elérhetősége található meg.

8.4. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek köznevelési lehetőségei és esélyegyenlősége

- a) *a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;*

Óvodai ellátás

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat fenntartásában 11 óvoda (32 telephely, 4557 férőhely) működik. A fenntartó által kijelölt egyik fő feladatuk az esélyegyenlőség biztosítása.

A kerületi óvodák tevékenységüket a pedagógiai programjukban meghatározott céljaiknak megfelelően, magas színvonalon, az éves munkatervük alapján valósítják meg a nevelőtestülettel és a nevelést segítőikkel együtt. 2015-től az óvodák alapító okiratainak része az integrált nevelés, amely a pedagógusoktól megfelelő szakmai felkészültséget és nagyfokú empátiát kíván. A szakértői bizottságok szakvéleménye alapján az integráltan nevelhető testi, érzékszervi, értelmi, beszéd vagy más fogyatékos gyermekek az intézményekbe bekerülhetnek.

Integráltan nevelhető speciális nevelési igényű gyermekek száma az adott év október 1. napján (fő)

évszám	gyermekek összlétszáma (fő)	sajátos nevelési igényű gyermekek száma (fő)	
		2 főként figyelembe vehető	3 főként figyelembe vehető
2019	3 670	49	23
2020	3 429	52	32
2021	3 058	57	45
2022	3 048	46	32
2023	2 952	44	34

Forrás: Önkormányzati adatok

Az utóbbi időben egyre több az integráltan nevelhető speciális nevelési igényű (fogyatékos, magatartás és részképesség zavarral küzdő) gyermekek száma, ezért az önkormányzat – bár nem törvényi előírás – saját bevételei terhére minden intézményében fejlesztőpedagógusokat, gyógypedagógusokat és óvodapszichológusokat, továbbá logopédusokat és gyógypedagógiai asszisztenseket alkalmaz az óvodákban.

Annak érdekében, hogy az óvodapedagógusok felkészültebbek legyenek a speciális nevelési igényű gyermekekkel való integrált foglalkozásra, képzést indítottunk a Kézenfogva Alapítvánnyal együttműködésben.

Az óvodai csoportok leterheltségének csökkentése érdekében (egy adott óvodai csoportba csak meghatározott számú kiemelt figyelmet igénylő gyermek helyezhető el) intézményközi kerületi munkacsoport alakult az alkalmazandó szakmai protokollok kidolgozására.

A fenti táblázatból az is jól látható, hogy fokozatosan csökken a gyermekek létszáma, ugyanakkor a csökkenés területi eloszlása nem egyenletes.

A sajátos nevelési igényű gyermekek száma nem növekszik látványos módon, de az intézményben fellelhetők a nem diagnosztizált, különböző okokból szakértői véleménnyel nem rendelkező, rejtett

részképesség-zavarokkal küzdő gyermekek is, akik száma folyamatosan növekszik. Ezeknek a speciális eseteknek az ellátása csoportszintű egyéni, differenciált fejlesztést igényel.

Köznevelés

Az Észak-Budapesti Tankerületi Központ Köznevelési Esélyegyenlőségi Intézkedési Tervének célja, hogy a 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról, valamint a 2011. évi CXCV. törvény a köznevelésről szellemének megfelelően valamennyi területen megelőzze Óbuda-Békásmegyer, valamint Újpest tanköteles korú gyermekeinek és fiataljainak hátrányos megkülönböztetését. Fontos, hogy biztosítsa az esélyegyenlőséget a köznevelésben résztvevő gyermekek, tanulók számára. A nevelés-oktatás során megelőzik és megakadályozzák a tanulók hátrányos megkülönböztetését az egyenlő bánásmód elvének figyelembevételével. Minden gyermeknek joga, hogy vele azonos helyzetben levő más gyermekekkel, tanulókkal azonos feltételek szerint velük azonos színvonalú ellátásban részesüljön. A megkülönböztetés tilalma vonatkozik a tanulók bármilyen diszkriminációjára. Tiszteletben tartják a gyermek, illetve a tanuló személyiségét, emberi méltóságát és jogait, valamint védelmet biztosít a fizikai és lelki erőszakkal szemben. Kiemelt feladatuknak tekintik a megfelelő intézményi légkör kialakítását, az alapvető értékek megőrzéséhez és megerősítéséhez való hozzájárulást. A köznevelési intézmények az oktatás során nem tesznek különbséget a társadalmi helyzetre, nemre, nemzetiségre, etnikai hovatartozásra, családi vagy egészségi állapotra, vallási elkötelezettségre. Elősegíti a szegregációmentességet és az integrált oktatás megvalósulását.

A Tankerületi Központ illetékességi területén biztosított a tanköteles korú gyermekek elhelyezése. A Tankerületi Központ 26 köznevelési intézményt tart fent a III. kerületben: 15 általános iskolát (ebből 1 iskolaszanatóriumot), 3 gimnáziumot, 1 általános iskola és gimnáziumot, 2 művészeti iskolát, 4 szegregált intézményt és 1 kollégiumot.

Óbudán nincs olyan feladatellátási hely, ahol 25%-nál nagyobb mértékben tér el a rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesülő tanulók aránya a települési aránytól. A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók települési aránya 33 fő. Nincs olyan általános iskolai feladatellátási hely, ahol a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya 25%-nál nagyobb mértékben tér el a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók települési arányától. Egyetlen feladatellátási hely sincs, ahol a rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesülő és hátrányos helyzetű tanulók aránya meghaladná a 30, illetve 50%-ot.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat területén működő gyógypedagógiai intézmények

Feladatellátási hely neve	Fenntartó	Tanulólétszám
Budapest III. Kerületi Csillagház Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani intézmény	Észak-Budapesti Tankerületi Központ	58
Budapest III. Kerületi Szent Miklós Óvoda, Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Kollégium és Gyermekotthon	Észak-Budapesti Tankerületi Központ	69
Budapest III. Kerületi Óvoda, Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény	Észak-Budapesti Tankerületi Központ	87
Budapest III. Kerületi Csalogány Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Kollégium és Gyermekotthon	Észak-Budapesti Tankerületi Központ	81

Forrás: Észak-Budapesti Tankerületi Központ

A szegregált intézményekben mindegyik gyermek a sérülésének és képességeinek megfelelő készségfejlesztő iskolában tanul tovább.

A Tankerületi Központ illetékességi területén működik az ország egyetlen önálló népzenei intézménye az Óbudai Népzenei Alapfokú Művészeti Iskola. A szinte már elfeledett hangszerek (duda, tekerőlant, koboz, tambura, citera) mellett ének, hegedű, brácsa, bőgő, furulya, népi játék, népszokások, szolfézs, népzenei ismeretek oktatása szerepel tananyagukban. A következő évek feladata e sikeres működés fenntartása. Kiemelkedő figyelmet fordítanak a halmozottan hátrányos helyzetű tehetséges fiatalok gondozására, szereplési lehetőségek biztosításával.

Nemzetiségi oktatás két intézményben valósul meg.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 27.§ (2) bekezdése szerint általános iskolában a nevelés-oktatást a délelőtti és délutáni tanítási időszakban olyan módon kell megszervezni, hogy a foglalkozások legalább tizenhat óráig tartsanak, továbbá hét órától tizennyolc óráig – vagy addig, amíg a tanulók jogszerűen tartózkodnak az intézményben – gondoskodni kell a tanulók felügyeletéről azzal, hogy tizenhat óra után a tanulók felügyeletét nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatottak láthatják el. A tanulók délutáni kötelező iskolai benttartózkodása jó lehetőséget nyújt a felzárkóztatásra és tehetséggondozásra, tanulmányi versenyekre való felkészítésre, felkészülésre, valamint a sportolási lehetőségekre. Ez minden tanuló számára biztosított.

A középfokú oktatási intézményekben hat, négy, illetve nyolc osztályos nevelés-oktatás folyik. A kerület gimnáziumai a társadalmi kihívásoknak megfelelnek, oktatási kínálatuk széles, két tehetséggondozó gimnáziumként működik, 0. évfolyam angol nyelvi előkészítő, matematika, természettudományi és nyelvi tagozaton történő oktatással. Valamennyi gimnáziumban kiemelt feladat a tehetséggondozás további fejlesztése, kihasználva a pályázatokhoz kapcsolódó lehetőségeket.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

A pedagógus munkakörök közül az óvoda- és iskolapszichológus finanszírozott létszámát az óvoda gyermeklétszáma, illetve az iskola tanulólétszáma alapján kell meghatározni oly módon, hogy 500 gyermekenként, tanulónként egy, a teljes munkaidő ötven százalékában foglalkoztatott óvoda- vagy iskolapszichológus alkalmazandó. Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat vezetése felismerve azt, hogy milyen nagy szükség van ezekre a nevelést segítő szakemberekre - minden általa fenntartott óvodában, egész státuszban alkalmaz óvodapszichológust, akik a gyerekek segítése mellett a szülőknek és az óvodapedagógusoknak is nagy segítséget jelentenek. Gyógypedagógiai asszisztens és pedagógiai asszisztens is segíti az óvodapedagógusok munkáját, és minden óvodában dolgozik egy, vagy több gyógypedagógus és fejlesztőpedagógus is.

Az óvodapedagógus álláshelyek betöltése tekintetében nagymértékű a munkaerő-hiány, ezért folyamatos az álláshirdetések megjelentetése. Ez azonban jelenleg nem veszélyezteti az ellátás biztonságát, azonban a jövőre nézve gondokat is okozhat.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

Az integrált SNI, a BTMN tanulók települési aránya az országos átlagnál alacsonyabb. Az SNI tanulók aránya 6 feladatellátási helyen haladja meg az országos átlagot. Ezen arányok elsődleges oka, hogy a III. kerületben a tankerületi fenntartásban lévő feladatellátási helyek közül kizárólag ezekben az intézményekben oszlik el az integrálható SNI tanulók létszáma. Ez jelenleg az egyik legégetőbb megoldandó feladat a Tankerület számára.

A sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók nevelése, oktatása során arra kell törekedni, hogy javuljon életminőségük, a korrekciós, rehabilitációs és terápiás célú pedagógiai eljárások segítsék elő a továbbhaladásukat, a társadalomba való beilleszkedésüket. Törekedni kell az SNI gyermekek minél korábbi óvodáztatására. Az integrált neveléshez biztosítani kell a személyi feltételeket (képzés, átképzés, utazó gyógypedagógus), a gyógypedagógiai tanácsadást és a fejlesztésekhez szükséges tárgyi feltételeket. Az SNI gyermekek, tanulók neveléséhez és oktatáshoz szükséges a fogyatékosság típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógus foglalkoztatása, a neveléshez és oktatáshoz speciális tanterv, tankönyv és más segédletek megléte. Arra kell törekedni, hogy valamennyi általános iskolában álljanak rendelkezésre az integrációhoz szükséges tárgyi (akadálymentesítés, speciális taneszközök) és személyi feltételek. Az iskoláknak folyamatosan gondot kell fordítaniuk az elfogadó szemlélet kialakítására, az együttnevelésben részt vevő pedagógusok feladatellátáshoz szükséges kompetenciák megszerzésére. A kerületi gyermekek körében a sajátos nevelési igényű gyermekeknek a többi tanulóhoz viszonyított együttes aránya nem éri el az országos átlagot, de az óvodák jelzése alapján emelkedő tendenciát mutat. Főleg az autizmus spektrum zavarban szenvedő gyermekek aránya nőtt.

A magas BTMN aránnyal rendelkező feladatellátási helyek többsége lakótelepeken lévő általános iskola. A BTMN státuszt többségében a tanulói jogviszony létrejötte után kapják meg a tanulók. A tankerület ezeknek az intézményeknek, a magas BTMN tanulói arányok figyelembe vételével, megfelelő mértékben biztosítja a fejlesztő pedagógus státuszt.

A veszélyeztetett tanulók aránya a településen, magasabb, mint az országos átlag (5%). Főként a lakótelepi környezetből, illetve az anyaatthonokból érkező tanulók teszik ki a nagy részét.

A Tankerületi helyzetelemzés során megállapításra került, hogy az intézményen belüli szegregációval való veszélyeztetettség 1 intézmény esetén magas kockázatú, míg további 9 intézmény esetében kisebb mértékű veszélyeztetettség áll fenn. Ezeken a feladatellátási helyeken a 6. vagy 8. évfolyamon működő párhuzamos osztályokban, tanulócsoportokban a halmozottan hátrányos helyzetű vagy SNI tanulók aránya 25%pontnál nagyobb mértékben tér el egymástól. E kategóriába tartoznak azok az általános iskolai feladatellátási helyek, melyek esetében nem jelenik meg az oktatási szegregáció veszélye sem intézmények között, sem intézményen belül, ugyanakkor az eredményességi, továbbtanulási, hiányzási vagy lemorzsolódási mutatók kedvezőtlen helyzetet jeleznek.

Különösen veszélyeztetett a szegregációval: Budapest III. Kerületi Zipernowsky Károly Általános Iskola

Az intézmény a békásmegyeri lakótelepen helyezkedik el, túlnyomórészt a tízemeletes lakóházakból érkeznek ide gyerekek.

Az integrált oktatásra kijelölt általános iskolákban a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók oktatását a következő tevékenységekkel segítik:

- korai pedagógiai-pszichológiai szűrés
- egyéni kiscsoportos terv kidolgozása
- személyközpontú bánásmód
- félévkor és év végén hatásvizsgálat
- kapcsolattartás a szakemberekkel, szülőkkel, az osztályban tanítókkal
- speciális szakemberek segítségének igénybe vétele
- tanácsadás a szülőknek
- szakszolgálatok igénybevétele
- iskolai szabadidőprogramok szervezése
- logopédus, pszichológus igénybevétele
- orvosi szűrővizsgálatok
- magatartásfejlesztő tréningek

Szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységi formák:

- felzárkóztató és tehetséggondozó programok
- drog és bűnmegelőzési programok
- pályaaorientációs tevékenység
- kapcsolattartás a szakszolgáltató intézményekkel

d) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata több szociális intézkedéssel és kedvezménnyel kívánja csökkenteni a gyermekek és fiatalok hátrányait. Igénybe vehető beiskolázási támogatás, iskolakezdési támogatás, gyermekek nyári táboroztatásának támogatása, fejlesztést igénylő gyermekek támogatása, karácsonyi támogatás, védőoltások támogatása, óbudai továbbtanulási támogatás, óvodai idegen nyelvi támogatás, óbudai szociális tanulmányi ösztöndíj, illetve helyi programok.

Beiskolázási támogatás

A tanévkezdés megkönnyítése érdekében beiskolázási támogatásban részesíthető az általános iskolában, nappali rendszerű középiskolában, szakiskolában tanuló 23 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben nem részesülő gyermek, a

felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató, önálló keresettel nem rendelkező fiatal felnőtt, amennyiben a családjában az egy főre jutó jövedelem alacsony.

Iskolakezdési támogatás

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat természetbeni támogatásként évente egy alkalommal, az illetékességi területén működő önkormányzati fenntartású köznevelési intézményekben jogviszonnyal rendelkező, óvodában utolsó nevelési évet töltő, adott év szeptember hónapjában az általános iskola első osztályát megkezdő gyermekeket iskolakezdési tanszercsomaggal támogatja, ezzel is megkönnyítve a családok felkészülését az iskolába való átlépésre.

Fejlesztést igénylő gyermekek támogatása

Gyermeke fejlesztésének költségei csökkentése érdekében támogatás nyújtható annak a törvényes képviselőnek, akinek gyermeke szakértői vélemény alapján fejlesztésre szorul és családjában az egy főre jutó havi jövedelem alacsony.

Karácsonyi támogatás és karácsonyfa-díszítő verseny

Karácsonyi támogatást nyújt az Önkormányzat a rászorulóknak karácsonyi segély formájában, valamint a köznevelési, szociális és gyermekjóléti intézmények részére karácsonyi ünnepségek szervezésére. Az adventi időszakban karácsonyfa díszítő verseny zajlik, az Önkormányzat minden versenyre jelentkező óvodai, vagy iskolás csoport számára fenyőfát biztosít, amelyet a gyerekek fenntartható/újrahasznosított díszekkel díszítenek. A legszebb munkákat díjjal jutalmazzák, a feldíszített fákat pedig rászoruló családok kapják meg.

Óbudai továbbtanulási támogatás

A pályázatra azok a Budapest III. kerületében bejelentett lakóhellyel rendelkező, életvitelszerűen itt élő fiatal felnőttek jelentkezhetnek, akik jó érettségi eredménnyel, vagy felsőoktatási tanulmányi átlaggal rendelkeznek, önköltséges képzésen tanulnak és családjuk alacsony jövedelemmel rendelkezik. A támogatás célja azoknak a szociálisan hátrányos helyzetű, kerületi állandó lakcímmel rendelkező fiataloknak a segítése, akik állami ösztöndíjas képzésre nem jutottak be az egyetemre, de ezen a módon meg tudják szerezni első felsőoktatási oklevelüket.

Bursa Hungarica

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat évről-évre csatlakozik a Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjrendszerhez.

Az ösztöndíjrendszer célja a már felsőoktatásban tanuló vagy a továbbiakban tanulni kívánó, szociálisan hátrányos helyzetű, kerületi állandó lakcímmel rendelkező fiatalok támogatása.

Fejlesztő programok:

Néphagyományok az óvodában - „Kismuzsika” program

Fontos, hogy a népi hagyományokkal, valamint a népzenevel minél korábbi életkorban megismerkedjenek a gyermekek. Ennek elősegítésére az Óbudai Népzenei Iskola programsorozatot dolgozott ki a III. kerületi óvodák számára, amelynek célja a magyar zenei anyanyelv megismertetése,

szakmai segítségnyújtás az óvodapedagógusoknak a néphagyományok óvodai használatához, intézményi együttműködés kiépítése az Óbudai Népzenei Iskola és a kerület óvodái között.

Óvodai úszásoktatás

Az Önkormányzat minden nagycsoportos óvodás számára biztosítja az úszásoktatást. Az oktatás 60%-ban Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat által, míg 40%-ban az Úszó Nemzet Program révén kerül finanszírozásra. Az ingyenes úszásoktatással azok a családok is lehetőséget kapnak, akiknél korábban nehézséget okozott gyermekük sportolásának megoldása.

Mimó és Csipek

A 2016/2017-es nevelési évtől az Europolánta Közhasznú Egyesület számára az önkormányzat lehetőséget biztosított arra, hogy kiegészítsék az óvodai programokat, foglalkozásokat. A bábelőadások után a délelőtti Öko-Kalandok Játszóház segítette elmélyíteni a hallottakat. Mimó és Csipek kalandjai által óvodásaink könnyebben megértik, hogy a környezet-, és természetvédelem nem önmagáért van, hanem az egészséges, kiegyensúlyozott emberi élet alapfeltétele. Az Egyesület a pandémia alatt is tartott online oktatást az óvodások részére. 2021-ben az egyesület neve Bábozd Zöldre Környezeti Nevelési Egyesületre változott. 2023-ban a Kiscelli park felújításával jött létre a Mimó és Csipek kalandjai nevezetű meseösvény, amely elsősorban az óvodás gyermekek számára nyújt interaktív, inspiráló programot, a klímatudatosságra, környezettudatosságra történő neveléssel együtt. 2024-től az Egyesület óvodás csoportjainknak a meseösvényre tematikus kirándulásokat és programot is szervez.

Zoo-ovi

A környezettudatos nevelési program kísérleti jelleggel indult, de rövid idő alatt nagy népszerűsége tett szert mind a pedagógusok, mind a gyermekek körében. Az Almáskert Óvoda Óbudai Csicsergő Tagóvodája és az Elveszett Állatok Gyógyító, Ellátó, Elhelyező Alapítvány létrehozott egy olyan óvodai csoportot, ahol emelt szintű természet- és állatismeret oktatást valósítottak meg.

A program 2021-ben felfüggesztésre került, de 2024. évben, több intézményben újraindul.

Kulturális sokszínűség az óvodákban

2024-ben indult el a kulturális sokszínűséget bemutató új program az óvodákban. A program pilot jelleggel – 6 helyszínen – valósult meg, ahová a helyben is érintett nemzetiségek körén túl afrikai, azeri, indiai, szláv, perui nemzetek képviselőit hívtuk meg egy vállalati önkéntes program részeként. A programban a népviselet, a zene, a tánc, a nyelv és a képzőművészet mentén mutatták be a gyerekeknek az adott népek hagyományait, kultúrájuk egy részét.

Hintalovon Gyermekjogi Alapítvány

Az Önkormányzat 2020 szeptemberében kereste meg a Hintalovon Gyermekjogi Alapítványt azzal a céllal, hogy szakmai támogatást nyújtson egy olyan komplex program kidolgozásában, amely a gyermekekkel szembeni bántalmazási esetek megelőzését és hatékony kezelését szolgálja. A szakmai együttműködés részletei: igényfelmérés, auditálás, a képzések helyi rendszerének kiépítése, mentorálás, érzékenyítés.

A bántalmazás témájában hosszú távú építkezésre van szükség, hiszen a mindennapi gyakorlattal és tapasztalásokkal sokféle hatás éri a szakembereket, ezeket időről időre rendszerezni kell és újrakeretezni. További cél, hogy speciális bántalmazási területekről is beszélni lehessen (online

zaklatás, internetes erőszak, a gyerekek szexuális kizsákmányolása, idősokkal szembeni erőszak, hatalommal való visszaélés a munkahelyen stb.)

Élménycentrikus nevelési program az óvodákban

A program elődje 2013-ban indult pályázati rendszerben, amit 2022-től felváltott egy közvetlen támogatási rendszer. Így a nevelési évenként meghatározott célok elérése, megvalósítása került a fókuszba

A célok elérése során váltak az intézmények környezettudatosságra nevelő és így többek között fenntartható módon működő nevelési helyszínekké. Az elmúlt években lehetőség volt többféle fejlesztésre, esővíz gyűjtésre, komposztálók és magaságyások kialakítására, de az élelmiszerpazarlás elleni, valamint a szelektív hulladékgyűjtés és az újrahasznosítás megoldásainak a nevelésbe való beillesztésére is. Kiskertész program indult, bogárbarát és madárbarát kertek kerültek kialakításra, állatasszisztált foglalkozásokat vezettünk be. Környezettudatosságra neveléshez és szemléletformálásra alkalmas programokhoz játékeszközök beszerzése is történik. A program egyes elemeihez kiadványok is megjelennek.

Saját mesénk

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat 2022-ben írt ki első ízben pályázatot a helyi óvodapedagógusok számára mesék írására. 2023-tól minden kerületi fenntartású intézményben dolgozó pályázhatta meséjével. A beérkezett pályaművek zsűrizése után a nyertes munkák könyv formájában kiadásra is kerültek, amelyeket kerületi óvodások illusztrálnak. 2023 óta a mesék az esélyegyenlőség biztosítása érdekében színművészek közreműködésével hangoskönyv formájában is megjelennek.

Óvodai Iránytű

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat nagy figyelmet fordít arra, hogy a leendő óvodások családjai tájékozottak legyenek. A hagyománnyá vált Szülői Fórumon szakemberek igyekeznek több oldalról kielégítő információkat adni az óvodakezdéssel kapcsolatban. Nyílt napok időpontjairól a honlapon és az Óvodai Iránytűben tájékozódhatnak, ahol minden III. kerületi óvodával kapcsolatos információt megtalálhatnak.

Szülői Fórum

A Köznevelési és Kulturális Főosztály által szervezett szülői tájékoztató fórum leendő óvodások szülei részére. A résztvevők hasznos információkkal gazdagodhatnak a III. kerületi óvodákról, az óvodai beiratásról, a beszoktatásról, valamint a gyermekek egészségének megőrzéséről az új közösségben. Az előadásokat követően a szervezők válaszolnak a felmerülő kérdésekre is.

Láthatósági mellény

Az elmúlt években a III. kerületi oktatási intézmények láthatósági mellényt kaptak. Az intézkedés célja, hogy valamennyi óvoda és kisiskolás korú gyermek részére biztosítsuk az intézményen kívüli, minél biztonságosabb közlekedést.

Végzős középiskolás diákoknak ballagási ajándék

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat minden évben megajándékozza a kerületi végzős középiskolásokat Óbudához kapcsolódó ajándékokkal, programokkal. 2019 óta kuponokat kapnak, melyeket többek között gasztró-helyszíneken, strandokon, koncert helyszíneken válthatnak be. A

kuponok 2024-től az Óbuda applikációban érhetők el. Ezek a ballagó diákoknak lehetőséget biztosítanak ingyenes belépésre strandfürdőbe, koncertekre, szabadtéri mozielőadásokra, vagy gasztro-helyszíneken meghatározott értékben ingyen fogyaszthatnak. Az Önkormányzat minden évben igyekszik bővíteni, színesíteni a kedvezmények palettáját.

8.5. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek

A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
A hozzáférhetőség javítása: Intézményekről, ellátási lehetőségekről, szolgáltatásokról, aktuális programokról	Az információs csatornák bővítése, célzottabbá tétele, a tartalmak átláthatósága, egyenlő esélyű hozzáférhetősége
Infrastrukturális fejlesztések és állagmegóvások elvégzése, a működtetési hatékonyság (pazarlás elleni fellépés) hiányosságai	Pályázati és egyéb források (pl. önkéntes, vagy társadalmi felelősségvállalás) felkutatása és bevonása, a működtetési hatékonyságot növelő képzések indítása
Növekvő arányszámú kiemelt figyelmet igénylő gyermekek az ellátórendszerben, a fejlesztési, ellátási együttműködések esetlegessége, tagoltsága	A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek és fiatalok fejlesztése, megsegítésük hatékonyságfejlesztésének támogatása: partnerségek, szakmai kapcsolatok fejlesztése pedagógus továbbképzések, célzott támogatások fokozása
Társszakmák közötti együttműködés során az információáramlás esetlegessége, felelősségi és kompetenciahatárok kijelölésének hiányosságai	Több kapcsolattartó kijelölése, folyamatos kapcsolattartás kereteinek a kidolgozása, rövid és középtávú célok, beavatkozások tervezése és rögzítése
A munkaerő-hiány jelensége az intézményekben, a szakemberek utánpótlásának kockázata	A meglévő munkaerő megtartása anyagi és nem anyagi ösztönzők bevezetése, felsőoktatási ösztöndíjprogramok indítása
A korrekcióra nagyobb hangsúlyt fektet az ellátórendszer, mint a prevencióra	Preventív intézkedések preferálása

9. A nők helyzete, esélyegyenlősége

9.1. A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A nők elleni hátrányos megkülönböztetést nem minden esetben könnyű észrevenni. Bármily nehéz is a nemek helyzetére érzékeny elemzést lehetővé tevő adatokat gyűjteni, mégis meg kell próbálni a lehető legpontosabb információkat beszerezni. Ez számos esetben csak közvetett módon, vagy több adat egymáshoz viszonyítása során lehetséges.

Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.

A III. kerületben a nők és férfiak aránya a 2023-as adatok alapján nő: 54%, illetve férfi: 46%. Ez az arány érdemben nem tér el a Budapesten számított aránytól. Ami azonban mégis figyelmet érdemel, hogy mind a gyermek-, és fiatalkorban, mind a felnőtt kor nagyobb részében,

hozzávetőlegesen az 50-55 éves korig, a férfiak és nők aránya nem tér el egymástól jelentős mértékben (eltérés max.2%-pont), míg az idősebb korosztályokban a két nem népességen belüli megoszlásában a különbség 8%-pontra növekszik. Ez leginkább a nemek egészségi állapotával hozható összefüggésbe, és komoly figyelmeztetés is egyben az egészségügyi és a szociális, ezen belül az idősgondozást végző ellátórendszer részére.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Foglalkoztatási adataikat tekintve nem érhető el kerületi szintű adat a nők foglalkoztatottságáról a KSH rendszerében, azonban közvetett számítások alapján foglalkoztatási rátájuk alacsonyabb a férfiakénál.

Ha a munkanélküliségi adatokat tekintjük, akkor megfigyelhető két alapvető jellemző, melyek szerint a nők helyzete a munkaerő-piacon rosszabb, lévén számuk magasabb az álláskeresők körében, másrészt a 2020. évben kitört koronavírus járvány nagyobb arányban érintette őket. Ez az érintettség leginkább az őket foglalkoztató gazdasági ágazatok járványhelyzetnek való kitettségét jellemezte, ami munkapiaci jelenlétüket sújtotta.

A III. kerületi regisztrált álláskeresők éves átlagléttszáma (fő)

Év	Férfi	Nő
2018	372	535
2019	422	538
2020	877	1064
2021	703	874
2022	591	778
2023.	642	824

Forrás: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat

Tovább rontja a nők helyzetét, hogy arányuk a 180 napon túli álláskeresők körében minden vizsgált évben meghaladta az 50%-ot. További kihívást jelent a nők számára, hogy a családalapítás során a gyermek(ek), illetve az idős hozzátartozók gondozása, ápolása is rájuk hárul. Bár az elmúlt években a munka és magánélet egyensúlyára való törekvések – főként a képzett munkaerő hiányából adódóan – felerősödtek, gyakran találkozni rugalmatlan, vagy lehetséges (esetlegesen látens) diszkriminációval. Ez utóbbiak felderítése, jogi útra terelése nem kellő hatékonyságú.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A munkanélküliek száma és a programokon résztvevők száma arányaiban nem tér el jelentősen, így a programokon való részvétel nem jelent a részt vevő nőknek nagyobb nehézséget a férfiakhoz képest, viszont a munkanélküliek számához képest a képzési programok száma és a képzésben részt vevők száma alacsony.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat, mint munkáltató eleget tesz az egyenlő munkáért egyenlő bér követelményének. E célok megvalósulását példamutatásával tudja segíteni, hiszen szükséges az a tudatformálás és szemléletváltás, amely ezen a területen is biztosítja az esélyegyenlőséget.

Tapasztalataink szerint a gyermekvállalás, a munkahelytől való hosszabb idejű távolmaradás nagymértékben rontja a nők munkaerőpiacra való visszalépésének esélyeit.

Ennek kiküszöbölése érdekében a visszatérés segítése, akár atipikus foglalkoztatással, akár a bölcsődei férőhelyek számának növelésével, vagy biztosításával, vagy alternatív napközbeni

gyermekellátással támogatva, illetve ezen szolgáltatások igényekhez igazításával megkönnyítheti a nők újbóli munkaerő-piaci integrációját.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Az elérhető adatok alapján csak becsülni lehet az alacsony iskolai végzettségű nők számát. Ezek alapján a nők körében némiképp magasabb az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők aránya a férfiakéhoz képest. A különbség a két nem között leginkább abban érhető tetten, hogy az oktatásból a munka világába való átmenet után a képesítésének, képességeinek megfelelő munkát lát-e el. Azt is látni szükséges, hogy azok a nők, akik alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek, az életük előrehaladtával nehezebben fejezik be az esetlegesen megszakított tanulmányaikat, illetve szereznek meg újabb képesítést.

A képzési programok számának növelése és a képzések hatékonyabbá tétele érdekében ennek a területnek a kutatására a jövőben nagyobb hangsúlyt kell fektetni.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Helyi adatok nem állnak rendelkezésre, az Egyenlő Bánásmód Hatóság pedig fővárosi kerületekre lebontva nem rendelkezik adatokkal.

9.2.A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi bölcsődei, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A bölcsődei és az óvodai férőhelyek számának alakulása közel állandó, és követi a felmerülő igényeket. Jelenleg 996 bölcsődei, és 4557 óvodai férőhely áll a kerületi gyermekek rendelkezésére. A beíratott gyermekek száma alapján sehol nem éri el a gyermeklétszám a 100 %-ot, sőt az óvodák tekintetében egy erőteljes csökkenés tapasztalható az elmúlt két évben:

Év	A nevelési évben beíratott gyermekek száma (fő)
2019	3640
2020	3429
2021	3058
2022	3048
2023	2957

Forrás: Önkormányzati adatok

A csökkenés mögött meghúzódó okok összetettek lehetnek, egyik ilyen a településről való elvándorlás, ami Budapest egészét érinti.

Ami azonban a nők helyzete szempontjából lényegesebb, hogy a családi munkamegosztásban még mindig nagyobb mértékben hárulnak rájuk a gyermeknevelési feladatok. Ez annak tükrében lényeges, hogy az óvodákban folyamatosan növekszik a hátrányos helyzetű és az integráltan nevelt speciális nevelési igényű gyermekek aránya. Ez egyrészt előrevetít egy fokozottabb gondozási előéletet, ami akár részben nehezíti a visszatérést a munkába, illetve a jövőbeni gondozási feladatokra is hatással lehet, másrészt többletként jelenik meg a gyermek további – intézményrendszeren kívüli fejlesztése. Az intézményrendszerben elérhetőek a fejlesztőpedagógiai szolgáltatások, de a tapasztalatok szerint a családok ezen felül is igénybe vesznek további fejlesztő szolgáltatásokat. Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat szociális rendeletében, a települési támogatások körében

támogatja a fejlesztésre szoruló gyermekek ilyen irányú költségeit, illetve számos civil szervezettel van kapcsolatban, amik fejlesztőpedagógiai szolgáltatásokat biztosítanak és a kerületi gyermekek részére – adott mértékig – kedvezményt, vagy elsőbbséget biztosítanak

A bölcsődei ellátás esetében a nehézséget inkább az okozza, hogy a kerületben erős területi egyenlőtlenség figyelhető meg az igénybevevői oldalról. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy míg az óbudai részen nagyobb az igénybevevői létszám, addig a békásmegyeri városrészen kisebb.

Az óvodák és bölcsődék folyamatos fejlesztése, az igények monitorozása révén elősegíti a nők munkaerő-piaci helyzetének a javulását, ami közvetve hozzájárul esélyegyenlőségük erősödéséhez.

A családbarát szemlélet elterjedése és megvalósulása lényeges célkitűzés, mivel a munkavállalók ösztönzésének és megtartásának egyik olyan módszere, amihez nem kapcsolódik közvetlen anyagi juttatás.

A Polgármesteri Hivatal ebben a tekintetben előremutató lépéseket tett azzal, amikor közvetett módon segíti a kisgyermekes családok helyzetét az apáknak szóló munkaidő kedvezménnyel. (A kisgyermek gondozási feladatok elsősorban a nőkre hárulnak, így az apák „mentesítése” a munka alól közvetett módon hozzájárul a nők tehermentesítéséhez.)

9.3.Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. A területi védőnők az Óbuda-Békásmegyeri Védőnői Szolgálat (a továbbiakban: Szolgálat) 8 telephelyén (1 központ, 7 tanácsadó), a kerületi gyermekorvosi rendelők mellett található védőnői tanácsadókban dolgoznak. A Vöröskereszt u. 9-11. szám alatt a kerület iskolavédőnöinek helyet adó Iskolavédőnői Központ is található. A Tanácsadók jól felszereltek, az eszközellátás és a munkafeltételek egyaránt adottak. Gyermekbarát környezetben, szoptatásra és pelenkázásra alkalmas terekkel, baba-sarokkal várja a családokat.

A 2022.12. 07-én elfogadott új egészségügyi törvény -2020. évi C. törvény-alapján 2023. július 1-jétől az önkormányzatok helyett az állam gondoskodik a védőnői ellátásról. Így az önkormányzatoknál csak az iskolai védőnők maradtak.

A Szolgálat a 2023. évet 70 dolgozóval kezdte meg. Ez 47 területi és 15 iskolavédőnői státusszal valósulhatott meg, melyekben a főiskolai/egyetemi oklevéllel rendelkező védőnő szakdolgozók végzik az egészségügyi tevékenységet. A területi védőnői ellátás átalakulása révén 2023. július 1-től a területi védőnők az Észak-budai Szent János Centrumkórház kötelékébe kerültek. A korábban kialakított védőnői körzetek megmaradtak, és az ellátás folyamatos.

A Szolgálat területi és iskolavédőnői az orosz - ukrán háború kezdete óta támogatják, segítik az Ukrajnából menekült várandós és kisgyermekes családokat.

Kerületi szinten hatékony együttműködés alakult ki minden szereplővel, amit jól mutatott, hogy az Óbudán született első menekült újszülött számára az önkormányzati intézmények, civil szervezetek és a lakosság által összegyűjtött adományokból rövid idő alatt minden rendelkezésre állt, amire a kórházból a Máltai Szeretetszolgálat által működtetett menekült szállásra hazaadták az újszülöttet.

A védőnők a látókörükbe került menekült családok igényei, a gyermekek kora, neme alapján a védőnői tanácsadókban is folyamatosan gyűjtik és juttatják el a szükséges adományokat egy-egy menekült szállásra. A gyűjtésben a védőnők körzetében élő kisgyermekes családok is nagyon sokat segítenek.

A Szolgálat védőnői önkéntesként a helyi civil szervezetek munkáját is segítik, így a Szent Erzsébet Karitászs Központ III. kerületi szervezetéhez csatlakozva a BOK csarnokban (korábban

SYMA csarnok) a Katolikus Karitásznál, valamint a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Piroska utcai menekültszállóján is vállaltak önkéntes szolgálatot. A BOK csarnokban a Magyar Karitás munkájához csatlakozva a Szolgálat védőnői 5 alkalommal segítették a tartós élelmiszerek és egyéb adományok osztását.

A III. kerületben tartózkodó kisgyermekes menekült családok ellátásában, az adományok gyűjtésében is aktívan együttműködtek valamennyi kerületi önkormányzati és civil szervezettel.

Területi védőnői ellátás

A 47¹ fő területi védőnő - 2023. július 01-től állami feladatként - a várandós anyák és a 0-7 éves gyermekek védőnői ellátását végzik. A területi védőnő feladatát az ellátási területén lakcímmel (III. kerületi állandó lakcím vagy tartózkodási hely) rendelkező családokon túl a körzetében jogszerűen tartózkodó azon személyeknél is végzi, akik az ellátás iránti igényüket a védőnőnél bejelentik vagy felkeresik őt (átmeneti tartózkodás esetén).

A munkáját a védőnői tanácsadóban, a családlátogatások alkalmával a családok otthonában, valamint a körzetéhez tartozó óvodákban végzi. A területi védőnő feladatai: növédelem, a várandós anyák gondozása, a gyermekágyas időszakban segítségnyújtás és tanácsadás az egészségi állapottal, az életmóddal, szoptatással, valamint a család-tervezéssel kapcsolatban; a 0-6 éves korú gyermekek gondozása, az óvodában a védőnői feladatok végzése, az oktatási intézménybe nem járó otthon gondozott tanköteles korú gyermek gondozása. A tanácsadóhoz tartozó területi védőnők szervezeten, külön időpontban végzik a körzetükhöz tartozó várandós és csecsemő tanácsadását és az önálló védőnői tanácsadásokat. Valamennyi védőnő mobiltelefonnal rendelkezik, melyen munkaidőben rendelkezésre áll a gondozottak részére.

III. kerületi védőnői ellátás mutatóinak alakulása a területi védőnők által gondozott várandósok és 0-7 éves korú gyermekek száma alapján (az év december 31. napján):

2020.

- várandós anyák száma: 858 fő
- 0-35 hónapos korú csecsemők kisdetek száma: 3270 fő
- 3-6 éves gyermekek száma: 3905 fő
- 7-16 éves otthon gondozott gyermekek száma: 2 fő

2022.

- várandósok száma: 605 fő
- 0-6 évesek: 6.722 fő
- 7-16 éves oktatási intézménybe nem járó otthon gondozott: 2 fő
- oktatási intézménybe/intézményekbe beíratottak száma: 14.143 fő
- összesen: 21 472 fő, mely létszám az előző évhez képest mérsékelten csökkent, (2021. évben 21 884 fő volt)

2023.²

- a várandós személyek száma: 535 fő
- a 0-35 hónapos korú gyermekek száma: 2952 fő

¹ 2023. június 30-i állapot

² A területi védőnői szolgálat 2023.07.01. naptól állami fenntartásba került.

- a 3-6/7 éves korú (iskolába nem járó) gyermekek száma: 3443 fő
- a területi védőnők száma: 45 fő
- 1 területi védőnőre eső ellátott gyermekek átlagos száma: 142 fő

Ingyenes egészségfejlesztési programok

Légzésfigyelők bérlése

A légzésfigyelő készülékeket a Gyermekeinkért '91 Alapítvány támogatásával szerezte be az Önkormányzat. Jelenleg összesen 30 db légzésfigyelő áll rendelkezésre. A készülékeket a III. kerületi rászoruló családok egészségügyi indok alapján (pl. koraszülött, iker, egészségügyi probléma) ingyenesen igényelhetik, melyet fél évre, ingyenes használatra biztosít az Önkormányzat a családok számára. A védőnők képezik a garanciát arra, hogy valóban rászorult családokhoz kerüljenek a készülékek. A szolgáltatást a veszélyhelyzet alatt is biztosították a családok számára.

Digitális tanácsadás

A Szolgálat munkatársai a koronavírus elleni védekezés alatt bevezetett digitális, online tanácsadást a veszélyhelyzet megszűnését követően is fenntartották, a családok igényeinek megfelelően.

Az eddigi védőnői tevékenységüket meghatározó személyes kapcsolattartásra a veszélyhelyzet megszűnése után ismét nagy igény mutatkozott a szülők és a védőnők részéről is. Számos helyzetben, a szülő elfoglaltságai, betegség miatt továbbra is hasznosnak bizonyultak a telefonos, e-mailes kapcsolattartási mód mellett bevezetett online, élő képes, videós távkonzultációk, melyre a szülők részéről a 2022. évben is nagy igény mutatkozott. Az online tanácsadás mellett azonban védőnői munkájuk során törekednek a mielőbbi személyes találkozóra a tanácsadóban vagy családlátogatás során.

A szolgálat honlapjának (www.obudaivedonok.hu) bővítésével a Digitális tanácsadás menüben sok hasznos, hiteles forrásokból származó szakmai anyag, oktató videó található meg, amelyek megtekintésével segíthetnek a szülőknek abban, hogy az otthonaikban - a szakemberek, pl. házi gyermekorvos, védőnő közvetlen jelenléte nélkül is - könnyebben eligazodjanak a gyermekek gondozásának számos területén - a várandósságtól az óvodás korú gyermekek ellátásáig.

A Szolgálat munkatársai készítettek oktató videókat a kismamák helyes táplálkozásával, testmozgásával kapcsolatosan. Szintén munkatársaik segítségével készült videó az újszülöttek hazaadását követő első napokról, de az első hónapokban a babáknál oly gyakran jelentkező hasfájással kapcsolatosan is hallhatják a védőnők tanácsait. Ezek a videók a járványhelyzet alatt létrehozott, a Szolgálat *Youtube csatornáján* is elérhetőek.

A honlap nem csupán a családok tájékoztatását segíti, hanem a napi prevenciós munka során is használható. Így például a Védőnői szűrővizsgálatok menüben a korhoz kötött kötelező védőnői státuszvizsgálatok kérdőívei is letölthetőek. Emellett a szülői kérdőívek kitöltését segítő videósorozat is megtekinthető. Az Információk között a családok számára összegyűjtésre kerültek azok az oldalak, ahol a gyermekek után járó ellátásokról, önkormányzati segélyekről, orvosi ügyletekről is tájékozódhatnak.

A közösségi média használatával a Szolgálat *Facebook oldalán* is rendszeresen tesznek közzé olyan szakmai ajánlásokat, cikkeket, amelyeket a kisgyermekes szülők számára hasznosnak találnak. Itt a nyitó oldalon kívül kisebb zárt csoportok is vannak, ilyen például a Vöröskereszt utcai babaklub, Békásmegyer - Ófalu kismamái, a Kaszásdűlői baba-mama klub, melyekhez az adott területen élő

kisgyermekes családok csatlakozhatnak.

Anyatejes Táplálást Támogató Védőnői Tanácsadás

Az Anyatejes táplálást támogató védőnői tanácsadás során a Szolgálat munkatársa a Gyenes utcai Védőnői Központban fogadta azokat az édesanyákat, akiknek kérdésük, nehézségük van a szoptatással kapcsolatosan. Emellett várandósok számára is kiscsoportos felkészítéseket hirdetnek. Emellett online szoptatási tanácsadást is hirdettek a kerületi kismamák számára, valamint az intézmény honlapján és a Facebook-oldalon is szakmai cikkeket, oktató videókat jelentettek meg a védőnők a témában.

Baba elsősegély foglalkozások

A Szolgálat a Magyar Vöröskereszt Budapest Fővárosi Szervezet III. kerületi Kirendeltségének közreműködésével 2019. évben indította el a tanfolyamot, ami nagy népszerűségnek örvend a gyermeket váró párok körében. 2021. évben a veszélyhelyzet miatt a korábban tervezett 10 alkalom helyett összesen 6 alkalommal tudták a programot megszervezni, kisebb csoportokban fogadták a családokat. A 2022. évben összesen 9 alkalommal, közel 300 fő részvételével zajlott a képzés, a 2023. évben pedig 10 alkalommal 295 fővel.

A 2021. évben újraindított Baba-elsősegély oktatás Óbuda-Békásmegyer Védőnői Szolgálatára által továbbra is rendszeresen megszervezésre került, együttműködve a Magyar Vöröskereszt Budapest főváros III. kerületi kirendeltségével. Hatalmas érdeklődés övezi a programot az óbudai családok körében, jellemzően a leendő szülők mindkét tagja, édesanya és édesapa is részt vesz a képzésen, sok esetben nagyszülők is látogatják a programunkat. A program helyszíne az Óbudai Kulturális Központ.

A foglalkozás során a leendő vagy már gyakorló kisgyermekes szülők felkészülhetnek arra, hogy egy esetleges vészhelyzet esetén hogyan tudják elhárítani a közvetlen életveszélyt a mentők kiérkezéséig, valamint higgadtan és szakszerűen elsősegélyt tudjanak nyújtani a gyermekkorban leggyakrabban előforduló balesetek esetén.

Az ismeretek elsajátítása elméleti és gyakorlati oktatással (csecsemő és gyermek AMBU segítségével), szakképzett előadóval valósul meg.

A program az év során két különböző helyszínen érhető el a kisgyermekes családok számára: Óbudán az Óbudai Kulturális Központban, és Kaszásdűlőn a Magyar Vöröskereszt Budai Régiójának székhelyén a Szőlőkert utca 6. szám alatt.

Kisgyermekes Családok Egészségnapja

A Szolgálat a 2022. évben - két év kényszerű kihagyás után - ismét megrendezte az Anyatej Világnapja és a Szoptatás Világhete alkalmából a Kisgyermekes Családok Egészségnapját. 2023-ban a jogszabályi változások miatt nem került megrendezésre a program.

Babamasszázs, babaklubok

A szolgálat védőnői a kerület több pontján, csoportos egészségfejlesztési lehetőséget - a Babamama klubokat, szülésre felkészítő foglalkozásokat, vagy a babamasszázs tanfolyamokat és babamama tornát - kínálnak a családok felé ingyenesen, melyeknek közösségépítő, közérzet javító hatása is jelentős az év során.

2022. őszétől a San Marco utcai Baba-mama klub mellett a Kaszásdűlői és a Vöröskereszt utcai Baba-mama klubok is ismét elindultak. 2023. évben az ellátás átalakulása miatt ezek a szolgáltatások is átalakultak. A Baba-mama klub továbbra is folytatódik 2 helyen. Az Óbudai Kulturális Központban hetente a Vörösvári úti Védőnői Tanácsadó védőnői tartanak baba-mama klubot, mely program nagyon népszerű a még közösségbe nem járó kisgyermekes családok körében. A Pethe Ferenc téri Védőnői Tanácsadóban pedig szülésre felkészítő foglalkozások, illetve baba-mama klub is szervezésre került több alkalommal a várandósok és a kisgyermekes családok számára. Együttműködési megállapodás keretében Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat ingyenesen biztosítja a továbbiakban is a Baba-mama klub helyszínét a ma már az Észak-budai Szent János Centrumkórházhoz tartozó területi védőnők számára.

9.4. A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A nők elleni, illetve a családon belüli erőszak a nemzetközi és országos statisztikák alapján jelentős probléma.

A családon belüli erőszak visszaszorítása és az áldozatok védelme, hatékony segítése érdekében 2009. október 01-jén hatályba lépett a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény. Ezen jogszabály a rendőri riasztást követően biztosítja az áldozat emberi méltóságához fűződő jogainak érvényre jutását, hiszen lehetőséget és egyben kötelezettséget is ró a Rendőrség számára azon esetekben történő alkalmazására, amikor a helyszíni intézkedése során észleltek alapján a hozzátartozók közötti erőszakra megalapozottan lehet következtetni –függetlenül attól, hogy a családon belüli erőszak áldozata a rendőrséggel együttműködő-e, avagy sem. Mindemellett pedig a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 212/A. §-a immáron önálló tényállási elemként kezeli a családon belüli erőszak elkövetésének leggyakoribb módozatait a „Kapcsolati erőszak” törvényi tényállásában.

A jogszabályi háttér átalakulása komoly mérföldkövet jelentett a családon belüli erőszak összetársadalmi megítélésének átalakulásában, azonban feltételezhető, hogy a látencia továbbra is igen magas ezen cselekmények esetében – legalábbis ez látszik igazolódni a BRFK III. Kerületi Rendőrkapitányságon évente regisztrált ideiglenes megelőző távoltartó határozatok, valamint kapcsolati erőszak miatt indított eljárások alacsony számából.

Óbuda–Békásmegyer Áldozatsegítő Szakmai Együttműködési Rendszer

Óbuda–Békásmegyer Áldozatsegítő Szakmai Együttműködési Rendszer (a továbbiakban: ÁSZER) 2015. december 11. napján alakult meg, a bűncselekmények áldozataivá vált személyek hatékonyabb, helyi szintű segítése érdekében. Az ÁSZER tagszervezetei a kerületi gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjai, valamint az áldozatokkal kapcsolatba kerülő állami, illetve civil szervezetek, egyházak képviselői.

Az ÁSZER céljának megvalósítása érdekében hatékonyabb kommunikációt szeretne kialakítani a kerületben működő szakemberekkel, intézményekkel illetve az áldozattal kapcsolatba kerülő szervezetekkel. Az ülések témája az éves munkaterv alapján került összeállításra.

Óbuda-Békásmegyeri Áldozatsegítő program

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat a családon belüli / párkapcsolati erőszak visszaszorítása érdekében – tekintettel a területen tapasztalható magas látencia miatt (alacsony számban jutnak el bejelentések a jelzőrendszerbe) áldozatsegítő programot indított 2022-ben. Ennek egyik első

lépéseként egy széles körű civil szervezeti együttműködést alakított ki. Egyik célja a programnak, hogy a családon belüli / párkapcsolati erőszak áldozatai a megfelelő garanciák mellett tudják jelezni érintettségüket, így segítve hozzá őket a szakszerű ellátáshoz (a jelzőrendszerbe való becsatornázódáshoz).

Nem csak közvetlenül az áldozatokat kívánjuk segíteni, de a rendszer szereplőinek (akikkel az érintettek kapcsolatba kerülhetnek) a munkáját is megpróbáljuk összehangoltabbá és hatékonyabbá tenni. A szakmában dolgozók támogatása, képzése fontos eleme a programnak.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat 2024. évben pályázatot nyújtott be az áldozatsegítő programja fejlesztése érdekében. A pályázatban a képzések, érzékenyítő alkalmak továbbvitele és kiterjesztése mellett krízishelyzetben igénybe vehető ún. „védett lakások” felújítása is szerepel. A Pályázat részleges támogatásban részesült, és a dokumentum lezárásának időpontjában a szerződéskötés folyamatban van.

Vállalások:

- Az érintettek számára ingyenes önsegítő csoport indítása a témában jártas szakemberek vezetésével (megfelelő előkészületek és diszkréció mellett).
- Minél láthatóbbá kell tenni kerületszerte azokat a helyeket, ahová fordulhatnak az áldozatok segítségért.
- Képzésekkel segítjük a rendszer szereplőit, rendőrségi és egészségügyi dolgozókat, a segítő szakmák munkatársait, civileket.
- A szoros szakmai együttműködések fórumainak megteremtése.
- A lakossági érzékenyítő és edukációs kampányok - kiegészülve a prevenciós tevékenységekkel- elindítása (kommunikáció - cikkekkel, felhívó és tájékoztató kiadványokkal, kulturális projektekkel, a témát fókuszba állító beszélgetésekkel).
- Az intézményi protokollok újragondolása, újrafogalmazása áldozatvédelmi szempontból.

A programban eddig megvalósult tevékenységek:

- Rendőrségi érzékenyítő képzés.
- Védőnők, szociális dolgozók képzése a családon belüli erőszak témájában.
- elindult a háziorvosok, gyermek háziorvosok képzése.
- Az ÓCSTGYVK szervezésében elindult az első női bántalmazott áldozatok támogató csoportja pszichológusok támogatásával.
- Kiállítást szerveztünk a NANE „Van képem hozzá” anyagából.
- 6 helyszínen tartottunk lakossági figyelemfelhívást a „Néma tanúk” kihelyezésével.
- Informatív anyagot nyomtattunk és minden intézményünkbe kihelyeztük a „Tények és tévhitek” témakörében
- Havi rendszerességgel panelbeszélgetés sorozatot tartunk a családon és párkapcsolaton belüli erőszak témájában.

9.5. Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat által 2004. január 1-je óta fenntartott Családok Átmeneti Otthonának az ellátási területe Budapest Főváros III. kerülete.

Az Otthon folyamatos munkarend szerint működő bentlakásos intézményi egység. Víziorgona utcai telephelye 40 férőhelyes, a 10 kiléptető lakásban pedig 48 férőhely áll rendelkezésre.

A 2020-as évben a Családok Átmeneti Otthonában és a 10 kiléptető lakásban 47 családnak - 175 főnek – tudtak segítséget nyújtani. A 47 család összetétele szerint 56 felnőttből (37 anya, 19 apa) és 68 gyermekből állt.

A 2022-es évben 45 családnak – összesen 161 főnek - tudtak lakhatási és egyéb támogatást nyújtani. A fent hivatkozott családok összetétele szerint 69 felnőttből és 92 gyermekből állt.

2022-ben 27 új beköltöző család volt, 2 család tárgyévben második alkalommal költözött be az ismétlődő krízishelyzetükre tekintettel. Két éven belüli ismételt felvételre 4 család esetében került sor.

A 2023-as évben 44 családnak – összesen 154 főnek - tudtak lakhatási és egyéb támogatást nyújtani. A fent hivatkozott családok összetétele szerint 68 felnőttből és 86 gyermekből állt.

2023-ban 89 új beköltöző volt.

Két éven belüli ismételt felvételre 11 család esetében került sor.

A Családok átmeneti otthonában az átmeneti gondozás ideje maximum 12 hónap, ami további 6 hónappal, szükség esetén a tanév végéig meghosszabbítható. Azon családok, akik megbízhatóan önálló életvezetésre képesek, a 10 szolgáltatási helyként nyilvántartott lakásba kerültek. Amennyiben a család ott is önállóan megállta a helyét, javaslattal éltek az Önkormányzat felé bérleti jogviszony biztosítására.

A 2022-es esztendő során a beköltöző családok összetételét tekintve az egyszülős családok és a kétszülős családok számaránya szinte kiegyenlített volt. A 2023-as esztendő során a kétszülős családok számaránya több mint kétszeresére emelkedett az egyszülős családokénak.

Az intézményi elhelyezés mellett külső, kiléptető lakásokban is van lehetőség családokat elhelyezni, illetve az önkormányzati bérlakások bérlőkijelölésében az ÓCSTGYVK-nak véleményformálási lehetősége van, illetve az Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat évente, meghatározott számú bérlakást kimondottan a kiléptető lakásokban élő ügyfelek bérleti jogviszonyba való továbblépése érdekében allokál.

A 2023-as évben a szolgáltatást igénybe vevők kevés kivétellel a rendszerben már hosszú ideje vándorló családok. A tapasztalatok szerint a több éve elhúzódó létbizonytalanságot egyedül már nem képesek kezelni és feldolgozni, a kitörési lehetőséget nem tartják reálisnak, vagy annak realitásával objektíve nem szembesülnek.

A 2023-as évben 11 család - összesen 29 gyermek- esetében az Otthonba való két éven belüli ismételt bekerülésre került sor a család visszatérő lakhatási krízise miatt. Esetükben a Gyvt. 47.§ 4 bekezdés (b) pontjában foglaltakra tekintettel a gyámhivatal értesítése megtörtént. Gyermekvédelmi eljárás esetükben a jogszabályban foglaltak szerint indult, de hatósági intézkedés nem vált szükségessé, tekintettel arra, hogy a beköltözés nem volt ellentétes a gyermekek érdekével.

9.6. A nők szerepe a helyi közéletben

A nők szerepe a kerületi közéletben több szinten is megjelenik. Az egyik országgyűlési képviselője a kerületnek nő, ugyanakkor a polgármester férfi. Az Önkormányzat vezetése férfiakkal áll, a 22 tagú Képviselő-testületben a nők száma 5 fő.

A Polgármesteri Hivatalban a női munkavállalók aránya 75%. Az önkormányzati intézmények vezetői körében jelentős a nők aránya. A helyi civil szervezetek körében is magas a női vezetők aránya, ami hozzájárul a nők közéletben betöltött szerepének erősödéséhez.

Ezek mellett azonban szükséges tovább erősíteni a nők helyzetét, főképp a döntéshozói/felsővezetői/vezetői területeken, illetve olyan közeleti helyzetekben és szerepekben, amelyek túlmutatnak a nők esetében megnyilvánuló sztereotípiákon.

9.7. A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A roma, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, és a 45 év feletti nők hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon. Ennek oka a magyar társadalom hagyományos családmodelljében keresendő: még ma is sokan azt vallják, hogy a nők helye a ház körül, a családban van, nem a munkaerőpiacon. Ezt a szemléletet tovább súlyosbítják a nőkkel kapcsolatos negatív sztereotípiák, és azok a jelenségek, amik egy-egy szakma elnöiesedésében, vagy akár a nők előmenetelében mutatkoznak meg.

A társadalmunkban az adatok alapján egyre többen érik el az időskort (65+). Már a 60 év felettiek körében is jól megfigyelhető a nők számának nagyobb aránya a férfiakéval szemben. Az állandó népességben a 60 évesnél idősebb nők száma a hasonló korú férfiakéval szemben közel 70%-al több, ami célzott erőfeszítéseket kíván meg mind az intézményrendszertől, mind a területen működő civil szervezetektől.

A nők esetében a családon belüli, illetve párkapcsolati erőszak témája egy olyan társadalmi probléma, amit leginkább eltitkolnak az érintettek. Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat már korábban is tett erőfeszítéseket az áldozattá válás megakadályozása, illetve az áldozattá vált személyek segítése érdekében, de 2022-ben új áldozatsegítő programsorozatot indított. Ennek keretében nyilvános beszélgetéseken, előadásokon, illetve a szakembereket célzó felkészítéseken keresztül kívánjuk segíteni a családon, illetve párkapcsolaton belüli erőszakos cselekmények bejelentését, védve a bejelentőket. A jelzőrendszer potenciális fejlesztésével azt reméljük, hogy ez a magas látenciával rendelkező jelenlét a felszínre kerül segítve ezzel az áldozatok gyógyulását és a további áldozattá válás elkerülését.

9.8. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
A területre vonatkozó specifikus adatok nem állnak a rendelkezésünkre. A területtel több szakmaterület foglalkozik, és nem érnek össze minden esetben az információk (széttagoltság, eltérő jogi értelmezések)	Vagy a célcsoport, vagy a területen felmerülő jelenségek specifikus vizsgálata, a különböző szakterületi szereplők együttműködésének erősítése
Nőket támogató közösségek hiánya, a közeletben való részvételük korlátozottsága	A nemek közti esélyegyenlőséget támogató együttműködések fejlesztése, a nők számára fontos közügyek, és a közeletben való megjelenésük támogatása, hangsúlyosabbá tétele
Hátrányos megkülönböztetés, családon belüli erőszak eseteinek bejelentése kevés, vélelmezhetően magas a látencia	Célzott tájékoztató kampányok az érintetteknek és a velük kapcsolatba kerülő szakembereknek, tájékoztató események, anyagok megvalósítása

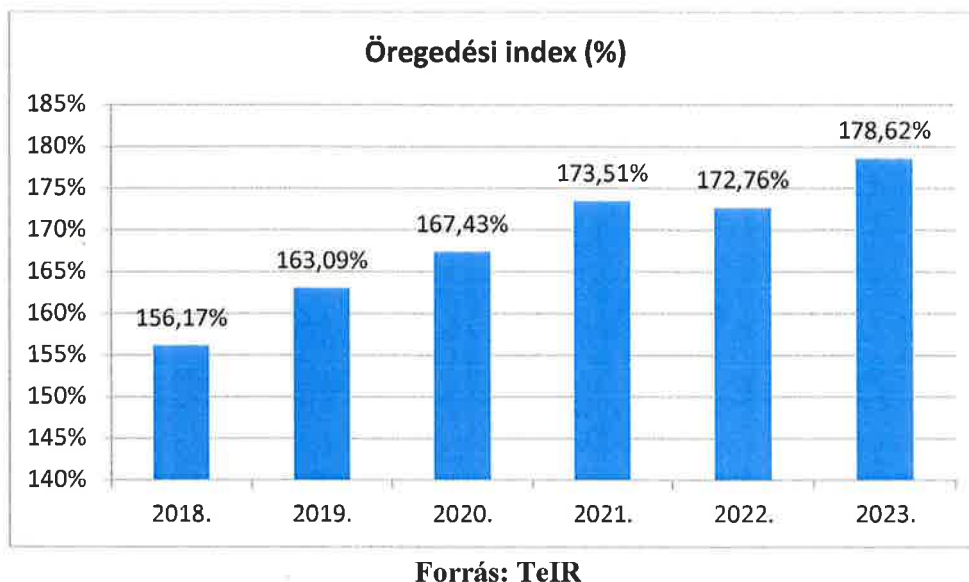
A nők munkaerő-piaci helyzete a gyermekvállalást követően gyenge, a gyermekek napközbeni ellátásának területi és igénybevevői eloszlása erős egyenlőtlenségeket mutat	A 0-3 éves korú gyermekek napközbeni ellátásának fejlesztése tekintettel a területi, és az igénybevevői szükségletekre (kapacitások eloszlása, felügyelet mértéke, speciális étkezési igények)
---	--

10. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

10.1. Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

2023-ban a kerületben a 65 éven felüli lakosok aránya az állandó népességen belül 23,6%, ami a 2022. év enyhe visszaesése mellett trendszerűen növekszik – 2019: 22,8%, 2020: 23,2%, 2021: 23,4%, 2022: 23,3% (Az értéknél figyelemmel kell lenni a kerület állandó lakosságának folyamatos csökkenésére is).

Öregedési index a III. kerületben

Az öregedési index a 65 éves, vagy idősebb állandó lakosok számát mutatja 100 fő 0-14 éves korú állandó lakosra vetítve. Az érték fokozatos növekedése nem csak a 0-14 éves korú állandó lakosok számának csökkenése miatt várható, hanem a várható életkor kitolódásával is együtt jár. Ha a 60-64 éves korú állandó lakosok arányát is számításba vesszük, ami szintén csökkenő tendenciát mutat, akkor a fenti grafikonon az érték stagnálását várhatjuk, ha feltételezzük, hogy a 0-14 éves korúak aránya változatlan marad, vagy enyhe csökkenést mutat a jövőben is.

Mindezek mellett várható tehát, hogy az idősök ellátása a jövőben is nagy, meghatározó szerepet kap a szolgáltatásaink körében. Annak érdekében, hogy az idősök, és maga az időskor egészségben és aktívan teljen, számos megelőző, illetve fenntartó jellegű szolgáltatást igényel. Ugyanakkor a társadalmi előregedés kockázatai közé kell emelni nem csak az egészségügyi és a szociális ellátórendszerek teljesítőképességét, hanem az aktív munkából kikerülő emberek által okozott gazdasági termelés hiányát is.

Óbuda-Békásmegyer Idősök Tanácsa

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Képviselő-testülete a kerületben élő idősök életkörülményeinek javításáért érzett felelősségére tekintettel, továbbá annak érdekében, hogy az Önkormányzat tevékenységében eredményesebben érvényesüljenek az idősök érdekei, 529/ÖK/2009. (IX.30.) számú határozatával létrehozta Óbuda-Békásmegyer Idősügyi Tanácsát. 2017. május 1-től Óbuda-Békásmegyer Idősügyi Tanácsa elnevezés új névre, Óbuda-Békásmegyer Idősök Tanácsa elnevezésre módosult, illetve új ügyrend került elfogadásra.

A Tanács tagjai: az Önkormányzat részéről Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat polgármestere, a Szociális, Egészségügyi és Lakásügyi Bizottság elnöke, az Idősügyi Tanácsnok, a Szociális Főosztály vezetője, a Pénzügyi és gazdálkodási főosztály vezetője, a Fenntarthatósági, Ifjúsági, Civil és Nemzetiségi Osztály vezetője, a polgármester által felkért szakemberek, akik a kerületben működő idősellátásban tevékenykedő szociális intézmények és szervezetek, valamint a kerületi idősök érdekképviselőjét ellátó szervezetek képviselői, továbbá az Országos Idősök Tanácsának képviselője, a Budapest Főváros Kormányhivatal III. Kerületi Hivatala Népegészségügyi Osztályának vezetője, a Fővárosi Önkormányzat Szociálpolitikai Főosztályának vezetője, a Szent Margit Kórház főigazgatója, valamint a Szent Margit Rendelőintézet ügyvezető igazgatója.

A Tanács elnöke: Budapest Főváros III. Kerület, Óbuda-Békásmegyer polgármestere.

A Tanács feladatai a következők:

- az idősöket érintő problémák feltérképezése, szükségleteik feltárása és összegyűjtése, megoldásukra javaslatok kidolgozása és továbbítása a Képviselő-testület, valamint helyi és országos szervek, szervezetek felé;
- a kerületi idősök érdekeinek képviselete;
- közreműködés az Idősök Világnapjával összefüggő kerületi felkészülésben, illetve programokban;
- a kerületi idősök életkörülményeit közvetlenül érintő helyi jogszabályok, illetve más döntések előkészítéséhez javaslattevés;
- a Tanács munkájáról szóló éves jelentés összeállítása.

A 2020-ban kitört koronavírus járvány jelentősen befolyásolta az idősök helyzetét. A társas kapcsolatok beszűkülése, a bezárkózottság, a magány, és az ezekből fakadó kiszolgáltatottság érzése, valamint a járványhullámok korosztályt érintő hatásai azonnali, közös cselekvést kívánt meg mindenkitől. 2022-re az pandémiás helyzet normalizálódott, de a hatásai több területen is érzékelhetőek (pl. gazdaság, energiaválság stb.). ezen hatások mérséklésére Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat több intézkedést is bevezetett, többek között a 65 évesnél idősebb III. kerületi lakosok támogatása az „Óbudai Megbecsülés program” keretében.

A III. kerületben élő idősök jövedelmi helyzetéről nem érhetőek el információk, ami megnehezíti a terület elemzését. Viszont az elérhető adatok alapján hozzávetőleges becsléseket, irányokat, tendenciákat lehet mondani. Az idősök jövedelmi helyzete alacsonyabb szinten áll, mint az aktív korú népesség. Ebből adódóan megélhetésük állandó költségei (pl. rezsi, élelmiszer, egészség-megőrzési költségek) változásainak jobban ki vannak téve. A lakhatási adatokból jó közelítéssel megbecsülhető, hogy többségük az 1970-es években épült panelházakban lakik, jellemzően egyedül.

10.2. Idősök munkaerő-piaci helyzete

a) idősök, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Az időskorúak foglalkoztatása változóban van. Ennek egyik elsődleges oka az aktív korúak körében fellépő munkaerő-hiány. Enyhítésükre több jogszabályi könnyítést vezettek be. Jelenleg nem állnak rendelkezésre adatok a 65 évesnél idősebbek foglalkoztatottságára vonatkozóan.

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősök, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat „Idősbarát önkormányzat” címmel rendelkezik, ez tükrözi azt, hogy a Képviselő-testület kiemelt figyelmet fordít az idősekre, és intézményein keresztül biztosítja az aktív bekapcsolódásukat a közéletbe.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat az óbudai Milton Friedman Egyetemmel – korábbi Zsigmond Király Főiskola - együttműködve valósítja meg évek óta a Szenior Akadémiát. Eddig már több mint 5000 nyugdíjas hallgatója volt a képzéseknek. A képzésen minden 50 év feletti érdeklődő teljesen ingyen vehet részt. Az előadásokra előre nem kell jelentkezni. Az előadások rendkívül sokféle témát ölelnek föl: az idősek szociális helyzetétől az internetig, az idősek munkalehetőségeitől az életkor meghosszabbításáról szóló elméletekig. A tevékeny időskor megvalósításának ideális színterei az Óbudai Szociális Szolgáltató Intézmény nappali ellátást nyújtó idősek klubjai, ahol egészségmegőrző, szabadidős és kulturális programok keretében egyebek mellett internet használatra, nyelvtanulásra, új mozgásformák gyakorlására kínálnak lehetőséget.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A bejelentésekről csak a Fővárosra vonatkozóan létezik statisztika, kerületre vonatkozó adattal nem tudnak szolgálni. A témában helyi szinten nincs nyilvántartás.

10.3. A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) Az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Az Óbudai Szociális Szolgáltató Intézmény tíz idősek klubjában nappali ellátást és szociális étkeztetést nyújt a nyugdíjas lakosságnak, és itt lehet kérni házi segítségnyújtást is. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtást azok a kerületi lakosok igényelhetik, akik 65 év feletti egyedül élők, vagy kétszemélyes háztartásban élnek és egészségi állapotuk, vagy szociális helyzetük indokolja a segélyhívó készülék kihelyezését, és képesek azt megfelelően kezelni. A kapcsolattartás és az egészségi állapot folyamatos figyelemmel kísérése érdekében havonta meglátogatják gondozottaikat. A szolgáltatás készenléti formában működik, célja az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzet elhárítása.

A nappali ellátás keretében egészségmegőrző, felvilágosító előadásokat, szűréseket is biztosítanak. A szociális étkezés helyben fogyasztással, elvitellel, vagy kiszállítással igényelhető.

A „Derűs Alkony” idősek átmeneti gondozóháza 56 férőhellyel működik. Az Otthoni Szakápolási Szolgálat keretében a betegek házi vagy szakorvosi elrendelés alapján kerülnek felvételre.

A kerületben található szabadtéri fitness-parkok az idősek számára is elérhető és ingyenes sportolási lehetőséget nyújtanak, továbbá az Önkormányzat a nyugdíjasok részére kedvezményes gyógyfürdő és úszás lehetőséget is biztosít.

b) Kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A kerületben a kulturális feladatok ellátása tervszerűen, stratégiai szinten 2018. ősztől az új, elfogadott 2018-2023 közötti időszakra vonatkozó Kulturális Koncepció (a következő elkészítése a jelen dokumentum lezárása idején folyamatban van), operatív szinten az éves közművelődési cselekvési tervek alapján történik.

Az Óbudai Kulturális Központ Nonprofit Kft. házaiban megkülönböztetett figyelem övezi a nyugdíjas látogatókat. A befogadott programok mellett maga is szervez programokat, amelyekből a

könnyű és a magas kultúra iránt érdeklődők is válogathatnak. A négy ház mindegyikében rendeznek a nyugdíjas korosztály számára kiállításokat, színházi előadásokat, sport és egészségmegőrző alkalmakat, táncházakat, műhelyeket, tematikus napokat, ismeretterjesztő előadásokat.

A klubok és szakkörök mellett a nekik szóló színházi bérletekkel is igyekeznek tartalmas szórakozást biztosítani a számukra. Önkormányzati támogatásának köszönhetően a nyugdíjas előadások jegyárai igen kedvezményesek. Emellett Galéria, kiállítások, Művészetbarát Klub, irodalmi teadélutánok, zenés estek, Zenebarátok Klubja, Komolyzenei Lemezgyűjtő Klub, szenior tánc, Szenior Akadémia és még sok más szabadidős programlehetőség áll az idősök rendelkezésére.

A „Könyvet házhoz” szolgáltatás 2007. április 12. óta üzemel a kerületben, a szolgáltatásnak köszönhetően könyvek, folyóiratok, egyéb dokumentumok jutnak el az idős, beteg – mozgásukban korlátozott, lakáshoz kötött – emberekhez. A szolgáltatás átmenetileg megváltozott élethelyzetben – pl. baleset, betegség miatt hosszabb ideig házhoz kötöttek, veszélyeztetett kismamák esetében – is igényelhető.

A szolgáltatás működtetése az Önkormányzat és a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár között kötött együttműködési megállapodás alapján történik, a szolgáltatás zavartalan működtetéséhez nélkülözhetetlen gépkocsit az Óbudai Rehabilitációs és Foglalkoztatási Központ Támogató Szolgálat biztosítja. A szolgáltatást a FSZEK III. kerületi fiókkönyvtárai mellett az önkormányzat saját intézménye, az Óbudai Platán Könyvtár is biztosítja.

A sikeres együttműködésnek köszönhetően az igénybe vevők száma évről-évre növekszik. A sajátos kulturális szolgáltatással így nemcsak a könyvújdonságokhoz, napi folyóiratokhoz jutnak hozzá, hanem megtapasztalják az emberi törődést is.

A szolgáltatás révén évente átlagosan 20 kiszállítás és mintegy 150 kölcsönzés alkalmával több, mint 2000 dokumentum – könyv, hangoskönyv, folyóirat - jut el az igénylőkhöz a kerületben.

A pandémia alatt is üzemelő szolgáltatás a korlátozó intézkedésekkel érintett idősök számára jelentős előnyt hozott, hiszen így a hiányzó közösségi kapcsolatokat lehetett valamelyest pótolni, és hasznos, szórakoztató időtöltést találni. Ez a szolgáltatás nagyban hozzá tudott járulni az időskorúak megfelelő mentális állapotának a megtartásához.

A 2012-től működő Könyvmegállók a felnőttek és gyermekek számára egyaránt kínálnak olvasnivalót. Több mint 300 kötetel indult, illetve ezek mellett Óbudai Anziks, turisztikai térképek is kerültek a könyvszekrényekbe, amelyek száma azóta is gyarapodott és így mindenki számára elérhetővé vált az olvasás. A könyvszekrények száma már 11 db.

Az idősök mellett az egészen piciknek és a gyesen lévő anyukáiknak is szervez programokat a Kulturális Központ.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat 2017-ben együttműködési megállapodást kötött a kerületben található, nem önkormányzati fenntartásban lévő múzeumokkal. Ennek keretében minden óbudai állandó lakcímmel rendelkező lakos ingyen látogathatja a múzeumokat, illetve az óbudai óvodák és iskolák ingyen kapják a múzeumpedagógiai foglalkozásokat, amelyeket az önkormányzat finanszíroz.

c) Generációk közötti programok

A programok mellett az Önkormányzat a civil pályázatok kiírásában is előnyben részesíti az intergenerációs, valamint az aktív időskort segítő programokat, annak érdekében, hogy a kerületi idős és fiatal generációk közösen tudjanak sportolni, mozogni, illetve tanulhassanak egymástól. Célunk ezzel is a generációk közti sztereotípiák, ellentétek oldása, a párbeszéd elindítása.

d) Közösségi közlekedés

Az idősök körében, főképp az egyedülálló, özvegy személyek esetében, de akár gazdasági megfontolások miatt is lényeges szerepet tölt be a közösségi közlekedés. A közlekedési eszközök és megállók akadálymentesítése folyamatosan zajlik a Fővárosi Önkormányzat által. A HÉV fejlesztése, mivel átkerült a MÁV csoporthoz, már állami feladat lett. Ezen a területen jóval nagyobb mértékű akadálymentesítésre van szükség, mivel az érintettek jelenleg csak nagy nehézségekkel tudják használni a HÉV-et.

A közlekedési eszközökhöz való hozzáférhetőség lényeges a társas kapcsolatok, a szabadidő hasznos eltöltése, és az aktív időskor megélése szempontjából, és elengedhetetlen a közszolgáltatásokhoz – főként az egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való - hozzáférhetőség érdekében. A mozgásukban korlátozott idős személyek adott esetben csak nagy nehézségek árán tudnak eljutni egy közszolgáltató intézménybe, ha a tömegközlekedési megállók, az intézménytől távol találhatók.

Annak érdekében, hogy akár a tömegközlekedési csomópontokhoz, akár más közintézményekhez, illetve a lakóövezetekhez való akadálymentes hozzáférést bővíteni lehessen, szükséges feltérképezni azokat az „útvonalakat”, melyek a leginkább használtak.

10.4. Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat fenntartásában működő Óbudai Szociális Szolgáltató Intézmény integrált szervezeti formában biztosítja Óbuda-Békásmegyer teljes területén az alap és szakosított ellátást, komplex ápolási és gondozási feladatokat lát el, emellett teljes körű szociális információs szolgáltatást nyújt a kerület lakóinak.

Az Óbudai Szociális Szolgáltató Intézmény számos érdekes programmal várja a kerületben élő nyugdíjasokat. Az időseket célzó programok jellemzően idősök nappali ellátást nyújtó klubjai keretei között valósulnak meg.

Az idősök nappali ellátást nyújtó klubjai elsősorban saját otthonukban élő, tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk, vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló önmaguk ellátására részben képes személyek nappali tartózkodására szolgálnak. A klubok tagjaiknak pihenőhelyiségeket, az étel kulturált elfogyasztását szolgáló ebédlőket, tisztálkodási és mosási lehetőséget biztosítanak. Az épületek mozgáskorlátozottak számára is megközelíthetőek. Az Önkormányzat által fenntartott Óbudai Szociális Szolgáltató Intézményben a tíz nappali ellátást nyújtó Idősök Klubja nagy népszerűségnek örvend, a taglétszámok maximálisan kihasználtak. A szakemberek olyan változatos programokat szerveznek a kerületi nyugdíjasok számára, amelyek az idősök életkori sajátosságait, igényeit figyelembe véve valósulnak meg.

Az idősök nappali ellátást nyújtó klubjait látogató óbudai nyugdíjasok kiemelkedő érdeklődéssel fordulnak az egészségükkel, vitalitásukkal összefüggő programok felé, így nagyon kedveltek a mozgásprogramok, életmóddal kapcsolatos előadások, egészségügyi szűrőprogramok a klubok szervezésében. A rendszeres mozgást kínáló, jó fizikai állapotuk megőrzésére irányuló aktivitások mellett nagy hangsúlyt fektetnek a szellemi frissesség megtartására. Szabadegyetem, előadás sorozatok, kiállítás és színházlátogatások, műveltségi vetélkedők és kirándulások adnak lehetőséget az élményekkel, impressziókkal teli, aktív időskor megélésére. Mindezen események során a közösségi lét örömeit is átélhetik a klubtagok, amelyből sok erőt merítenek. A vidám együttlétek során új kapcsolatok, barátságok szövődnek.

Az „Egészséges ezüstkör” egészségmegőrző programot a Szent Margit Rendelőintézet Nonprofit Kft.-vel együttműködve szervezik. A Rendelőintézet szakorvosai alkalmanként más és más szakterületről érkeznek; ez biztosítja, hogy az egészség kimeríthetetlen témáit különböző megközelítésből hallják klubtagjaik.

Óbudai Megbecsülés Program

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat 2024. évben indította el az „Óbudai Megbecsülés” programot. A program a kerületben élő 65 éves, vagy annál idősebb személyek számára nyújt évenként egyszeri támogatást (2024-ben 10.000 Ft. értékben). A támogatásra jelentkezni szükséges, és a jogosultsági feltételek fennállása esetén (a tárgyév március 31-ig betölti a 65. életévét, a III. kerület közigazgatási területén bejelentett lakó- vagy tartózkodási hellyel rendelkezik, és nyugellátásának havi összege nem haladja meg a szociális vetítési alap tizenötszörösét (2024-ben 427.500 Ft-ot)) kerül kiosztásra. A támogatás formája vásárlási utalvány, amely a Békásmegyeri Piacon és a Kórház utcai Vásárcsarnokban (óbudai piac) működő üzletekben, a programban részt vevő árusoknál váltható be. A támogatás a helyi felhasználás révén közvetve hozzájárul a helyi gazdaság fejlesztéséhez is.

Polgárőrség

A Budapest III. Kerületi Polgárőr Egyesület rendszeres, nyílt, demonstratív járőrszolgálatok végrehajtásával igyekszik növelni a kerület lakosainak szubjektív biztonságérzetét.

Az Egyesület folyamatosan részt vesz a „Tisztelet az éveknek – biztonságot az éveknek+” programban. A program végrehajtása során a nyugdíjas házakban, idős klubokban – mind a tíz helyszínen – évente két alkalommal tartanak szemléletes áldozatvédelmi-bűnmegelőzési előadásokat. A foglalkozásokon résztvevők megismerkedhetnek az időseket fenyegető veszélyekkel, a megelőzés lehetőségeivel, valamint a bekövetkezett baj utáni tevékenység rendjével, az áldozatsegítés lehetőségeivel. Tájékoztatást kapnak a polgárőrség feladatairól, a kerületi polgárőr egyesület tevékenységéről, és az elérhetőségeikről (szórólapok, kártyanaptár).

10.5. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

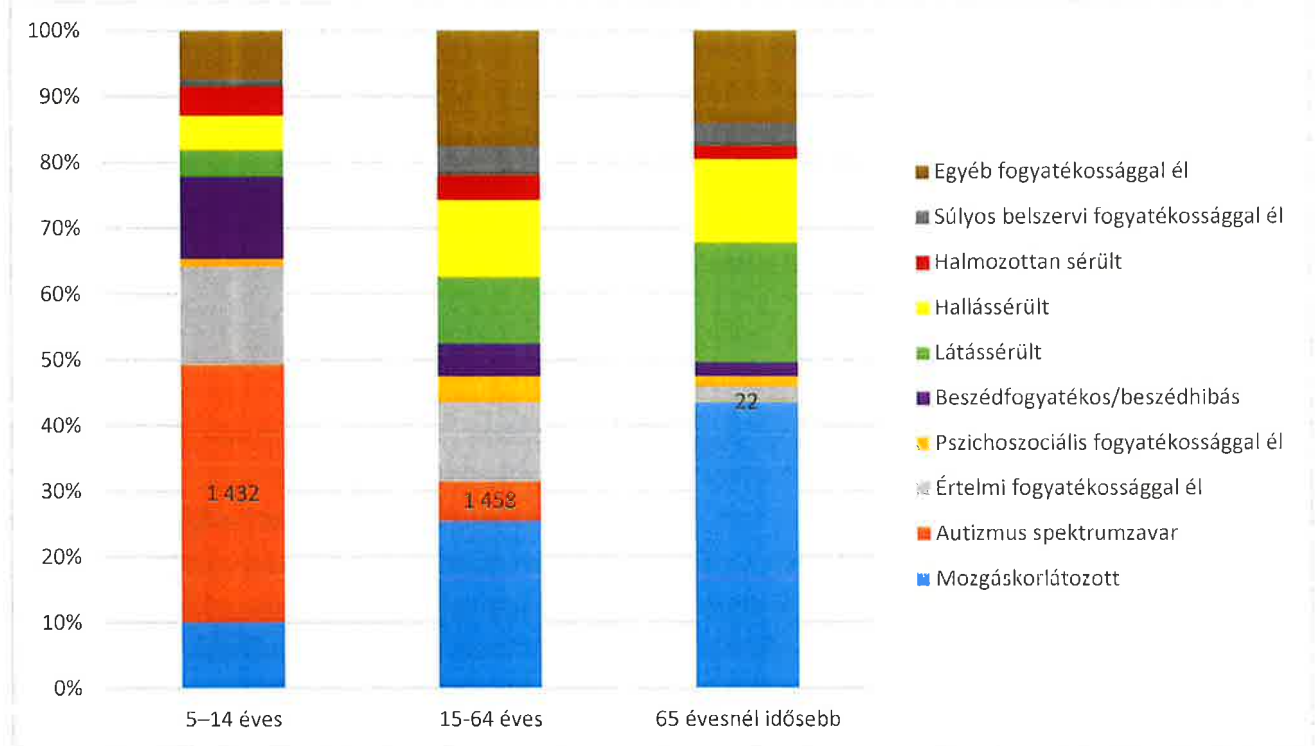
Az idők helyzet, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
Idős korral összefüggő társadalmi sztereotípiák és intergenerációs konfliktusok	A helyi média bevonásával a nyilvánosság eszközeinek bővítése
Az ellátórendszerre nehezedő nyomás várható növekedése az idők arányának és számának a növekedésével	Az ellátórendszer felkészítése az aktív időskori ellátások fejlesztésével, projektek, együttműködések fejlesztése és megvalósítása
A tömegközlekedési megállóhelyek és az idők számára lényeges egészségügyi és szociális intézmények közti útvonal járhatósága nehézkes, hosszadalmas és megterhelő	Tömegközlekedési eszközök megállói helyének újragondolása, szükség esetén áthelyeztetése, annak érdekében, hogy az egészségügyi és szociális intézmények a kerületi lakosok számára könnyebben elérhetők legyenek

11. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

11.1. A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat elkötelezett a fogyatékos személyek társadalmi befogadása és integrációja irányába. Kiemelt feladatának tekinti a helyi közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés megteremtését a mindenkor rendelkezésre álló lehetőségeihez mérten. Ezen felül a célzott közszolgáltatások biztosítása és fejlesztése révén szeretné elősegíteni, hogy a fogyatékos személyek és családjaik aktív részesei legyenek a helyi közéletnek.

Fogyatékossgal élő személyek megoszlása Budapesten korcsoport és fogyatékossgátípus szerint:

Forrás: KSH 2022. évi népszámlálás

Bár a III. kerületre nézve a népszámlálás nem biztosít adatokat, a budapesti adatok alapján alapvető tendenciákat és jelenségeket meg tudunk állapítani. Általános tendenciaként elmondható, hogy a fogyatékossg megjelenése (kialakulása) az életkor előrehaladtával várható leginkább a mozgással és az érzékeléssel összefüggő területeken, míg a többi esetben az életkor nem játszik szignifikáns szerepet. Ami azonban az ellátórendszer szempontjából vizsgálva lényeges, hogy az autizmussal élő személyek leginkább a fiatal korosztályban vannak jelen. Ez, ismerve ellátási szükségleteiket, fokozatosan komoly terhet fog róni mind az őket gondozó családokra, illetve az ellátórendszerre is.

a) a fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A megváltozott munkaképességű, fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatása megmaradt képességeik, a segítő technológiák, valamint az adaptált munkakörnyezet együttes érvényre jutása mellett a munkáltatók és az ép munkavállalók szemléletformálását is magába foglalja.

Az elmúlt években a megváltozott munkaképességű, fogyatékos személyek foglalkoztatása jelentős változáson ment át. Több munkáltató ismerte fel az integrált foglalkoztatás előnyeit. Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat támogatja a megváltozott munkaképességű, fogyatékos személyek

foglalkoztatását, és elkötelezett abban, hogy az egyenlő esélyű társadalmi részvétel egyik útja a munka világán vezet keresztül.

A statisztikai mutatókban tapasztalva azt, hogy a gyermekek, fiatalok körében egyre több a súlyos, vagy halmozottan sérült gyermek és fiatal, akiknek foglalkoztatását, nappali ellátását idővel akár integráltan, akár speciális környezetben szükséges megoldani, fokozott figyelemmel kell követni.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat az Óbudai Rehabilitációs és Foglalkoztatási Központ (a továbbiakban: ÓRFK) által biztosítja a megváltozott munkaképességű, fogyatékos személyek foglalkoztatását fejlesztő foglalkoztatás révén. A fejlesztő foglalkoztatás az egyéni foglalkoztatási tervben foglaltak szerint, az ellátott meglévő képességeire építve, korának, fizikai és mentális állapotának megfelelően fejlesztési jogviszonyban vagy az Mt. szerinti határozott idejű munkaviszony keretében (a továbbiakban együtt: fejlesztő foglalkoztatás) biztosítható, az Szt. 99/B. § - 99/D. §-ai alapján.

Az ÓRFK fejlesztő foglalkoztatás keretében fogyatékos és pszichiátriai betegek számára képességüknek és állapotuknak megfelelő, könnyű betanított fizikai munkalehetőséget kínál. A hosszú távú célok egyike, hogy a fejlesztések hatására az ellátottak átkerülhessenek egy külső, védett munkahelyre, majd megjelenhessenek a nyílt munkaerőpiacon.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Kerületünk arra törekszik, hogy ne érvényesüljön a foglalkoztatás területén a hátrányos megkülönböztetés. Fogyatékos munkavállalók alkalmazása az önkormányzatnál és az önkormányzat által fenntartott intézményekben is megvalósul.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

Az ÓRFK nappali ellátás keretében alapszolgáltatáson felüli szolgáltatásokat is biztosít, melyek elősegítik a sérült emberek önálló életvitelét. A foglalkoztatás az anyagi biztonság egyik tartópillére lehet. A nappali ellátás foglalkozásai között szerepel a havi jövedelem beosztása, a szabadidő hasznos eltöltése, sportolási, kulturális programokhoz való hozzáférés.

Az Óbudai Rehabilitációs és Foglalkoztatási Központ működését

- a) 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról;
- b) 1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről;
- c) 9/1999.(XI.24.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételéről;
- d) 29/1993. (II.17.)Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások térítési díjáról;
- e) 3/2002.(II.8.) SzCsM-EüM együttes rendelet a munkahelyek munkavédelmi követelményeinek minimális szintjéről szóló;
- f) 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról;
- g) 257/2000.(XII.26.) Kormányrendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról;
- h) 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről;
- i) 25/2017.(X.18.) EMMI rendelet a vezetői megbízással rendelkező szociális szolgáltatást

nyújtó személyek vezetőképzéséről;

- j) 8/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról;
- k) 9/2000 (VIII.4.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról;
- l) 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról;
- m) 415/2015. (XII. 23.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi igénybevevői nyilvántartásról és az országos jelentési rendszerről;
- n) Budapest Főváros III. Kerület, Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Képviselő-testületének a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti és szociális ellátásokról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjakról szóló 12/2023. (III.23.) rendeletében (a továbbiakban: Helyi rendelet) foglaltak határozzák meg.

Budapest Főváros közigazgatási területén lakcímmel rendelkező személyek részére az ÓRFK az alábbi szolgáltatásokat biztosítja:

a) nappali ellátást nyújt:

- 18. életévüket betöltött, egészségi állapotuk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes, fogyatékos, aktív korú, nem foglalkoztatott személyek részére az Szt. 65/F.§ (1) bekezdés c) pontja alapján;
- közép súlyos értelmi fogyatékos személyek részére az Szt. 65/F.§ (1) bekezdés c) pontja alapján;
- fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek részére a Szt. 65/F.§ (1) bekezdés b) pontja alapján;

b) fejlesztő foglalkoztatást biztosít:

az intézményi jogviszonyban álló személyek számára lehetőséget kínál intézményen belüli foglalkoztatásra az Szt. 99/B. § - 99/D. §-ok alapján fejlesztési jogviszonyban és Mt. szerinti határozott idejű munkaviszony keretében;

c) támogató szolgálatot működtet:

a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén, az Szt. 65/C. §-a értelmében;b)

d) közösségi ellátás:

elsősorban a saját otthonukban élő nem veszélyeztető állapotú pszichiátriai betegek részére, akiknek a betegsége ambuláns szakellátás mellett egyensúlyban tartható, és akik életvitelükben, valamint szociális helyzetük javításában igényelnek segítséget az Szt. 65/A. §-a értelmében

Fogyatékosok Nappali Ellátása (FNE)

Az ÓRFK nappali ellátása napközbeni felügyeletet, foglalkozásokat, programokat, az étkezés tekintetében reggelit, egyszeri meleg főétkezést biztosít gondozottjainak munkanapokon, strukturált rendben, személyre szabottan. Fizikai állapotromlás eseténgondozási feladatokat is ellát.

Az Intézmény keretében foglalkozások zajlanak, amelyek során az ellátottak képességeinek fejlesztése, szinten tartása, életkoruknak, egészségi állapotuknak megfelelő hasznos tevékenységbe való bekapcsolása történik. Az ellátás kapcsán olyan fejlesztő foglalkozások szervezésére kerül sor,

amelyek elősegítik a közösségi beilleszkedést, a lehetőség szerinti önálló életvitelt, a folyamatos munkavégzés és a munkához való viszonyulás pozitív attitűdjét. A szabadidő eltöltéséhez optimális feltételek biztosítottak, megfelelő testi-lelki gondozás mellett.

Szabadidős tevékenységek szervezésével, hivatalos ügyek intézésének segítségével, szakmai információk nyújtásával a rászorulóknak környezetükbe való integrálása kerül megerősítésre.

A nappali ellátás kereteiben való gondoskodás megelőzi azt, hogy kialakuljon a fogyatékos személy teljes függősége családjától, illetve a segélyekre szoruló, inaktív életforma.

A fogyatékoság tag kategóriát jelent, ezen belül a fogyatékoság típusa szerint megjelölhetünk kisebb csoportokat. A csoportok tagjaira közösen jellemző az akadályozottság, viszont szükségleteik, gondozási igényeik személyenként igen eltérőek.

Az Intézmény általános célkitűzéseit meghatározzák az ellátottak fejlesztési, gondozási igényei és partnereinek (elsősorban család és fenntartó) Intézménnyel szembeni elvárásai.

A nappali ellátás törekszik a személycentrikus, magas színvonalú és folyamatosan megújulni képes intézményi működés megvalósítására, hangsúlyt fektetve az egyéni bánásmódra, megfelelő mentálhigiénés és gyógypedagógiai szakmaiságra, a fogyatékoság típusának és súlyossági fokának megfelelő differenciált fejlesztő eljárások alkalmazására.

A Fogyatékos Személyek Nappali Ellátása összesen 11 fő munkatárs segítségével látja el feladatait. A vezető, a 2 fő terápiás munkatárs, a 8 fő gondozó teljes munkaidőben dolgoznak. Az 1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet 39/D. § (1) bekezdésében előírt kötelező képzési előírásokat teljesítették, illetve bejelentkeztek képzésre.

A szolgáltatási elemek fogyatékosági típus, fejlettség, életkor szerint differenciáltak, személyre szólóan alkalmazhatóak.

A Fogyatékos Személyek Nappali Ellátásának vezetője a fejlesztés folyamatát az ellátottal, valamint törvényes képviselőjével, a terápiás munkatársakkal közösen tervezik meg: a fejlesztés irányát, a szükséges foglalkozások típusát, rendszerét, igénybevételek módját.

Az egyéni foglalkozásokon kívül közösségi, csoportos programokat is megjelölnek, a terápiás munkatárs alternatívákat vázol fel.

Az Intézmény hétköznapiakon 7 órától 16 óráig áll az ellátottak rendelkezésére. Szükség esetén 16 óra 30 percig ügyeletet biztosít előzetes igénybejelentés alapján, indokolt esetben (munkahelyi, családi okok miatt). Ezt indokolja a szülők/törvényes képviselők számára átadott igényfelmérő lap is, melyben észrevételt tehetnek a gondozásra, fejlesztésre, szabadidős tevékenységekre, valamint a nyitva tartásra is.

Az étkezés és a szabadidős programokon való részvétel személyes döntés, illetve házirend és a megállapodás szerint történik.

A Fogyatékos Személyek Nappali Ellátása 80 férőhelyes. Az ellátottak száma 2023. december 31-i állapotnak megfelelő megállapodások szerint 84 fő volt (A vonatkozó jogszabály az engedélyezett férőhelyek és a megállapodások között 10%-os eltérést engedélyez). Ezen belül külön gondozási csoportok jöttek létre a jogszabályi előírásoknak megfelelően. A gondozási csoportok létrehozásánál figyelembe vették az ellátottak életkorát és fejlettségi szintjét. Egy gondozási csoport 6-8 fős.

Választható, szakköri tevékenységek: pl. kerámiakészítés, gyöngyfüzés, kézműves foglalkozás stb. Rendszeres programok pl.: úszás, énekkar, táncterápia, állatasszisztált terápia, konduktor vezetésével mozgásfejlesztés. A programokba szorosan illeszkednek az ünnepek is, amire az ellátottak tudatosan készülnek. Napi tevékenységeikben megjelennek pl. a hónapok aktualitásai is.

A foglalkozásoknál a heterogenitást figyelembe veszik, és így szerveznek több csoportban, heti rendszerben programokat. Ellátottjaik alkalmazkodó képessége eltérő, ezért lehetőséget biztosítanak

számukra az elkülönülésre, visszahúzódásra. Ennek érdekében kialakításra került egy több funkciójú szoba, ahol biztosítható az elkülönülés és az egyéni foglalkozás.

Néhány lelkes ellátott kezdeményezésére 2021 nyarán megalakult a Vidám Komédiások nevű színjátszó kör. A csapat 2023-ban is jelentkezett a Moravcsik Alapítvány XI. „Ki Mit Tud?” országos tehetségkutató programjára, amelynek keretében a pszichoszociális fogyatékkal élők vers-próza, ének-zene, színjátszás, vizuális művészet, kézművesség és tánc kategóriákban mutathatták be tudásukat.

Az intézmény csapata az országos döntőben tánc, valamint vers- és prózamondás kategóriában is arany minősítésben részesült.

Pszichiátriai Betegek Nappali Ellátása (PBNE)

A pszichiátriai betegek nappali ellátásának célja, hogy az ellátottnak képességeik szerint biztosítsa a normális napi strukturált rendet, higiéniát. Lehetőséget nyújtson a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatok kialakítására, terápiás célú beszélgetésekre, egyéni és kiscsoportos foglalkozásokra, relaxációs jellegű pihenésre, kikapcsolódásra, szabadidő kulturált eltöltéséhez és megfelelő testi-lelki gondozást nyújtson. A pszichiátriai kórképek tág kategóriát jelentenek, ezen belül a rendellenesség típusa szerint megjelölhetőek kisebb csoportok. Az Intézményben kéthetente 4 órában pszichiáter tart fogadóórát, amely nem csak a betegek számára jelent biztos és szakszerű orvosi segítséget, hanem az ellátottakkal foglalkozó szakemberek is megfelelő szakmai tanácsadást és tájékoztatást kapnak. A konzultáció zavartalanságának biztosítása céljából külön helyiséget alakítottak ki.

A terápiás foglalkozások, az életvezetési tanácsadások, a szabadidő sokszínű eltöltése, a higiénés szükségletek kielégítése mellett a munkavégzéshez szükséges készségek fejlesztése és szinten tartása is alapvető fontosságú a gondozás folyamatában. Tapasztalataik azt mutatják, hogy a nappali ellátásra jelentkező személyek a meglévő nehézségeik mellett, sokan nagyon jó intellektussal, esetenként felsőfokú végzettséggel és több éves szakmai gyakorlattal is rendelkeznek. Esetükben a meglévő készségekre, képességekre jobban lehet és kell építeni, távlati célként a teljes társadalmi reintegráció megjelölése az optimális, mind a munkaerőpiacon, mind a családi, közösségi viszonylatokban.

A szolgáltatás minden egyes ellátottra, személyre szabottan - olyan pszicho-szociális rehabilitációs tevékenység megvalósítása, amellyel az elveszett készségek, képességek bizonyos mértékben visszaszerezhetőek.

A nappali ellátással kapcsolatban fontos, hogy csak akkor végezhető hatékony és komplex rehabilitáció, ha nem csak az egyén, hanem annak tágabb szociális környezete is célpontja a törődésnek (családba való visszaintegrálás, szükség esetén családsegítővel vagy civil szervezettel való kapcsolatfelvétel, nyílt munkaerő-piaci foglalkoztatás esetén kezdeti utánkövetés – támogatás).

A nappali intézmény működésének nem része a pszichiátriai szakgondozás, szakellátás, de az intézményben dolgozó terápiás segítő révén szükség szerint kapcsolatot tartanak az ellátott kezelőorvosával, vagy az ideggondozójával, továbbá a hozzátartozókkal, valamint olyan személyekkel, akik fontos szerepet játszanak az ellátott életében.

A különböző részcélok és feladatok a pszichiátriai betegek nappali ellátása során:

- a hiányzó közösségi kapcsolatok pótlása, az „egyedüllét” érzet kompenzálása,
- a depressziós, szorongásos tétlenség kóros következményének prevenciója,
- rendszeres orvosi vizsgálat és ellenőrzés melletti egészségi állapotuk javítása, megőrzése, kapcsolattartás a pszichiátriai gondozókkal,
- szükség esetén egyéni higiénés szokásaik korrigálása,

- öntevékenység és önsegítés támogatása folyamatos motivációval,
- a társadalomba, a korábbi közösségbe, a családba történő visszaintegrálódás elősegítése,
- stressz-kezelés: a hétköznapi felmerülő stresszhelyzetek feldolgozása,
- intézményen kívüli kapcsolatok ápolása (család, hozzátartozó, szomszéd, baráti kör),
- kapcsolat kialakítása és fenntartása a kompetenciahatárok betartásával (pszichiáter, háziorvos, hivatásos gondnok),
- kulturális és szabadidős tevékenységek biztosítása,
- egyéni és csoportos terápiák, foglalkozások szervezése, a rehabilitáció, rehabilitáció elősegítése, támogatása,
- fejlesztő foglalkoztatás biztosítása, a munkába állás segítése,
- családtagok, hozzátartozók számára mentálhigiénés támogatás szervezése igény szerint.

Budapest Főváros közigazgatási területén, elsősorban III. kerületi lakcímmel rendelkező pszichiátriai betegek részére biztosítanak nappali ellátást, akik egyrészt önálló életvezetésre pszichés - mentális nehézségeik miatt nem, vagy csak részben képesek, másrészt életvezetésükben bizonyos fokú segítséget igényelnek, iskolai oktatásra már nem jogosultak, speciális eszközökkel fejleszthetők, tizennyolcadik életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek, az Szt. 65/F. § (1) b) pontja alapján.

A 3 hónapos próbaidő után intézményi jogviszonyuk a megállapodásban foglalt időpontig érvényes, amennyiben veszélyeztető magatartást nem tanúsítanak. Az ellátottak nagy részben önkiszolgálóak, nem igényelnek állandó orvosi ellátást, illetve a meglévő nehézségeik ellenére alkalmazkodni tudnak társaikhoz. A pszichiátriai kórképük - a külső szakellátórendszer hatására – terápiákkal, gyógyszeres kezelésekkel ambuláns módon jól befolyásolhatók. Az érintettek kapcsolati bizalmatlansága, esetenkénti izolálódása a velük történő kapcsolatfelvételt gyakran nehezíti, ezért a kapcsolatfelvétel módjára a szokásosnál nagyobb hangsúlyt fektetnek.

Az ellátottak a kerületi pszichiátriai gondozóban gondozottak és a szakorvosi vélemény alapján nappali ellátásuk és terápiás célú foglalkoztatásuk javasolt.

A szolgáltatás igénybevétele önkéntes alapon történik, az igénylő szóbeli vagy írásbeli kérelmére.

A pszichiátriai betegek nappali ellátásában a 2023. december 31-i állapotnak megfelelő megállapodások szerint 21 fő volt az ellátottak száma.

Pszichiátriai Betegek Közösségi Ellátása (PBKE)

A közösségi ellátás fókuszában a hosszan tartó pszichiátriai problémával élők felépülési, rehabilitációs lehetősége áll. Cél a betegségből adódó tünetek, károsodás, pszichoszociális korlátozottság okozta hátrányok leküzdése annak érdekében, hogy az igénybe vevők a számukra

lehetséges legteljesebb mértékben részt vehessenek a közösség életében. Ennek érdekében a gondozás és a pszicho-szociális rehabilitáció egyes formáit a pszichiátriai beteg otthonában illetve lakókörnyezetében biztosítja, míg a közösségi események, a csoportfoglalkozások az Intézmény nyitva álló helyiségében történnek.

Segítséget nyújt a pszichiátriai betegek számára egészségi és pszichés állapotuk javításában; meglévő képességeik és készségeik megtartásában, illetve fejlesztésében; a mindennapi életükben adódó konfliktusok feloldásában és problémáik megoldásában; a szociális és mentális gondozásukban, és az egészségügyi ellátáshoz való hozzájutásukban.

A szolgáltatás olyan hosszú távú, egyéni szükségletekre alapozott gondozást kínál, amely nagymértékben épít az ellátottak aktív és felelős részvételére, valamint a természetes közösségi erőforrásokra, őket is oktatta és támogatva.

A közösségi pszichiátriai ellátás biztosítása során kiemelten fontos az ellátottak állapotának javítása érdekében, a különböző egészségügyi és szociális szolgáltatások bevonása, a multidiszciplináris teammunka. A háziorvosokkal, a kerületi oktatási intézményekkel, valamint az ÓCSTGYVK, az Óbudai Szociális Szolgáltató Intézmény és a Gyámügyi Főosztály munkatársaival való kapcsolattartás eseti, konkrét helyzetekből adódóan valósul meg telefonon, e-mailben vagy akár esetkonferencia keretében.

A Szent Margit Rendelőintézet Pszichiátriai Gondozójával viszont az együttműködés kereteit az Együttműködési megállapodás adja, amely összefoglalja a felek által vállalt feladatokat, szolgáltatásokat és az együttműködés formáit.

Ennek alapján a Gondozó megajánlja a közösségi pszichiátriai ellátás szolgáltatásait az érintett betegek részére, heti rendszerességgel konzultációt, negyedévente esetmegbeszélést biztosít. A hatékony ellátás érdekében a pszichiáterekkel való telefonos és személyes kapcsolattartás heti rendszerességgel, bizonyos esetekben akár naponta is szükségszerű lehet.

A közösségi pszichiátriai ellátás elsődleges célcsoportjába azok a hosszan tartó, major pszichiátriai problémával élők tartoznak, akik betegségük remissziós fázisában vannak, rendszeres pszichiátriai ambuláns gondozásban részesülnek, ugyanakkor otthonukban intenzív, szükségleteiknek megfelelő, hosszú távú pszichoszociális rehabilitációs támogatást igényelnek. Az ellátás 2024. január 1-jén indult 40 megállapodással.

Kerületi vagy fővárosi szintű közösségi rendezvények

Tavaszi Gála

A Tavaszi Gála olyan kulturális program, mely a kerületi kulturális központban kerül megrendezésre. Nyitott minden érdeklődő számára. A műsor során az Intézmény fogyatékosellátottjai azokat a dalokat, táncokat, irodalmi jeleneteket, verseket, zenei összeállításokat mutatják be a jelenlévő nézőközönségnek, melyeket a nappali ellátás foglalkozásain sajátítanak el. Lehetőség van más intézmények ellátottjainak vendégszereplésére is.

Így a többségi társadalom számára is láthatóvá válnak értékeik. Ezzel is elősegítve társadalmi elismertségüket, integrációjukat.

Óbudai Rehab Atlétika Kupa

Olyan fővárosi szintű rendezvény, melyen a budapesti fogyatékos személyek nappali ellátásainak középsúlyos, értelmi fogyatékos ellátottjai mérhetik össze sportbeli képességeiket három versenyszámban (távolugrás, kislabda dobás, rövid távfutás). A sportteljesítmények díjait neves paralimpikonok, sportolók adják át.

A rendezvény során baráti kapcsolatok kialakítására és ápolására is lehetőség nyílik. A közösségi érzést tovább erősíti a sportnapot záró könnyűzenei koncert.

Fogyatékosok Világnapja

Olyan nyitott rendezvény, mely a fogyatékos emberek elfogadására, képességeiknek bemutatására irányul. A program része egy előzetesen meghirdetett képzőművészeti pályázat eredményhirdetésének ünnepi lebonyolítása. A fent nevezett fővárosi intézmények ellátottjainak kiállított alkotásai az Óbudai Kulturális Központ, valamint az Esernyős Kulturális és Sport Nonprofit Kft. kamaratermében tekinthetők meg a nagyközönség számára.

A fejlesztő foglalkoztatás működtetése

A fogyatékos személyek és a pszichiátriai betegek számára intézményi jogviszony mellett fejlesztő foglalkoztatás vehető igénybe. A fejlesztő foglalkoztatás az egyéni foglalkoztatási tervben foglaltak szerint, az ellátott meglévő képességeire építve, korának, fizikai és mentális állapotának megfelelően fejlesztési jogviszony, vagy Mt. szerinti határozott idejű munkaviszony keretében (a továbbiakban együtt: fejlesztő foglalkoztatás) biztosítható, az Szt. 99/B. § - 99/D. §-ai alapján.

A szolgáltatás célja az ellátottak munkavégzéshez szükséges fizikai és mentális készségeinek fejlesztése, az önálló munkavégző képesség kialakítása, helyreállítása, fejlesztési jogviszony, illetve Mt. szerinti határozott idejű munkaviszony keretei között. A fejlesztő foglalkoztatás az ellátottak számára a munkavégzés lehetőségét biztosítja, illetve a munkaerő-piaci munkavégzésre készít fel.

A fejlesztő foglalkoztatás keretében azok a fogyatékos személyek és pszichiátriai betegek foglalkoztathatók, akik rendelkeznek intézményi jogviszonnyal, valamint foglalkozás egészségügyi vizsgálat szempontjából alkalmasak. A fejlesztési jogviszonyban lévők esetében a fentiekén kívül szükséges a munka- és szervezetpszichológus javaslata is vagy az érvényben lévő munka-rehabilitációs szakvélemény.

Az ÓRFK hatályos működési engedélye értelmében fejlesztő foglalkoztatás 90 főre engedélyezett. A 2023. december 31-i állapotnak megfelelően 53 fővel kötött az intézmény munkaszerződést foglalkoztatás céljából, 16 fővel pedig fejlesztési szerződést.

A foglalkoztatotti célcsoport a fejlesztési jogviszony területén:

A foglalkoztatási célcsoport tagjai elsősorban a Fogyatékosok Nappali ellátása középsúlyos értelmi fogyatékos, halmozottan fogyatékos és autista ellátottjaiból kerülnek ki: olyan értelmileg akadályozott személyek, akik önálló életvezetésre fogyatékoságuk miatt nem képesek, iskolai oktatásra már nem jogosultak, speciális eszközökkel fejleszthetők, egyszerű házkörűli munkákba, egyéb segédmunkákba felügyelettel bevonhatók, önálló helyváltoztatásra, közlekedésre képesek. Ők a munkaterápiás foglalkozásokon olyan szintre kerültek, hogy a fejlesztési jogviszony formában jól foglalkoztathatóak és a későbbiek során jó esélyük van arra, hogy munkaszerződéssel dolgozhassanak.

A foglalkoztatotti célcsoport az Mt. szerinti határozott idejű munkaviszony területén:

A foglalkoztatottak a Fogyatékosok Nappali ellátása, illetve a Pszichiátriai Betegek Nappali ellátásának ellátottjai, akik a tizenhét éves életévüket már betöltötték, de még aktív korúak (nem érték el az irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt). Egészségi állapotuk miatt szociális, pszichés és mentális támogatásra szorulnak, önmaguk ellátására részben képesek. Jelenlegi állapotuk még nem teszi lehetővé számukra a nyílt munkaerő-piacon való megjelenést. A felvételnél előnyben részesülnek a III. kerületi lakosok.

A foglalkoztatott személyek pszichiátriai (skizofrénia, személyiségzavarok, depresszió stb.) és fogyatékosági (értelmi, hallási, látási, mozgási) problémákkal küszködnek. Pillanatnyi állapotuk, a munkához való viszonyuk és érdekérvényesítő képességük még nem teszi lehetővé a munkaerőpiacon történő helytállásukat, de a célzott fejlesztés előfeltételezi annak lehetőségét, hogy a későbbiek során munkát vállalhassanak.

A fejlesztő foglalkoztatás helyszínei az intézmény területén találhatóak – papírműhely, játékműhely, varroda, szövőműhely, barkácműhely.

A varrodai, a papír- nyomdaipari részlegek (papírműhely, játékműhely I. és II.) főként egyéni vállalkozók, kis cégek bér munka megrendeléseit fogadják. A segítő-koordinátor előzetesen árkalkulációt végez, majd a megrendelővel történő egyeztetést követően sor kerül az adott termék elkészítésére. Az előállított termékek a megrendelők által hozott munkaanyagokból készült papír-, nyomdaipari termékek: pl. naptárak, szórólapok, reklámfüzetek, borítékok, füzetcsomagok, irodai felszerelések, díszdobozok, apróciák felszerelések, dísztasakok, papír-írószer termékek.

A varrodában textilárúk, varrodai félkész- és késztermékek készülnek. Pl. bútorszövetminták, rendezvényekre asztalszoknyák, székhuzatok, függönyök, konyhai, fürdőszobai textíliák. A szövőműhelyben segítő irányításával a szövő tevékenységek során különböző alapanyagú, mintázatu és méretű szőnyegek, faliszőnyegek, lábtörlők készülnek. Az intézmény az alapanyagokat textilipari hulladékként kapja, mely zokni készítése során keletkezik. Az ún. zoknikarikák szín szerinti válogatását követően összekötik, matringokba fogják, majd felgombolyítják.

A barkács munkavégzés esetében a főbb tevékenységek a fa megmunkálásával kapcsolatosak. A készített munkadarabok: ügyességi játékok, egyszerű társasjátékok, dísz- és ajándéktárgyak, raklap újrahasznosításából falra szerelhető virágládák készítése. Az itt foglalkoztatottak végzik az intézmény körüli kerti munkákat, takarítást és egyéb kiegészítő feladatokat is. A kerámiakészítés alapanyaga az agyag, melyből faliképeket, dísz tárgyakat készítenek az ellátottak. Ezek az egyedi termékek megvásárolhatók az intézményben, vagy a külső helyszíneken szervezett vásárokon.

Támogató Szolgálat

A Támogató Szolgálat Budapest Főváros közigazgatási területén, elsősorban a III. kerületben, szociálisan rászorult, valamely fogyatékossgal (értelmi-, hallás-, látás-, mozgássérült, autista, halmozottan sérült) élő lakosok önálló életvitelét hivatott segíteni. Kiemelt feladata és célja, hogy az önálló életvitelre részben, illetve segítséggel képes fogyatékos személyek önállóan tudjanak a lehető leghosszabb ideig otthonukban élni. A segítségnyújtás történhet személyi segítő közreműködésével (lakáson belül és lakáson kívül egyaránt) ill. gépjármű igénybe vételével.

A szolgáltatás igénybe vételének feltételei (a szociális rászorultságot igazoló dokumentumok valamelyikének megléte):

- Fogyatékossgai támogatásban vagy,
- Emelt összegű családi pótlékban vagy,
- Vakok személyi járadékában való részesedés.
- Orvos szakértői vélemény fogyatékossg fennállásáról, valamint
- Budapest Főváros közigazgatási területe, elsősorban III. kerületi lakcímmel rendelkezők.

A fogyatékos emberek ellátási szükségleteit egyrészt meghatározzák életkori sajátosságok, fogyatékossguk mértéke, jellege, társult betegségek, lakáskörülmények, másrészt a szociális helyzet, azaz a családi állapot. Számos ellátottnak a Támogató Szolgálat személyi segítői jelentik a családot, hiszen az évek alatt kialakult bizalmi kapcsolat nagy jelentőséggel bír. A 2023. december 31-i állapotnak megfelelően a szolgálat 43 db megállapodással rendelkezett. Nagyobb számban értelmi

fogyatékos ellátottak veszik igénybe a szolgáltatást, akikhez az autista ellátotti csoport is kapcsolódik, jellemzően veleszületett fogyatékosokról beszélhetünk. Ezen ellátottak nagy része az intézmény nappali ellátásában részesül. Főképpen kísérést igényelnek számukra a hozzátartozók, hiszen a szocializáció, a társadalmi integráció folyamatához nagyban hozzájárul, ha tömegközlekedési eszközökkel, érkezik meg és megy haza a fiatal. Ezen kívül szállítást is igénybe vehetnek. Heti rendszerességgel úszásoktatásra is igénybe lehet venni a szállító szolgálatot, továbbá a különböző kulturális és sporteseményekre való eljutáshoz biztosítanak gépjárművet.

A másik nagy csoportot a mozgássérültek alkotják. Jellemzően szerzett fogyatékosokról beszélhetünk, az érintettek baleset vagy betegség következtében váltak fogyatékosá. A szolgálat célja, hogy a fogyatékos ember segítséggel képes legyen az önálló életvitelre. Az ellátottak állapotában különbségek tapasztalhatóak. A személyi segítők napi rendszerességgel járnak a fekvőbeteg ellátottakhoz, akik egész más szükségletekkel rendelkeznek, mint azon ellátottak, akik a bevásárlásban és ügyintézésben kérnek segítségnyújtást.

A harmadik csoportot a látássérültek alkotják. Közülük a legtöbben életük során valamilyen betegség vagy baleset következtében váltak gyengén-, aliglátóvá, vagy veszítették el teljesen látásukat. A tapasztalatok alapján ez az a csoport, amely a lehető legkevesebb segítséget igyekszik igényelni, és az önálló életvitelre törekszik. Leginkább kísérésben, bevásárlásban, ügyintézésben kérnek segítséget.

A nyújtott szolgáltatások bemutatása

- személyi segítség

A személyi segítő segítséget nyújt a fogyatékos ember személyi (higiénés, életviteli, életfenntartási) szükségleteinek kielégítésében, a társadalmi életben való teljes jogú részvételben, az önálló munkavégzésben, tanulmányok folytatásában, szociális és egészségügyi szolgáltatások igénybevételében, kulturális, művészeti, sport, szabadidős tevékenységek végzésében. A személyi segítő szervező tevékenységével is hozzájárul, hogy a rászoruló, a számára legmegfelelőbb ellátáshoz juthasson. A szolgáltatás térítési díja a jövedelmi viszonyokhoz igazodik, legmagasabb összege 500 Ft/szolgálati óra.

- szállító szolgálat

A szállítási igények főként reggel és délután a munkába, iskolába érkezés és hazajutás idején halmozódnak, ebben az időszakban maximálisan kihasznált a gépjármű. A nappali ellátásba járó fiatalok közül is rendszeresen igénybe veszik a támogató szolgálat kínálta szállítási lehetőséget. Főként úszásra, kirándulásra, kulturális programokra szállítják őket.

A szolgáltatás térítési díja a jövedelemhez igazodik, melynek legmagasabb összege 300 Ft/szállítási km.

- információnyújtás, tanácsadás

A szolgálat hétköznapiakon 8-16 óráig fogadja akadálymentes helyiségben, a kerületben élő fogyatékos lakosokat, valamint hozzátartozóikat személyes információnyújtás, tanácsadás céljából. A szolgáltatás térítésmentesen vehető igénybe.

2017. április 1-től az 1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet módosításával nyolc szolgáltatási elem jelent meg, melyek részben a személyi segítség különböző formáit, részint a szállítás elemét érintik.

Ezek a következők:

- tanácsadás
- esetkezelés
- gyógypedagógiai segítségnyújtás
- készségfejlesztés
- háztartási és háztartást pótló segítségnyújtás
- felügyelet
- gondozás
- szállítás

A III. kerületi fogyatékos és megváltozott munkaképességű emberek társadalmi beilleszkedésének, egyenértékű állampolgári létének további elősegítése érdekében Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat több együttműködési megállapodást kötött.

Az együttműködés az alábbi területeken valósul meg:

- Közreműködés az akadálymentes környezet megvalósításában.
- Komplex munkaerő-piaci szolgáltatás (fogyatékos) munkavállalóknak és munkaadóknak.
- Érzékenyítő programok a kerületi köznevelési intézményekben.
- szociális szolgáltatások szervezése, hiányzó kapacitások fejlesztése,
- fogyatékos személyek közösségeinek támogatása

Látássérültek Klubja

Nagy népszerűségnek örvend a Látássérültek Klubja, ahol tartalmas programok várják a megjelenteket. Aktuális információkon túl változatos kulturális programok, előadások részesei lehetnek. A klubdelutánra való eljutáshoz a Támogató Szolgálat által személyi segítség, illetve szállító szolgáltatás is igénybe vehető. Általában többen élnek e lehetőséggel. A szolgáltatás térítésmentesen vehető igénybe. A Látássérült Klub tagjai a 2021-es év korlátozásai után, 2022-től ismét a hagyományos programokat, találkozókat tudják megvalósítani. Az Intézményen belüli klubdelutánokon és különböző külső programokon vehettek részt.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat együttműködési megállapodás keretében támogatja a látássérültek helyi közösségét a Vakok és Gyengénlátók Közép-Magyarországi Regionális Egyesülete „Közösség lámpása” programja keretében. Az együttműködési megállapodást a Felek 2021-ben több területtel bővítették (szemléletformálás, foglalkoztatási rehabilitáció, szociális szolgáltatások biztosítása).

11.2. Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A nappali ellátás intézményi térítési díját és a személyi térítési díj mértékét a személyes gondoskodás keretébe tartozó szociális szolgáltatásokról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjakról szóló 13/2005. (III. 3.) ÖK rendelet szabályozza.

A személyi térítési díj mértékét a jövedelemigazolások alapján állapítják meg. Csak nappali ellátást igénybevevő kerületi lakosnak a fenti rendelet értelmében térítésmentesen biztosítják a nappali ellátást. Aki a nappali ellátás keretében igénybe veszi az étkezést, annak szintén a fenti rendelet értelmében jövedelmétől függően kell fizetni az ebéd árát. A különbözetet Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat magára vállalta.

Az intézményi finanszírozáson belül heti rendszerességgel táncterápiát és állatasszisztált terápiát is biztosít az intézmény, valamint szintén heti rendszerességgel konduktor is foglalkozik a fiatalokkal. Az ellátottaktól a kulturális és sport programokon való részvételért eseti jelleggel térítési díj kérhető. Az ÓRFK Támogató szolgálata segíti a fogyatékkal élőket a közszolgáltatásokhoz való hozzáférésben. Kerületi fogyatékos lakosok számára szerdai napokon önkormányzati ügyintézés céljából ingyenes szállítást biztosít.

Célkitűzésük elsősorban az, hogy a bevezetett új szolgáltatásaikat, programjaikat színvonalas és igényes szakmai munkával fenntartsák ellátottaik szükségleteinek és igényeinek figyelembevételével. Másodsorban szeretnének meghívni olyan szakembereket, akik egy-egy speciális problémára irányulón tudnak megoldásokat kínálni mind az ellátottaknak, mind a szülőknek, mind az intézményben dolgozó szakembereknek.

11.3. A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

A közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése folyamatos. Az igazgatási, egészségügyi, szociális, illetve a köznevelési szolgáltatásokhoz, valamint a kulturális programokhoz történő akadálymentes hozzáférés biztosítására törekszik Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat.

A hatályos jogszabályoknak megfelelően új beruházás, felújítás akadálymentesített környezet biztosításával történik. Az utólagos akadálymentesítés megvalósítása a szakmai és pénzügyi lehetőségek, valamint az igények függvényében folyamatos. Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat tulajdonában lévő járdák, zöldterületek, parkok, játszóterek felújítása során gondoskodunk a hozzáférés akadálymentességének biztosításáról. Az önkormányzati kezelésben lévő közutak útkereszteződéseknél lévő gyalogátkelőhelyek akadálymentesítése is folyamatos (taktilis és hangos jelzések, járdaszegély süllyesztés).

A kerületben jelentős számú mozgássérült parkolóhely van kialakítva. Ezek többsége egyedi kérelemre került kialakításra – többségében magántulajdonú ingatlanok közelében, ahol az érintett személy használja a parkolóhelyet.

Az egyenlő esélyű hozzáférés (itt: akadálymentesítés) több esélyegyenlőségi célcsoportot is érint. Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat célja, hogy az egyén személyes döntése legyen egyedül az, hogy aktívan részt kíván-e venni az Önkormányzat által, vagy vele együttműködésben szervezett programokon, illetve hozzáférjen közérdekű információkhoz.

A fizikai akadálymentesítés területén erősíteni kívánjuk az Önkormányzat és az érintett civil szervezetek közti együttműködést, aminek keretében akadálymentesítéssel foglalkozó kerekasztal műhelymunkát tartottunk 2022-ben, illetve 2023. évtől rehabilitációs környezettervező szakmérnök segíti a helyben felmerülő igények becsatornázását, valamint a beruházások tervezési, véleményezési, kivitelezési munkálatait. 2023. évben meghirdetésre került a társasház felújítási támogatást biztosító önkormányzati pályázat keretében a társasházak közös használatban lévő épületrészeinek akadálymentesítését célzó felhívás.

Az EFOP-1.9.2-VEKOP-16-2016-00001 kódszámú „A fogyatékos személyek számára nyújtott szakmai- közszolgáltatások hozzáférhetőségének kialakítása, fejlesztése” című projekt, melynek általános célja egy országos lefedettségű fogyatékoságügyi tanácsadó hálózat, továbbá a beszéd- és nyelvi fogyatékos személyek számára logopédiai hálózat létrehozása a család- és gyermekjóléti központok bázisán, amely a fogyatékoságból adódó igényekre, szükségletekre reagáló közszolgáltatások minőségét javítja, illetve hozzáférhetőségét bővíti. Kiemelt cél, egy megtervezett, egységes és átlátható igénybevevői út kialakítása, amely visszacsatolás révén – folyamatos nyomon

követést és szükség esetén, beavatkozási lehetőséget biztosít a fogyatékossgal élő emberek és családjaik számára. A program megvalósítása érdekében a Család- és Gyermekjóléti Központok bázisán országsszerte 21 tanácsadói pont került létrehozásra (2 fővárosi, 19 megyei).

Az ÓCSTGYVK –ban 2018. április 1-jén elindított **Fogyatékossgügyi Tanácsadó Szolgáltatási Pont** 3 évig tartó időszakra jött létre az EFOP-1.9.2. „Montázs” projekt keretében PILOT JELLEGEL. A tanácsadói pont jelenleg is működik az ÓCSTGYVK keretében. A Fogyatékos Tanácsadói Pontban 2 fő fogyatékossgügyi tanácsadó komplex rendszerben segíti a kerületi és környékbeli fogyatékos emberek, hozzátartozói és a velük foglalkozó szakemberek tájékoztatását, továbbá hozzájárul a szociális munka eszközeinek és módszereinek felhasználásával az egyének, a családok, valamint a különböző közösségi csoportok jólétéhez és fejlődéséhez, a szociális környezetükhöz való alkalmazkodáshoz.

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat fenntartásában lévő középületek fizikai akadálymentessége jónak nevezhető. A hiányzó épületek, épületrészek, vagy akadálymentes kialakítások egy része folyamatban van (pl. Kiskorona utcai idősek klubja bejárata – 2023. évi közösségi költségvetésből), míg más esetben a további akadálymentesítési megoldások nem, vagy csak jelentős ráfordítással valósulhatnak meg (pl. műemlékvédelem alatt álló épületek).

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettsége, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

Az Önkormányzat épülete részben akadálymentes – elsősorban mozgássérültek szempontjából, de tekintettel az épület műemlék jellegére, minden egyéb fizikai akadálymentesítést célzó fejlesztés komoly előkészítést és engedélyeztetést von maga után. Mivel az Önkormányzatok hatósági feladatai egyre nagyobb részben kerülnek át a digitális térbe, ezért az épület fizikai akadálymentesítése – bár fontos, de- kevésbé kiemelt feladat. Ugyanakkor a 2020. évben kitört járványhelyzet is egyre inkább a digitális térbe terelte az ügyintézt. Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat ezen igényeknek megfelelően tervezte át a honlapját, ahol az infokommunikációs akadálymentesítésre külön figyelmet fordított.

2021-ben együttműködve az Esernyős nKft-vel, a Pilinszky 100 kiállítás keretében bemutatott művek audionarrációját készítettük el, ami elősegíti a látássérültek kultúrához való egyenlő esélyű hozzáférését. Az általunk elkészített narráció az országos kiállítás többi helyszínén is elérhető volt segítve ezzel a látássérült személyek kultúrához való egyenlő esélyű hozzáférését.

A kerületben kialakításra került több szabadidős sport park (9 helyszínen), ahol akadálymentesen lehet hódolni a szabadidős és sporttevékenységeknek.

A közterületek akadálymentessége során több fejlesztés zárult le, illetve van folyamatban. Ezeknél lényeges megemlíteni, hogy a fővárosi kezelésben lévő közterületek fejlesztésére az Önkormányzatnak nincs közvetlen ráhatása, illetve a közösségi közlekedés fejlesztéseire sem. Ezek esetében csak javaslattevési lehetőség van. Ugyanakkor elindult a Fővárosi Önkormányzat és a BKK, valamint az érintett civil szervezetek együttműködése révén egy felmérés a fogyatékossgal élő személyek körében, ami azt a célt szolgálja, hogy térképre kerüljenek azok a gyakran látogatott középületek, közlekedési csomópontok, ahol nagyobb számban fordulnak meg az érintettek.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzatnak számos fejlesztése van folyamatban, melyek kapcsolódnak az akadálymentesség megvalósulásához. Ezek azonban nem korlátozódnak csak egy érintetti csoportra, mivel pl. a fizikai jellegű akadálymentesítés előnyös a fogyatékos személyeken túl az idős, illetve a babakocsival közlekedőknek.

Nagyobb megvalósult fejlesztések a kerületben:

- Szent Margit Rendelőintézet – Vörösvári út: akadálymentes lift kialakítása,
- Víziorgona utca 8. gyermek szakorvosi telephely akadálymentes kialakítása,
- Aquincumi Múzeum: interaktív kiállítótér és látványsétány (VEKOP-4.1.2-17-2018-00001 azonosítószerű, „Az Óbuda-Aquincumi római limeszszakasz örökségének komplex turisztikai célú hasznosítása”, konzorciumvezető: Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat),
- Solymár utcai bölcsőde: bővítés keretében rámpa és akadálymentes mosdó kialakítása,
- Vasútsori rendelő: akadálymentes bejárat kialakítása,

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

A statisztikai adatok szerint megállapítható, hogy egyre több munkáltató alkalmaz megváltozott munkaképességű munkavállalót, és vélhetően ennek megfelelően a munkahelyek ésszerű mértékű adaptációja is megtörténik. Arról azonban átfogó adatok nem állnak a rendelkezésünkre, hogy a III. kerületben székhellyel, vagy telephellyel rendelkező megváltozott munkaképességű személyeket foglalkoztató munkáltatók milyen mértékben végeztek ilyen jellegű adaptációs fejlesztéseket, illetve arról sem található adat, hogy a szociális foglalkoztatáson, illetve az akkreditált foglalkoztatáson túlmenően, van-e, illetve hány olyan munkalehetőség van, ami már alkalmas megváltozott munkaképességű munkavállalók fogadására.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

Az elmúlt években jelentős fejlesztések történtek a gyalogos közlekedésben. A gyalogosok számára a hagyományos kialakítású utcákban megfelelően kiépített járdák vannak. A lakótelepeken jellemzően járda nélküli vegyes használatú úthálózat épült ki. A lakóterületeken az akadálymentesítések folyamatosan zajlanak. Az újonnan épült gyalogos-átkelőhelyeinknél a szegélyszüllyesztések megvalósultak, az új járdák és parkolók végeinél akadálymentesítettek. A járdák, parkolók és közút kapcsolatánál az akadálymentesítések megtörténtek, illetve folyamatban vannak.

Korábban elkészült a kerület akadálymentesen használható járdáinak térképe, ami fokozatosan bővül újabb területek bekapcsolásával.

- Kaszásdűlő: a közterületek akadálymentesítése a Pethe Ferenc tér környezetében,
- a Római part körzetében a Püskösdfürdő utca és a Királyok útja kereszteződés fizikai és infokommunikációs akadálymentesítése,
- Monostori út – Dósa utca kereszteződés akadálymentesítése
- Járdák, járdaszegélyek kialakítása, korrekciója,
- Táncsics park: rehabilitáció keretében akadálymentes belső gyalogos sétányok kialakítása,
- Kiscelli park fejlesztése
- Miklós téri játszótér fejlesztése,
- Gladiátor park akadálymentesítése,

- középő-Óbuda akadálymentesítése (a Kórház utca - Bogdáni út - Szentendrei út térségében komplex akadálymentesítés, forgalomcsillapítási beavatkozások gyalogos átvezetések, gyalogátkelők akadálymentesítése, taktilis burkolatok - 10 helyszín,
- Sportparkok és pályák akadálymentes fejlesztése (több helyszínen)

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat fontosnak tartja a mozgásukban korlátozott emberek akadálymentes közlekedésének fejlesztését, cél, hogy mindenki számára egyaránt bejárható és elérhető legyen a terület minden pontja. A terület teljes akadálymentesítése egy hosszú folyamat, melynek rövid és középtávon történő kielégítésére az Önkormányzatnak nincsen módja, azonban minden évben a lehetőségeihez mérten támogatja és aktívan tesz érte.

Azokban az esetekben, ahol Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat illetékessége nem áll fenn, ott az érdekképviselői szervezetekkel közösen együttműködve törekszünk a hozzáférést gátló tényezők feltérképezésére és jelentésére az illetékességgel bíró szerv részére.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

Az Óbudai Rehabilitációs és Foglalkoztatási Központ önkormányzati fenntartású intézmény. Az ÓRFK feladata, hogy a területben valamely fogyatékossgal (érzékszervi-, mozgásfogyatékos vagy értelmi sérült) élő emberek számára mindennapi életvitelükhöz lakásukon belül személyi segítséget nyújtsanak, illetve a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének érdekében akadálymentesített gépjárművel biztosítsák szállításukat. Legfőbb cél a minél önállóbb életvitel fenntartása, az esélyegyenlőség lehetővé tétele e személyek számára. Az Óbudai Rehabilitációs és Foglalkoztatási Központ 80 fő fogyatékos személy számára tud nappali ellátást, valamint támogató szolgáltatást biztosítani.

A támogató szolgálatot azok a rászorulóknak vehetik igénybe, akik fogyatékossgai támogatásban, magasabb összegű családi pótlékban vagy vakok személyi járadékában részesülnek. Napi rendszerességgel lehet igénybe venni, az ellátott és a szolgáltató közötti megállapodásnak megfelelően.

Segítséget nyújtanak többek között a személyes higiéne megőrzésében, a takarításban, mosásban, vasalásban, a bevásárlásban, az ügyintézésben, a gyógyszer-, ill. gyógyászati segédeszköz kiváltásában, a segédeszköz használatának megtanításában. Mindezek mellett oktatási, egészségügyi intézménybe kísérik az arra rászorulókat, lehetővé teszik szabadidős-, kulturális-, sport, ill. egyéb programokon való részvételüket, napi sétájuk megtételét, továbbá egyéb tevékenységek elvégzéséhez nyújtanak segítséget az ellátott személyi igényeihez igazodva.

A támogató szolgálat segíti ellátottjaik munkahelyre, oktatási intézménybe, orvoshoz, kórházba, hivatalokba, szabadidős, kulturális programokra, egyéb helyszínekre való eljutását. A szállító szolgáltatását igénybe vevők számára akadálymentesített, mobil rámpával ellátott és a megfelelő rögzítési lehetőséget biztosító 9 személyes kisbusz áll rendelkezésre, és ezen kívül egy szintén 9 személyes, nem akadálymentes gépkocsi is.

Szállító szolgálatuk alkalmanként és rendszeres szállításra is igénybe vehető.

Személyi segítő és szállító szolgáltatásuk térítési díjköteles. A fizetendő térítési díj az igénybevevő jövedelmi viszonyaihoz igazodik, mértékét az Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Képviselő-testülete rendeletben szabályozza.

A fogyatékossgügyi tanácsadói tevékenység, mint új szolgáltatás a Szt. és a Gyvt. által is nevesítésre került 2022. január 1-jei hatállyal. Az új szabályok értelmében országos hálózat

keretében, az emberi erőforrások minisztere által kijelölt család- és gyermekjóléti központokban nyújtják a szolgáltatást a fogyatékosügyei tanácsadók. Mint kijelölt központ, az ÓCSTGYVK széleskörű szolgáltatásai a fogyatékosügyei tanácsadással egészültek ki.

Négy tanácsadóval, heti 20 órában működtetik a szolgáltatást.

Napi szinten olvassák és figyelik az IKOP (Információs és Koordinációs Pontok) levelező listát, a hálózati együttműködés ezen keresztül valósul meg. Hivatalos kapcsolatfelvétel történt TÖBB A TERÜLETEN ÉRINTETT ÉRDEKKÉPVISELETI, ILLETVE CIVIL SZERVEZETTEL.

27 szakmai rendezvényen képviseltették magukat, így személyes jó kapcsolatokat tudtak kialakítani országos és helyi szintű szakmai szervezetekkel. Különösen a Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézettel tartottak fenn szoros együttműködést, a fogyatékosügyei tanácsadás rendszerének kidolgozása kapcsán.

az elmúlt évek tapasztalata alapján az információs pontot leginkább a pszichoszociális fogyatékosokkal élők, a megváltozott munkaképességű személyek (itt: tartósan beteg személyek), az autista személyek, valamint a halmozottan sérült személyek keresik fel.

f) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

Fogyatékosügyi Kerekasztal

Azzal a céllal jött létre, hogy feltárja a kerületi fogyatékosokkal élők helyzetét, életkörülményeit, feltérképezze a fejlesztés és segítségnyújtás lehetőségeit, elősegítse a területen dolgozó szakemberek, az érdekképviseleti szervek, az érintett fogyatékos személyek, valamint az önkormányzat közti kapcsolattartást. Tagjai a fogyatékos személyekkel kapcsolatba kerülő és fejlesztésükben, ellátásukban fontos szerepet játszó állami, önkormányzati, civil szervezetek képviselői, a Polgármesteri Hivatal szakemberei.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat és a **Hallatlan Alapítvány** 2015. december 21-én megbízási szerződést kötött a III. kerületi hallássérült és siketvak lakosok számára online jelnyelvi videotolmács-szolgálat biztosítása érdekében.

A „videotolmács-szolgálat” célja, hogy a hallássérültek bármikor önállóan tudják intézni ügyeiket. A szolgáltatás lényege, hogy amennyiben hallássérült ügyfél keresi fel a Polgármesteri Hivatal Ügyfélszolgálatát, az Ügyfélszolgálat az előre telepített, speciális számítógépes szoftver segítségével felhívja a videotolmács-szolgálatot, ahol a tolmács online fordít jelnyelven az ügyfél felé és szóban az ügyintéző felé. A videotolmács olyan innovatív technológiai megoldás, mely valódi segítséget jelent az egyenlő bánásmód megvalósulásához. A visszajelzések alátámasztották, hogy a szolgáltatás jól működik, a jövőben is indokolt ennek folytatása, annak érdekében, hogy a hallássérült személyek is önállóan, zökkenő mentesen intézhessék ügyeiket.

A **Vakok és Gyengénlátók Közép-Magyarországi Regionális Egyesülete** és Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat 2012-től működik együtt a látássérültek érdekében a Közösség lámpásai program keretében. Az együttműködést a felek 2021-ben megújították és további szakmai területekkel bővítették ki.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a kerületben élő fogyatékos emberekre, és mint fogyatékos- és idősbarát önkormányzat, elkötelezett az esélyegyenlőség biztosítása, a fogyatékosokkal élők életkörülményeinek javítása iránt. A városvezetés célja, hogy elősegítse a fogyatékosokkal élő emberek társadalmi életben való aktív részvételét, valamint az érintettek véleményét minél inkább beépíthesse a döntéseibe.

g) Egyéb kezdeményezések az esélyegyenlőség megteremtése érdekében

Óbudai Szociális Kerekasztal

Az Szt. előírásai értelmében a 2000 fő feletti lakosságszámú települési önkormányzat feladata helyi szociálpolitikai kerekasztal létrehozása, különösen a szolgáltatástervezési koncepcióban meghatározott feladatok megvalósulásának, végrehajtásának folyamatos figyelemmel kísérésére. Az Óbudai Szociális Kerekasztal – a kerületben működő szociális, karitatív, gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenységet ellátó szervezetek, intézmények, öntevékeny csoportok, egyházi közösségek, lakóközösségek információs szakmai fóruma. A kerekasztal évente legalább egy alkalommal ülést tart, a program az éppen aktuális változás vagy felmerülő probléma megoldása érdekében kerül kialakításra. A résztvevők a szorosabb együttműködés reményében megoszthatják javaslataikat, ötleteiket a kerületi szociális élet valamennyi területével kapcsolatban.

Óbuda–Békásmegyer Áldozatsegítő Szakmai Együttműködési Rendszer

Óbuda–Békásmegyer Áldozatsegítő Szakmai Együttműködési Rendszer (a továbbiakban: ÁSZER) 2015. december 11. napján alakult meg, a bűncselekmények áldozataivá vált személyek hatékonyabb, helyi szintű segítése érdekében. Az ÁSZER tagszervezetei a kerületi gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjai, valamint az áldozatokkal kapcsolatba kerülő állami, illetve civil szervezetek, egyházak képviselői.

Az ÁSZER céljának megvalósítása érdekében hatékonyabb kommunikációt szeretne kialakítani a kerületben működő szakemberekkel, intézményekkel illetve az áldozattal kapcsolatba kerülő szervezetekkel. Az ülések témája az éves munkaterv alapján került összeállításra.

11.4. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
Az Önkormányzat kezelésében lévő közterületek akadálymentesítése	A közterületek és a középületek esetében a rendelkezésre álló lehetőségek és a lakossági igények alapján prioritási sorrend kialakítása és rendszeres felülvizsgálata, a közszolgáltatások fejlesztése során az akadálymentesítési szempontok maradéktalanul érvényesítése
A kerületet érintő nem önkormányzati közlekedési fejlesztések elősegítése, a problémák jelzése	A kerületben élő fogyatékos személyek érdekeinek képviselete együttműködésben az érdekképviseleti szervezetekkel
Kulturális események egyenlő esélyű hozzáférhetőségének javítása	Több integrált jellegű kulturális esemény szervezése és ösztönzése (külső szolgáltatók),

	javaslatokkal, segédanyagokkal, workshopokkal
A fogyatékos személyek ellátását, fejlesztését segítő információk és ismeretek (szolgáltatók és szolgáltatásaik elérhetősége) TÖREDEZETT	Információs felületek (kiadványok, honlap, közösségi média) létrehozása, a meglévők fejlesztése, releváns információkkal való feltöltésük
Az egészségügyi prevenciók szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljutásuk (eljuttatásuk) terén.	Segíteni, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban részt vegyenek az egészségügyi szűrővizsgálatokon

12. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) Az önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Óbuda-Békásmegyeren jelenleg több mint háromszáz bejegyzett civil szervezet működik az alábbi tevékenységi körökben: egészségügyi és szociális gondoskodás, egyházak mellett működő szervezetek, érdek-képviselői szervezetek, gyermek és ifjúságvédelem, családsegítés, kulturális és helyi környezetvédő szervezetek, oktatási és nevelési intézmények mellett működő szervezetek, sportegyesületek.

Az Önkormányzat és a civil szervezetek közötti kapcsolattartást a civil referens segíti. A civil referens feladata, hogy kapcsolatot tartson a civil és társadalmi szervezetekkel, sportegyesületekkel, gyermek- és ifjúsági szervezetekkel.

2020-ban került kialakításra az Önkormányzat civil weboldala (<https://civil.obuda.hu/>), amelyen megtalálhatóak a kerületi civil szervezetek elérhetőségei, a civil szféra hírei, illetve minden számukra fontos önkormányzati információ, például a pályázati kiírások.

Az Önkormányzat minden évben civil támogatási alapot különít el a civil szervezetek támogatására. Szintén minden évben kiírásra kerül a „Fogadj örökbe egy zöldterületet!” pályázat civil és társasházi szervezetek számára.

Jól működő, kiegyensúlyozott partnerségi kapcsolat alakult ki Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat és a civil szervezetek között. A civil szerveződések együttműködnek az önkormányzattal, akár részt vállalva annak kötelező feladataiból is. Rendszeres visszajelzést adnak a kerületben megjelenő problémákról, szükségletekről - hiszen ők közvetlenül érzékelik azok megjelenését -, és hogy milyen segítségre van szükség azok orvoslásához.

Azok a szervezetek, melyek Együttműködési megállapodást kötöttek Óbuda-Békásmegyer Önkormányzattal, az önkormányzat tulajdonában lévő helységeket kedvezményes bérleti díj fejében bérelhetik.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Képviselő-testülete 2010-ben helyi elismerést alapított civil szervezetek részére, mely a Képviselő-testület döntése alapján „Balázs Lajos Óbudai Civil Díj” néven kerül átadásra 2013-tól. 2021. évtől a díj elnevezése Balázs Lajos díjra módosult, és évente 2 fő III. kerületi illetőségű magánszemély (CIVIL SZERVEZETI VEZETŐ, VAGY CIVIL SZERVEZET KERETÉBEN ELISMERT MUNKÁT VÉGZŐ SZEMÉLY) kapja meg a díjat, és a vele járó tárgyi és pénzbeli elismerést.

Az Önkormányzat Civil Fórumokat szervez a kerületben működő civil szervezetek működését, munkájukat segítő témakörökben.

Civil Fórum 2021-ben

b) Önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Budapest Főváros Főpolgármesteri Hivatala a fővárosi kerületek civil referensei számára havi rendszerességgel szervez megbeszéléseket tapasztalatcsere céljából, melyen kerületünk is rendre képviselteti magát.

c) A nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Együttműködési Megállapodásokat kötött a helyi Nemzetiségi Önkormányzatokkal: Ruszin, Horvát, Cigány, Lengyel, Örmény, Bolgár, Görög, Német, Szerb, Szlovák, Román, Ukrán. A megállapodás keretében az önkormányzat pénzügyi eszközökkel biztosítja a nemzetiségi önkormányzatok működési feltételeit, a nemzetiségek számára a kerületben elérhető közszolgáltatásokhoz történő egyenlő esélyű hozzáférést, támogatja a nemzetiségek szellemi, épített- és tárgyi örökségük védelmét.

d) Civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Néhány szervezet, amelynél kiemelten megjelenik az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenység:

- Egyboglya A Családi Közösségekért Alapítvány,
- Mi Világunk Alapítvány,
- Ételt az életért Alapítvány,
- Kézenfogva Összefogás a Fogyatékosokért Alapítvány,
- Rászorultak Megsegítése Alapítvány,
- HAT Alapítvány,
- Kamasztér Egyesület,
- Vakok és Gyengénlátók Közép-Magyarországi regionális Egyesülete.

e) For-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában

A társadalmi felelősségvállalás és a fenntarthatóság jegyében született Óbuda-Békásmegyer Fenntarthatósági Stratégia 2020-2024 elnevezésű dokumentum, ami révén új területtel tudjuk bővíteni és fejleszteni a helyi közösségekkel való együttműködéseinket. 2022-ben elindult az óbudai Civil Üzleti iskola, ami nagy sikert aratott. Több, közel 30 civil szervezet és 17 gazdasági szereplő volt jelen a programban, aminek eredményeképp elkészült az első óbudai civil portfólió. Ez a portfólió olyan helyi civil és intézményi szervezetek szolgáltatásait tartalmazza, amiből a vállalati szereplők a saját társadalmi felelősségvállalási, vagy fenntarthatósági célkitűzéseikkel összhangban tudnak együttműködések kialakítani. A program 2023-ban is megrendezésre került, és eredményként több együttműködés is létrejött, ami közvetve és közvetlenül is gazdagítja Óbuda-Békásmegyert, illetve a kerületi közösségeket. A civil, önkormányzati és vállalati együttműködések keretében 2023-ban a támogatások forintban kifejezett értéke közel 40 millió forint volt.

13. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

A helyzetelemzés előkészítésében részt vettek Budapest Főváros III. Kerület, Óbuda-Békásmegyeri Polgármesteri Hivatal érintett vezetői és dolgozói, kerületben dolgozó szociális, egészségügyi, gyermekjóléti, köznevelési, közművelődési szakemberek, esélyegyenlőségi referens. Módszerünk az online és személyes kapcsolattartás.

Az Intézkedési tervben foglaltak hatékony végrehajtása érdekében tervezünk egy HEP fórumot. Az elfogadott helyi esélyegyenlőségi program a www.obuda.hu oldalon hozzáférhető, amely alapján az esélyegyenlőséggel kapcsolatos folyamatok, intézkedések megismerhetőek, és biztosított a megvalósítás folyamatos ellenőrzése is.

14. A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

14.1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	Problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	Fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Mélyszegénységben élőkről adathiány	A mélyszegénységben élők egyes csoportjainak, vagy a mélyszegénységhez köthető jelenségek vizsgálata, feltérképezése
	Segélyezéssel, szociális transzferekkel nem lehet olyan mértékű jövedelmet biztosítani, amely a létfenntartási szükségleteket kielégíti úgy, hogy ebben a lakhatási költségek is benne vannak	A lakhatási szegénység mérséklése, a munkavállalás elősegítése, foglalkoztatás – munkalehetőségek teremtése, a rezsiköltségek csökkentése (rehabilitáció, energiatudatosság, energiatakarékosság)
	Az önkormányzati bérlakás állomány a teljes lakásállomány 5 %-a. Az EU országában ez a szám 30-35 %.	A szociális városrehabilitációs fejlesztések folytatása, a piaci alapú ingatlanfejlesztések bekapcsolása a

		szociális lakások számának növelésébe
Gyermekek	A hozzáférhetőség javítása: Intézményekről, ellátási lehetőségekről, szolgáltatásokról, aktuális programokról	Az információs csatornák bővítése, célzottabbá tétele, a tartalmak átláthatósága, egyenlő esélyű hozzáférhetősége
	Infrastrukturális fejlesztések és állagmegóvások elvégzése, a működtetési hatékonyság (pazarlás elleni fellépés) hiányosságai	Pályázati és egyéb források (pl. önkéntes, vagy társadalmi felelősségvállalás) felkutatása és bevonása, a működtetési hatékonyságot növelő képzések indítása
	Növekvő arányszámú kiemelt figyelmet igénylő gyermekek az ellátórendszerben, a fejlesztési, ellátási együttműködések esetlegessége, tagoltsága	A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek és fiatalok ellátása során érintett szakemberek közti információáramlás fejlesztése
	Társszakmák közötti együttműködés során az információáramlás esetlegessége, felelősségi és kompetenciahatárok kijelölésének hiányosságai	Több kapcsolattartó kijelölése, folyamatos kapcsolattartás kereteinek a kidolgozása, rövid és középtávú célok, beavatkozások tervezése és rögzítése
	A munkaerő-hiány jelensége az intézményekben, a szakemberek utánpótlásának kockázata	A meglévő munkaerő megtartása anyagi és nem anyagi ösztönzők bevezetése, felsőoktatási ösztöndíjprogramok indítása
	A korrekcióra nagyobb hangsúlyt fektet az ellátórendszer, mint a prevencióra	Preventív intézkedések preferálása
Nők	A területre vonatkozó specifikus adatok nem állnak a rendelkezésünkre. A területtel több szakmaterület foglalkozik, és nem érnek össze minden esetben az információk (széttagoltság, eltérő jogi értelmezések)	Vagy a célcsoport, vagy a területen felmerülő jelenségek specifikus vizsgálata, a különböző szakterületi szereplők együttműködésének erősítése
	Nőket támogató közösségek hiánya, a közéletben való részvételük korlátozottsága	A nemek közti esélyegyenlőséget támogató együttműködések fejlesztése, a nők számára fontos közügyek, és a közéletben való megjelenésük támogatása, hangsúlyosabbá tétele
	Hátrányos megkülönböztetés, családon belüli erőszak eseteinek	Célzott tájékoztató kampányok az érintetteknek és a velük kapcsolatba

	bejelentése kevés, vélelmezhetően magas a látencia	kerülő szakembereknek, tájékoztató események, anyagok megvalósítása
	A nők munkaerő-piaci helyzete a gyermekvállalást követően gyenge, a gyermekek napközbeni ellátásának területi és igénybevevői eloszlása erős egyenlőtlenségeket mutat	A nők munkapiacra történő visszatérésének erősítése a napközbeni gyermekellátás fejlesztésével
Idősek	Idős korral összefüggő társadalmi sztereotípiák és intergenerációs konfliktusok	A helyi média bevonásával a nyilvánosság eszközeinek bővítése
	Az ellátórendszerre nehezedő nyomás várható növekedése az idősök arányának és számának a növekedésével	Az ellátórendszer felkészítése az aktív időskori ellátások fejlesztésével, projektek, együttműködések fejlesztése és megvalósítása
	A tömegközlekedési megállóhelyek és az idősök számára lényeges egészségügyi és szociális intézmények közti útvonal járhatósága nehézkes, hosszadalmas és megterhelő	Tömegközlekedési eszközök megálló helyének újragondolása, szükség esetén áthelyeztetése, annak érdekében, hogy az egészségügyi és szociális intézmények a kerületi lakosok számára könnyen elérhetők legyenek
Fogyatékkal élők	Az Önkormányzat kezelésében lévő közterületek akadálymentesítése	A közterületek és a középületek esetében a rendelkezésre álló lehetőségek és a lakossági igények alapján prioritási sorrend kialakítása és rendszeres felülvizsgálata, a közszolgáltatások fejlesztése során az akadálymentesítési szempontok maradéktalan érvényesítése
	A kerületet érintő nem önkormányzati közlekedési fejlesztések elősegítése, a problémák jelzése	A kerületben élő fogyatékos személyek érdekeinek képviselete együttműködésben az érdekképviseleti szervezetekkel
	Kulturális események egyenlő esélyű hozzáférhetőségének javítása	Több integrált jellegű kulturális esemény szervezése és ösztönzése (külső szolgáltatók), javaslatokkal, segédanyagokkal, workshopokkal
	A fogyatékos személyek ellátását, fejlesztését segítő információk és ismeretek (szolgáltatók és szolgáltatásaik elérhetősége) TÖREDEZETT	Információs felületek (kiadványok, honlap, közösségi média) létrehozása, a meglévők fejlesztése, releváns információkkal való feltöltése
	Az egészségügyi prevenciók szolgáltatásokat,	Segíteni, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban részt

	szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljutásuk (eljuttatásuk) terén.	vegyenek az egészségügyi szűrővizsgálatokon
--	--	---

Jövőképünk

Az Óbuda-Békásmegyeren élők közösségei számára olyan környezetet kívánunk teremteni, ahol jó élni, jó hazajönni, és jó dolgozni. Ennek egyik pillére a diszkriminációmentesség és a befogadó szemlélet az esélyegyenlőségi célcsoportokon túl, minden érintett irányába. A nemzetiségi alapú diszkrimináció jelentősen mérséklődik azzal, hogy a felzárkózási és szociális rehabilitációs programok célzottan és hosszú távon megalapozva segítik elő az érintettek fejlődését, fejlesztését.

A lakhatási szegénységben élők, és az ezzel veszélyeztetettek számára (pl. fiatalok is) olyan időleges megoldások jelennek meg, amelyek révén a nehéz helyzetből / krízisből való kilábalásnak, vagy az önálló életkezdésnek a lakhatás nem áll az útjába.

A gyermekek biztonságos testi és lelki fejlődése során elengedhetetlen, hogy rendelkezésre álljanak a szakemberek mellett az információk is, ahol a szülők könnyen és biztonsággal tudnak eligazodni, veszély, vagy probléma esetén pedig bizalommal tudjanak fordulni a hiteles személyekhez. A gyermekek és fiatalok megértése elengedhetetlen ahhoz, hogy egy szolidáris és demokratikus közösséget építsünk, ahol ők aktív szerepet tudnak vállalni.

A nők helyzetében javulás akkor jön el, ha megértjük, hogy különbözőségeink többé teszik a közösséget, amit csak akkor tudunk felfedezni, ha biztosítjuk számukra közvetett és közvetlen módon is a szabad, és társadalmi elvárásoktól mentes választást. A munka világába való be-, illetve visszatérést elősegítő fejlesztések mérséklék a kiszolgáltatottságot, ami közvetve erősíti az esélyegyenlőség érvényesülését.

A közéletben és a közügyekben a nők és férfiak azonos mértékű szerepvállalása hozzájárul egy igazságosabb és kiegyensúlyozottabb társadalomhoz.

Az elöregedés, mint társadalmi jelenség hatással van az életünk minden részére. Tennünk kell azért, hogy a személyes aktivitás a legtovább megmaradjon, csökkentve a kiszolgáltatottságot és az ellátórendszer terheltségét, ezért fontos számunkra az aktív korból kilépők testi és lelki egészsége, fittségének megőrzése. A generációk közti szolidaritás és párbeszéd ennek elengedhetetlen része, ami egyben csökkenti a hátrányos megkülönböztetés lehetőségét is.

A fogyatékos személyek olyan látható és láthatatlan akadályokba ütköznek, amik megoldása, áthidalása a jövőképünk lényeges része. Tudjuk azonban azt is, hogy amit értük megteszünk, az mások számára is előny. A fejlesztésekhez, az ellátásokhoz való hozzáférés, a speciális szolgáltatások olyan elegyét kívánjuk létrehozni a partnereinkkel közösen, ahol az érintettek azt érezhetik, hogy ezek értük vannak, és nem pusztán miattuk.

Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Adatbázis elkészítése	Adathiány a mélyszegénységben élőkéről	Több információ a célcsoportba tartozó személyekről, életkörülményeikről	ITS, szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	A mélyszegénységben élők egyes csoportjairól, vagy a mélyszegénységhez köthető jelenségek vizsgálata, feltérképezése	Hat alapítvány, Zöld Erdő hagyomány őrző és Szociális Egyesület, Cigány Nemzetiségi Önkormányzat elnöke Társzervek intézményvezetői	folyamatban	nincs	humán pénzügyi	fenntartható
2	Szegénységet enyhítő	segélyezéssel, szociális transzferekkel	a lakhatási szegénység mérséklése,	Szociális Szolgáltatás	Munkavállalást elősegítő programok	ÓBVF nKft., Szociális	2026.12.31.	fejlesztési projektek,	humán pénzügyi	fenntartható

	komplex programok	l nem lehet olyan mértékű jövedelmet biztosítani, amely a létfenntartási szükségleteket kielégítik úgy, hogy ebben a lakhatási költségek is benne vannak	a munkavállalás elősegítése, a rezsiköltségek csökkentése (szemléletformálás, rehabilitáció, energiatudatosság, energiatakarékosság)	tervezési Koncepció, Lakhatási stratégia, ITS/SECAP	tervezése, költséghatékony lakhatást támogató tudatosító és szemléletformáló alkalmak, programok, pénzügyi tudatosság fejlesztése (adósságkrízis megakadályozása, enyhítése)	FO., ÓCSTGYVK, Lakásügyi FO., FICNO		rendezvények száma		
3	Bérlakás-gazdálkodás fejlesztése	Az önkormányzati bérlakásállomány a teljes lakásállomány 5 %-a. Az EU országaiban ez a szám 30-35 %. a fiataloknak,	A szociális városrehabilitációs fejlesztések folytatása, a piaci alapú ingatlanfejlesztések bekapcsolása a szociális lakások számának	Lakáskoncepció, Szociális Szolgáltatás tervezési Koncepció	Együttműködés ingatlanfejlesztőkkel és energiatakarékosság területén működő szervezetekkel, több projekt tervezése a	Óbudai Vagyonkezelő Zrt., ÓBVF NKft., Szociális FO., Lakásügyi FO,	folyamatban	szociális bérlakások számának növekedése, előkészített/megkezdett projektek száma	pénzügyi, humán	fenntartható

		illetve az alacsony keresetűeknek nincs esélyük a saját tulajdonú lakás vásárlására	növekedése be		szociális város-rehabilitáció területén, bér lakás állomány fejlesztése					
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	Gyermekek részére nyújtott szolgáltatásokhoz való hozzáférhetőség	A hozzáférhetőség javítása: Intézményekről, ellátási lehetőségekről, szolgáltatásokról, aktuális programokról,	A kerületben elérhető szolgáltatásokról szóló információk hozzáférhetőségének javítása az érintett szervezetek és a kerületi lakosság körében	Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	Az információs csatornák bővítése, célzottabbá tétele, a tartalmak átláthatósága, egyenlő esélyű hozzáférhetősége	Szociális FO., Intézményvezetők	folyamatos	Önálló online és offline kiadványok, rendezvények számának növekedése, szélesebb körű érintetti elérés	humán	fenntartható

2	Fenntartható intézményi működés, működtetés	infrastruk- turális fejlesztések és állagmegóvás ok elvégzése, a működtetési hatékonyság (pazarlás elleni fellépés) hiányosságai	a működési, működtetési költségek csökkenése, optimalizá- ciója során több erőforrás fordítható a célcsoportra , Pályázati és egyéb források) pl. önkéntes, vagy társadalmi felelősségvá llalás) felkutatása és bevonása a működtetési hatékonyság ot növelő képzések indítása	Szociális Szolgáltatás tervezési Koncepció	Együttműkö- dések kialakítása, források figyelése, képzések indítása, Szemléletfor- málás, hatékonyság i intézkedése k bevezetése	ÓBVF nKft., Zöld iroda, Szociális FO., Köznevelési és Kulturális FO.	folyamatos	képzési alkalmak, hatékonysági intézkedések, forrásteremtés	humán pénzügyi	fenntartható
---	--	---	---	---	---	---	------------	---	-------------------	--------------

3	Együtműködés és fejlesztése I. (kiemelt figyelmet igénylő gyermekek)	Növekvő arányszámú kiemelt figyelmet igénylő gyermekek az ellátórendszerben, a fejlesztési, ellátási együttműködések esetlegessége, tagoltsága	A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek és fiatalok fejlesztése, megsegítése a hatékonyság fejlesztésénél támogatása: partnerségek, szakmai kapcsolatok fejlesztése pedagógus továbbképzések, célzott támogatások fokozása	Szociális Szolgáltatás tervezési Koncepció	együtműködések fejlesztése, szakmai információs rendezvények	Intézményvezetők	2026.12.31.	hatékonyabb együttműködés,	humán pénzügyi	fenntartható
4	Együtműködések fejlesztése II. (szakmaközi)	Társszakmák közötti együttműködés során az információáramlás esetlegessége, felelősségi és	több kapcsolattartó kijelölése, folyamatos kapcsolattartás kereteinek kidolgozása, rövid és	Szociális Szolgáltatás tervezési Koncepció	Együtműködési folyamatok leírása, felelősségi és kompetencia határok rögzítése	Intézményvezetők	2026.12.31.	Átlátható és követhető feladatok és folyamatok a szolgáltatási hálóban	humán	fenntartható

		kompetencia határok kijelölésének hiányosságai	középtávú célok, beavatkozások tervezése és rögzítése							
5	Intézményi humánkapacitások	A munkaerőhiány jelensége az intézményekben, a szakemberek utánpótlásának kockázata	a meglévő munkaerő megtartása anyagi és nem anyagi ösztönzők bevezetése, felsőoktatási ösztöndíjprogramok indítása	Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	egységes szemléletű munkaerőfejlesztési program a hatékony toborzásért és munkaerő megtartásért kidolgozása	Szociális FO, Köznevelési és Kulturális FO., Intézményvezetők	2026.12.31.	munkaerőhiány csökkenése	humán, pénzügyi	fenntartható
6	Preventív intézkedések preferálása	A korrekcióra nagyobb hangsúlyt fektet az ellátórendszer, mint a prevencióra	Hosszabb távú tervezés erősítése, partnerkapcsolatok fejlesztése célzott szűrések érdekében	Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	Szemléletváltás	Intézményvezetők	folyamatos	kevesebb korrekciós intézkedés	humán, pénzügyi	fenntartható
III. A nők esélyegyenlősége										
1	Nőkre vonatkozó	A területre vonatkozó	Vagy a célcsoport,	Szociális Szolgáltatás	adatgyűjtés	Szociális FO.,	2026.09.30.	célzott adatfelvételek	humán, informatikai	fenntartható

	adatok és információk feltárása	specifikus adatok nem állnak a rendelkezésükre. A területtel több szakmaterület foglalkozik, és nem érnek össze minden esetben az információk (széttagoltság, eltérő jogi értelmezések)	vagy a területen felmerülő jelenségek specifikus vizsgálata, a különböző szakterületi szereplők együttműködésének erősítése	tervezési Konceptió		Intézményvezetők, FICNO				
2	Nők közéletben	Nőket támogató közösségek hiánya, a közéletben való részvételük korlátozottsága	A nemek közötti esélyegyenlőséget támogató együttműködések fejlesztése, a nők számára fontos közügyek, és a közéletben való	Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió, Kulturális koncepció	nőket támogató együttműködések fejlesztése civil és forprofit partnerségben	Intézményvezetők, Köznevelési és Kulturális FO., FICNO	2026.09.30.	partnerségi együttműködések száma, rendezvények száma	humán, pénzügyi	fenntartható

			megjelenésük támogatása, hangsúlyosabbá tétele							
3	Tájékoztatás és tudatosítás	hátrányos megkülönböztetés, családon belüli erőszak eseteinek bejelentése kevés	célzott tájékoztató kampányok az érintetteknek és a velük kapcsolatba kerülő szakembereknek, tájékoztató események, anyagok megvalósítása	Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	célzott tájékoztató kampányok az érintetteknek és a velük kapcsolatba kerülő szakembereknek, tájékoztató események, anyagok megvalósítása	Intézményvezetők,	folyamatos	online és offline kiadványok és rendezvények száma	humán	fenntartható
4	Nők munkaerőpiaci helyzetének javítása	a nők munkaerőpiaci helyzete a gyermekvállalást követően gyenge, a gyermekek napközbeni ellátásának	A nők munkapiacra történő visszatérésének erősítése a napközbeni gyermekellátás	Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió, ITS	A 0-3 éves korú gyermekek napközbeni ellátásának fejlesztése tekintettel a területi, és az igénybevevő	Szociális FO, ÓBVFNKft.	2029. december 31.	Létrehozott férőhelyek száma, a gyermek 3 éves kora előtt a munkapiacra visszatérő nők száma	humán, pénzügyi	fenntartható

		területi és igénybevevői eloszlása erős egyenlőtlenségeket mutat	fejlesztésével		i szükségletekre (kapacitások eloszlása, felügyelet mértéke, speciális étkezési igények)					
--	--	--	----------------	--	--	--	--	--	--	--

IV. Az idők esélyegyenlősége

1	Intergeneráció	Idős korral összefüggő társadalmi sztereotípiák és intergenerációs konfliktusok	erősödik a generációs szolidaritás, helyi média bevonásával nyilvánosság eszközeinek bővítése	Szociális szolgáltatást tervezési Konceptió, Kulturális Konceptió	rendezvények, média megjelenések, célzott programok, pályázati ösztönzők	Idősek Tanácsa, Társsszervek intézményvezetői	2026.12.31.	csökkenő generációs ellentétek	pénzügyi, humán	fenntartható
2	Idősödés és az ellátórendszer	az ellátórendszerre nehezedő nyomás várható növekedése az idők arányának és számának a	az ellátórendszer felkészítése az aktív időkori ellátások fejlesztésével projektek,	Szociális szolgáltatást tervezési Konceptió, ITS	aktív időkori koncepció készítése	Szociális FO., ÓSzSzi	2026.12.31.	kapacitások és igények monitoring mutatói naprakészek, aktív idősödést szolgáló	pénzügyi, humán	fenntartható

		növekedésével,	együttműködések fejlesztése és megvalósítása					programok száma		
3	Hozzáférhetőség javítása (időügy)	A tömegközlekedési megállóhelyek és az idősok számára lényeges egészségügyi és szociális intézmények közti útvonal járhatósága nehézkes, hosszadalmas és megterhelő Egyes közintézmények és közszolgáltatások helyek megközelíthe-tősége az idősok számára	Tömegközlekedési eszközök megállói helyének újragondolása, szükség esetén áthelyezése, annak érdekében, hogy az egészségügyi és szociális intézmények a kerületi lakosok számára könnyen elérhetőek legyenek	ITS	Az érintettek körében javaslatok gyűjtése, változtatási javaslat összeállítása és megküldése.	Idősok Tanácsa (Óbuda-Békásmegyer), ÓSZSZI, Budapesti Közlekedési Központ, ÓBVF nKft	2026.12.31.	érintett megállók száma, áthelyezett megállók száma	humán	fenntartható

		nehézkés, ha a tömegközlekedési megállóhelyek távolabb vannak ezektől (hosszabb séta után érhetőek el)								
--	--	---	--	--	--	--	--	--	--	--

V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége

1	Akadálymentesítés I. (Önkormányzati)	az Önkormányzat kezelésében lévő közterületek, középületek és közszolgáltatások akadálymentesítésének hiányosságai	akadálymentes közlekedés, és közszolgáltatásokhoz való hozzáférés	ITS	A közterületek és a középületek esetében a rendelkezésre álló lehetőségek és a lakossági igények alapján prioritási sorrend kialakítása, rendszeres felülvizsgálata	FICNO, ÓBVF nKft.	folyamatban	prioritási tábla, tanúsítványok akadálymentes közlekedés	pénzügyi	fenntartható
---	--------------------------------------	--	---	-----	---	-------------------	-------------	--	----------	--------------

					ta, a közzolgálta tások fejlesztése során az akadályment esítési szempontok maradéktala n érvényesítés e					
2	Akadályment esítés II. (nem önkormányza ti)	A kerületet érintő nem önkormányza ti közlekedési fejlesztések elősegítése, a problémák jelzése	akadálymen tes közlekedés	ITS	A kerületben élő fogytékos személyek érdekeinek képviselte együttműkö désben az érdekképvis eleti szervezetek kel.	ÓBVF nKft., FICNO	folyamatosa n	akadálymente s közlekedés	humán	fenntartható
3	Kulturális események egyenlő esélyű hozzáférhetős ége	Kulturális események egyenlő esélyű hozzáférhető	Több integrált jellegű kulturális esemény szervezése	Fenntartható sági Stratégia	Külső szolgáltatók részére javaslatokka l, segédanyag	Köznevelési és Kulturális FO., Rendezvény szervezési	2026.09.30.	több integrált szemléletű rendezvény a kerületben	humán, pénzügyi	fenntartható

		ségének javítása	és ösztönzése		okkal, workshopok kal	Oszt., FICNO				
4	Információk kerületi szolgáltatások ról fogyatékos személyeknek	a fogyatékos személyek ellátását, fejlesztését segítő információk és ismeretek (szolgáltatók és szolgáltatásai k elérhetősége) tagolt	Színvonalas és egységes arculatú információs felület létrehozása a szolgáltatás okkal. Egységes kinézetű információs felület létrehozása a szolgáltatás oknak	Szociális szolgáltatást ervezési Konceptió	információs felületek (kiadványok , honlap, közösségi média) létrehozása, a meglévők fejlesztése, releváns információk kal való feltöltésük	Szociális FO., ÓRFK, FICNO	2026.09.30.	Hozzáférhető információs anyagok száma	humán, pénzügyi	fenntartható
5	Segíteni, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban részt vegyenek az egészségügyi szűrővizsgálá tokon	A szűrővizsgálá tokra való eljutásban van szükség segítségre	közszolgálda tásokhoz történő egyenlő hozzáférés	Szociális szolgáltatást ervezési Konceptió	tájékoztatás, szervezés	Intézményv ezetők, Kommuniká ciós Osztály	2027.12.31.	a szolgáltatást igénybe vevő körének bővülése	pénzügyi	fenntartható

15. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat felhívja intézményeit és partnereit, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletesen leírásra kerültek. Továbbá elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Budapest Főváros III. Kerület, Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

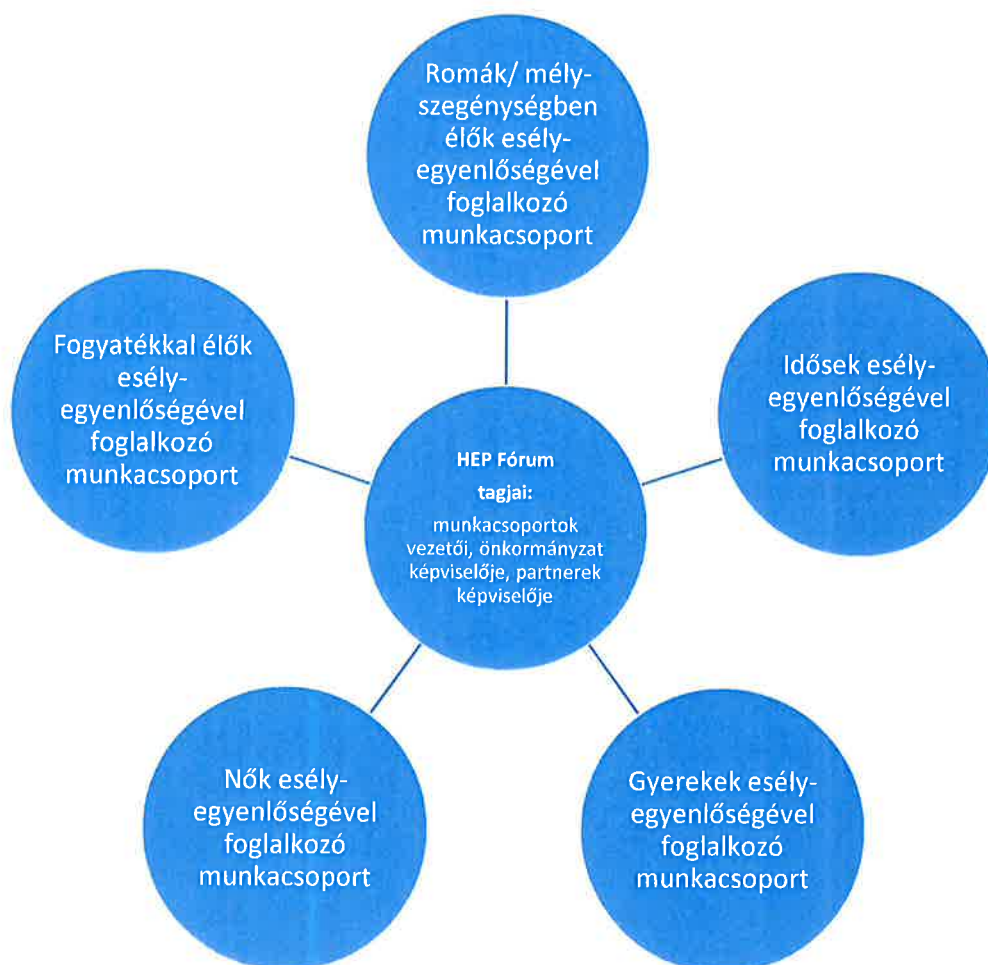
A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy a HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai

- a HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján szükséges új beavatkozások meghatározása,
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre,
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása,
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása.

A HEP Fórum működése

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik. A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz a HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A véleményformálás lehetőségét biztosítja a Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit,

tiszttségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről az esélyegyenlőségi referens felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tiszttségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatja, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben megtenni a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni.

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tiszttségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.

- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak a HEP-ben foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben a HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

A HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

16. Elfogadás módja és dátuma

Budapest Főváros III. Kerület, Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának egyeztetése megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitátást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

Ezt követően Budapest Főváros III. Kerület, Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és a .../2024.(....) számú határozatával elfogadta.

Budapest, 2024. „.....” „...”

Dr. Kiss László
polgármester

A Budapest Főváros III. Kerület, Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.